

1 § Meddelande om aktuell debatt

Förste vice talmannen meddelade att på begäran av Socialdemokraternas riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om arbetslösheten anordnas *onsdagen den 9 juni kl. 11.00*.

Från regeringen skulle arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Socialdemokraterna begär aktuell debatt med anledning av den kraftigt ökade arbetslösheten

Regeringens jobbpolitik har misslyckats. Arbetslösheten närmar sig nu tio procent. Regeringen har tillåtit att arbetslösheten biter sig fast. Bara under det senaste året har antalet långtidsarbetslösa ökat med 140 personer varje dag. Nu är mer än en tredjedel – 161 000 personer av alla arbetslösa långtidsarbetslösa. Antalet långtidsarbetslösa har troligen aldrig varit fler i Sverige.

Ungdomsarbetslösheten når rekordnivåer och ligger snart på ofattbara 30 procent. I detta allvarliga läge har Sverige en regering som väljer att blunda för problemet. Statsminister Reinfeldt beskrev igår ungdomsarbetslösheten som en synvilla. Tidigare har Reinfeldt deklarerat att den höga ungdomsarbetslösheten beror på att de inte söker jobb. Statsministerns syn på ungdomsarbetslösheten är mycket anmärkningsvärd.

Mot denna bakgrund begär Socialdemokraterna i riksdagen en aktuell debatt.

Stockholm den 28 maj 2010

För Socialdemokraterna i riksdagen

Sven-Erik Österberg

Gruppledare

2 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Förste vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2009/10:32 från torsdagen den 3 juni i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från civilutskottet.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2009/10:398

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:398 Nytt skatteavtal med Danmark
av Leif Jakobsson (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 28 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 2 juni 2010

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Erik Nymansson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:400

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:400 Erfarenheterna av EU-insatser vid finansiella kriser

av Bosse Ringholm (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 28 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 1 juni 2010

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Erik Nymansson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:408

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:408 Högkvalitativ och rättvis diabetesvård för alla

av Lars U Granberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 29 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 21 maj 2010
Socialdepartementet
Göran Hägglund (kd)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditions- och rättschef

Prot. 2009/10:132
4 juni

Interpellation 2009/10:410

Till riksdagen
Interpellation 2009/10:410 Försäljning av statliga företag
av Bosse Ringholm (s)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 29 juni 2010.
Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 27 maj 2010
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (c)
Enligt uppdrag
Dag Ekman
Expeditionschef

Interpellation 2009/10:411

Till riksdagen
Interpellation 2009/10:411 Statens stöd till jazzmusiken
av Bosse Ringholm (s)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 26 maj 2010
Kulturdepartementet
Lena Adelsohn Liljeroth (m)
Enligt uppdrag
Maria Eka
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:445

Till riksdagen
Interpellation 2009/10:445 Koldioxidskatten
av Monica Green (s)
Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 28 juni 2010.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 1 juni 2010
Finansdepartementet
Anders Borg (m)
Enligt uppdrag
Erik Nymansson
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:455

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:455 Bosättningar på Västbanken och i östra Jerusalem

av Peter Rådberg (mp)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 18 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 31 maj 2010

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (m)

Enligt uppdrag

Inga Eriksson Fogh

Expeditionschef

Interpellation 2009/10:458

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:458 Nationalmuseum

av Göran Persson i Simrishamn (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 26 maj 2010

Kulturdepartementet

Lena Adelsohn Liljeroth (m)

Enligt uppdrag

Maria Eka

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:470

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:470 Utveckling av skolans resultat

av Marie Granlund (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 28 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare bokade resor och engagemang.

Stockholm den 21 maj 2010

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

Interpellation 2009/10:472

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:472 Situationen för Sveriges företagare

av Tomas Eneroth (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 29 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.
Stockholm den 27 maj 2010
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (c)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Prot. 2009/10:132
4 juni

Interpellation 2009/10:473

Till riksdagen
Interpellation 2009/10:473 Vattenfall och elmarknaden
av Tomas Eneroth (s)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 29 juni 2010.
Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 27 maj 2010
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (c)
Enligt uppdrag
Dag Ekman
Expeditionschef

Interpellation 2009/10:476

Till riksdagen
Interpellation 2009/10:476 Omställning av den svenska fordonspar-
ken
av Anders Ygeman (s)
Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 28 juni 2010.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade en-
gagemang.

Stockholm den 2 juni 2010
Finansdepartementet
Anders Borg (m)
Enligt uppdrag
Erik Nymansson
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:487

Till riksdagen
Interpellation 2009/10:487 Konst åt alla
av Göran Persson i Simrishamn (s)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.
Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 26 maj 2010
Kulturdepartementet
Lena Adelson Liljeroth (m)
Enligt uppdrag
Maria Eka
Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:489 Inkomstgarantier för konstnärer
av Göran Persson i Simrishamn (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 26 maj 2010

Kulturdepartementet

Lena Adelsohn Liljeroth (m)

Enligt uppdrag

Maria Eka

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:490

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:490 Bidragsberoende
av Monica Green (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 28 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 2 juni 2010

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Erik Nymansson

Expeditions- och rättschef

*Svar på
interpellationer*

4 § Svar på interpellation 2009/10:351 om upprustning av miljonprogrammet

Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Sylvia Lindgren har frågat mig om jag avser att ta några initiativ till åtgärder som stimulerar till renovering och upprustning som omfattar alla boendeformer.

De bostäder som byggdes under miljonprogrammet är mogna för renovering och ombyggnad i den mån så inte redan skett. Detta är en angelägen uppgift för varje fastighetsägare och ett ansvar som många fastighetsägare redan tagit eller är på gång att ta. Samtidigt finns det många fastigheter som återstår att åtgärda och fastighetsägare som kan ha svårt att finansiera sådana åtgärder.

Regeringens och riksdagens uppgift är dock inte att subventionera de fastighetsägare som av något skäl inte tagit sitt ägaransvar, vilket dessutom skulle uppfattas som märkligt av alla de som redan gjort detta och förnyat sitt bostadsbestånd. Det är ju inte heller så att alla som äger bostadshus från miljonprogrammet saknar förutsättningar att renovera sina fastigheter. Ett stort antal av miljonprogrammets flerbostadshus finns i storstäderna och på andra tillväxtorter där företagen går bra och har god

soliditet. Att där gå in med statliga subventioner är inte att använda skattebetalarnas medel på bästa sätt.

För att komma fram till vilka åtgärder som skulle behöva vidtas för att få till stånd en positiv utveckling i utsatta områden har regeringen genomfört samtal med bland annat företrädare för kommuner, fastighetsbolag och boende. Vid dessa samtal är det inte subventioner som har efterfrågats utan ett helhetsgrepp från samhällets sida.

Sylvia Lindgren jämför med det HUS-avdrag som Alliansen införde, men detta är riktat mot de enskilda hushållen, har andra utgångspunkter och har effektivt bidragit till att minska den svarta ekonomin.

Den bästa politiken för att stimulera renovering och upprustning av flerfamiljshusen är en politik som skapar långsiktigt stabila villkor på bostadsmarknaden, främjar jobben, ökar individernas realinkomst och motverkar utanförskapet. Jag avser inte att ta initiativ till att subventionera fastighetsägare som inte tar sitt underhållsansvar.

Anf. 2 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret. Det är ett artigt men också ganska förutsägbart svar där ministern upprepar kända men något förbluffande ståndpunkter, nämligen att regeringen inte ska syssla med bostadspolitik.

Herr talman! Min interpellation har som utgångspunkt att det finns ett stort upprustnings- och renoveringsbehov i befintliga bostadsbestånd. Inte minst gäller det flerbostadsområdena som byggdes inom ramen för miljonprogrammet. I ett läge med stor arbetslöshet försitter regeringen chansen att investera i våra mest utsatta bostadsområden, vilket skulle kunna skapa både jobb och ge kraft åt nödvändiga klimatinvesteringar.

Jag hoppas att ministern lyssnar.

Socialdemokraterna vill se fler aktiva bostadsområden. Det finns bostadsområden där husen förvisso har bra lägenheter, god standard och ligger bra till, men området eller stadsdelen i sin helhet har brister. Vi socialdemokrater vill ha trygga bostadsområden där människor trivs och där företag vill etablera sig. Områden med tomma lokaler och som är trista och nedslitna gör ingen människa lycklig. Tomma ytor och centrumbildningar medför också en otrygghet för de boende.

Herr talman! Vi behöver en bättre variation där bostäder, affärer, restauranger och inte minst mötes- och samlingslokaler och bibliotek finns tillgängliga, liksom arbetsplatser och därtill tillgången till kommunikationer som fungerar och är bra.

Upprustning, ombyggnad och förnyelse av redan befintliga hus och miljöer måste prioriteras i såväl ord som handling. Vi vill därför att staten och näringslivet tar ett gemensamt ansvar med kommunsektorn tillsammans med de boende och utvecklar miljonprogramsområdena och därmed skapar fler attraktiva bostadsområden.

Socialdemokraterna har tidigare presenterat vårt miljardprogram för miljonprogramsområdena. Boendemiljön är så mycket mer än bara den fysiska bostaden och den fysiska planeringen. Miljardprogrammet sträcker sig därför över flera utgiftsområden och innehåller investeringar riktade mot ungas fritid, skolorna och kontaktpolisers verksamhet.

Insatserna ska matchas av insatser av lokala myndigheter, kommuner eller näringsliv. Ett brett ROT-program som både rymmer en vidgning av

det ROT-avdrag som högeralliansen infört och en stor satsning på att renovera flerfamiljshus, både bostadsrätter och hyresrätter ska införas.

Jag ger nu ministern ytterligare en chans att visa lite handlingskraft. Kan ministern tänka sig att göra åtminstone något lite för att stimulera till upprustning och renovering av slitna bostadsområden?

Anf. 3 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag måste instämna i det Sylvia Lindgren säger, att svaret är ganska förutsägbart. Man vill ingenting, man ska ingenting göra och framför allt kommer man inte att göra någonting när det gäller bostadspolitik. Det har vi hört en hel mandatperiod. Sedan kommer en radda om hur lite Socialdemokraterna gjorde under sina tolv år. Vi har hört det förr, vi kan det och argumenten är inte starkare nu än för fyra år sedan.

Bostadsbyggandet minskar, och det minskar rejält. En sak man skulle kunna göra vore att renovera husen i miljonprogrammet. Tror statsrådet på fullt allvar att det inte skulle komma till regeringen och riksdagen om det verkligen uppstod problem? Hur många bostadsföretag tror statsrådet har råd att upprusta de bostäder vi byggde på 60- och 70-talen? Då avser jag inte i första hand de stenrika bostadsföretag vi har i Stockholmsregionen utan dem i många andra regioner i landet. Vi kan ha olika uppfattningar om husen, men nu står de där och vi kan inte säga att det enbart är ett ansvar för de enskilda fastighetsägarna. Det är ett samhälleligt ansvar. Vi kan som exempel nämna Herrgården i Malmö och hur förhållande är där.

Sedan kommer vi till det som var ett av skälen till att jag en gång i tiden blev politiskt aktiv, nämligen bekämpandet av den svarta ekonomin. Det sägs att man infört avdragen för att bekämpa den svarta ekonomin. Kan statsrådet exemplifiera detta? Hur mycket har den svarta ekonomin minskat under denna mandatperiod? Det vore intressant att höra med tanke på att man pratar och pratar, kommer med sina klyschor, men inte kan redovisa särskilt mycket vad som faktiskt hänt. Att ROT-avdraget, det som Sylvia Lindgren kallar HUS-avdraget, använts av många vet vi, men på vilket sätt har det minskat den svarta ekonomin? Vet man till exempel hur många renoveringar det utförts som skulle ha varit svarta? Har man någon aning om det?

Nej, herr talman, det duger inte. Vi måste ha en ansvarsfull regering som tar bostadspolitik och upprustningen av miljonprogrammet på allvar.

Jag hade förmånen att sitta i studentbostadsstiftelsens styrelse i Stockholm under ett antal år. Det var ett trevligt uppdrag, men det är ingen tvekan om att det knappast kommer att finnas några beboeliga studentbostäder om det inte satsas pengar på dem. Det är så pass allvarligt. Just det är dock lite speciellt, eftersom nästan hela beståndet byggdes under en och samma tidsperiod. Det är kanske extremexemplet; de flesta bestånden har byggts under flera olika perioder.

Avslutningsvis skulle jag, herr talman, vilja fråga statsrådet varför man säger samma sak hela tiden när allt går denna regering emot vad gäller bostadspolitik. Varför är det inte värt att satsa mer, inte minst för att skapa fler arbetstillfällen, på att renovera miljonprogrammet, vilket så väl behövs?

Anf. 4 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det ställs många spännande frågor som kanske inte direkt hör till denna interpellationsdebatt. Om man ställer samma fråga hela tiden inför alla de åhörare vi ser på läktaren får man naturligtvis samma svar. Det är inte så konstigt.

Börje Vestlund säger att bostadsbyggandet minskar. Jag vet inte om Börje Vestlund brukar läsa tidningen, men i går presenterades nya siffror som pekar på ett kraftigt ökat bostadsbyggande. Boverkets senaste enkät-sammanställning tyder på att kommunerna räknar med att det ska byggas 40 000 nya bostäder under nästa år. Det är vad ni, Börje Vestlund, ska åstadkomma till 2016 med er subventionspolitik. Nu menar Boverket att det kanske är lite i överkant; de säger 33 000 nya bostäder. Om det skulle stämma är det mer än vad som byggdes något år under den socialdemokratiska subventionserans verkliga höjdpunkter.

Herr talman! Sylvia Lindgren ägnar en ganska stor del av sin interpellation åt att berätta om den rödgröna satsningen på ROT, och det gjorde hon även i sitt inlägg här. Vi är helt överens, Sylvia Lindgren. Vi måste se till att vi får trygga bostadsmiljöer. Jag besökte Rosengård för några veckor sedan. Det är ett kapitalt misslyckande för Malmö kommun och för Sverige att 75 procent av de unga som går ut grundskolan icke har godkända betyg. Det handlar inte enbart om kvaliteten på husen. Jag håller med Sylvia Lindgren om att det handlar om många olika faktorer. Det är också det som de boende efterfrågar.

Det är viktigt att ni står för det som ni nu föreslår, Sylvia Lindgren, nämligen ett ROT-avdrag som ska införas för flerbostadshus där avdragsgilla kostnader ska ge någon sorts återbäring. Man kan ha synpunkter på det av skattetekniska skäl, men det intressanta är vad Sylvia Lindgren tror att det rödgröna ROT-avdraget ska leda till. Det lät från talarstolen som om problemet kommer att lösas bara ROT-avdraget får genomföras.

Då tittar jag i den rödgröna överenskommelsen. Det är en väldigt bra överenskommelse, tycker jag. Man är där överens om saker och ting. Till skillnad från exempelvis Förbifart Stockholm är det en överenskommelse som alla står bakom. Där står att stödet utgår med maximalt 50 000 kronor per lägenhet och 50 procent av arbetskostnaden, förutsatt minst 30 procents minskad energianvändning.

Låt oss för att åskådliggöra vad det rödgröna ROT-stödet skulle leda till ta ett räkneexempel. En vanlig lägenhet är på ca 65 kvadratmeter. Om vi utgår från ett maximalt stöd på 50 000 kronor får den som renoverar en lägenhet i miljonprogrammet 769:23 kronor per kvadratmeter av skattebetalarna för det besväret. Är det mycket eller lite, frågar jag mig då. Det kan man förstås fundera på, men Sabo, vars medlemmar äger många av dessa fastigheter, skriver i rapporten *Hem för miljoner* att en ordentlig upprustning med energieffektivisering kostar 12 000 kronor per kvadratmeter, en begränsad upprustning 6 000 kronor och rivning 1 000 kronor. Pengarna räcker alltså inte ens till att riva dessa hus.

Vilken upprustning räcker de 769 kronorna till, Sylvia Lindgren? Vilka hyresvärdar, fastighetsbolag, boendegrupper har ni varit i kontakt med när ni utformat förslaget? Jag har träffat dessa grupper både enskilt och tillsammans. Min prognos är att ert förslag kommer att leda till att man tackar och tar emot pengarna utan att en enda extra kvadratmeter

blir renoverad. Det är en ren kostnad för skattebetalarna och en ren vinst för dem som gör jobbet.

Anf. 5 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Det är bra att Mats Odell och jag är överens om vikten av att berika våra bostadsområden. Varför vill man då inte göra någonting i stället för att bara skälla på de idéer och förslag som De rödgröna kommer med? Dessutom tycker man att överenskommelsen är bra, och det får jag ta med mig. Det är positivt att ministern tycker så.

Varför, Mats Odell, gäller inte ROT-avdraget alla? Varför gör regeringen så stor skillnad på de olika boendeformerna? Varför ska det vara skillnad mellan dem som bor i villa, bostadsrätt och hyresrätt? Beträffande min fråga om ministern tänker ta några initiativ till åtgärder som stimulerar till renovering och upprustning omfattande alla boendeformer kan jag inte tolka vare sig det skriftliga svaret på interpellationen eller det Mats Odell framförde från talarstolen som annat än ett mycket tydligt nej.

HUS-avdrag, som är den argumentation Mats Odell använder sig av i interpellationssvaret, har införts av den borgerliga regeringen. Det är dock riktat mot de enskilda hushållen, har andra utgångspunkter och har effektivt bidragit till att minska den svarta ekonomin, vilket även Börje Vestlund tog upp.

Men, Mats Odell, är det klokt att använda skattebetalarnas pengar till att subventionera de välbärgade för att de inte ska betala svarta tjänster? Det är en fråga jag gärna vill ha svar på. Vi hade en rad indicier i början av den borgerliga valperioden på att man använde sig av svart arbetskraft. Jag tänker inte nämna någon. Ingen nämnd och ingen glömd!

Man kommer naturligtvis fram till att det här är något besvärligt som vi måste komma åt, och så inför man det som modernt kallas RUT-avdrag. Man legaliserar det här genom att ge en subvention, och skattebetalarna är med om att subventionera detta. Vart är vi egentligen på väg när vi ska subventionera de välbärgade för att komma åt den svarta arbetskraften? Det är inte jag som tar upp detta i den här interpellationsdebatten, utan det är ministern som har tagit upp det i sitt interpellationssvar.

Märk väl att det är det enskilda ägandet som styr. ”Regeringens och riksdagens uppgift är ... inte att subventionera de fastighetsägare som av något skäl inte tagit sitt ägaransvar”, står det i interpellationssvaret. Det är alltså villor och vissa andra man ska subventionera, men inte hyreslägenheter och dylikt.

Vi har redogjort ganska klart för hur det utvidgade ROT-avdraget ska se ut och presenteras. Jag är mycket väl medveten om att det inte räcker till helheten. Men det är en del, ett steg för att försöka skapa incitament för att göra någonting åt de större bostadsområdena. Från ministern får vi ingenting av detta. Det är väldigt tydligt att regeringens politik ökar klyftorna i samhället, och det oroar mig jättemycket, herr talman.

Anf. 6 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Det jag har som grund när jag säger att bostadsbyggnad minskar är det faktiska resultatet av mandatperioden, inte prognoserna framåt. De är alltid lite positivare än det som man faktiskt gjort. Men

det är väl inget tvivel om att SCB har redovisat sina siffror. Nog om siffror i denna debatt!

Visst är det fantastiskt att den här regeringen tycker att det är väldigt bra, viktigt och positivt och betraktar det som en framgång att enskilda villaägare ska få renovera sina kök och badrum! Men de som bor i lägenheter ska inte få göra det. Visst är det intressant! När vi föreslår att man ska få höjd standard i miljonprogrammet, då ska detta i stället hånas från talarstolen. Jag tycker att det är ganska oförskämt mot alla oss som bor i flerbostadshus att man använder den argumentationen.

Tvärtom, herr talman, är det väl där man skulle kunna göra stora insatser, kanske allra mest för det som regeringen vinnlägger sig om att ta upp i nästan varje debatt, nämligen för att gynna jobbpolitiken, för att se till att man får i gång byggmarknaden och att den får en positiv skjuts framåt. Det skulle kunna vara en effekt av detta som finge det att framstå som att även den här regeringen gjort någonting åt jobbpolitiken. Så här långt har det bara vandrat bakåt när det gäller jobbpolitiken i alla fall.

Anf. 7 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tackar Börje Vestlund för att han tog tillbaka påståendet att kraftigt minskande bostadsbyggande är ett exempel på att regeringen totalt har misslyckats med sin politik. Han erkänner nu att det är kraftigt *ökande* bostadsbyggande och säger sedan: ”Nog om siffror i denna debatt!”

Ja, det här är svåra saker. Vi har haft en finanskris. Det har varit en kraftig nedgång i bostadsbyggandet. Nu ser vi att ekonomin inklusive bostadsbyggandet återhämtar sig. Det sker utan subventioner. Men det som hela er politik handlar om är att gå tillbaka till att subventionera de byggföretag som, vilket Börje Vestlund också mycket riktigt säger, är väldigt starka. Det där är inte hållbart.

Er syn på miljonprogrammet är ganska avslöjande. Det är ett program vars problem ska lösas med ett annat program. I mitt förra anförande citerade jag den rödgröna överenskommelsen, där det beskrivs hur det ska gå till med ROT-avdraget. Jag kan avsluta det citatet: ”Ett stöd utgår med maximalt 50 000 kronor per lägenhet (50 % av arbetskostnaden), förutsatt minst 30 procent minskad energianvändning.” Sedan kommer det, direkt efter: ”ROT-avdraget bör behållas så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen.” Meningen upprepas för övrigt identiskt i den rödgröna vårbudgeten. Min fråga blir omedelbart: Är det boendeförhållandena i miljonprogrammet ni ska lösa med ROT-avdraget, eller är det ytterligare en arbetsmarknadsåtgärd det handlar om? Detta ska tydligen upphöra. Det är ett tillfälligt stöd. Om arbetsmarknaden fortsätter att ta fart kommer det här att försvinna. Är det så man ska tolka det här? Det är ändå inte en bestående bostadspolitisk åtgärd, om jag förstår förslaget rätt. Jag kanske kan få svar om det.

När vi kommit så här långt i debatterna – vi har haft ett antal debatter – brukar Socialdemokraterna säga att de åtminstone satsar pengar på ROT och ger subventioner. Även om det inte räcker är det i alla fall mer än vad som kommer från Alliansen, säger man, och det stämmer. Då brukar man fråga vad jag vill göra för hyresrätten. Det är en fråga som jag väldigt gärna svarar på. Vi ska nämligen här i denna kammare den 17

juni besluta om ett helt nytt projekt. Vi ska debattera och besluta om nya regler för den svenska allmännyttan och hyressättningen.

Allmännyttan har sedan andra världskriget drivits med självkostnad och har ovanpå det varit hyresnormerande också för privata hyresvärdar. Då är det inte att undra på att hyresrättens attraktionskraft har minskat och att få pensionsfonder, företag och enskilda investerare i hyresrätter som andra människor ska bo i.

Det här systemet bryter vi nu upp. Vi ger hyresrätten en chans att stå på egna ben. Det är första gången på mycket länge. Det här tycker jag att socialdemokratin borde ha kunnat göra för ganska många år sedan. I stället för att besluta om nygamla och i ROT-fallet tillfälliga subventioner vill jag leverera ett fungerande regelverk för hyresrätten som håller för både lågkonjunktur och högkonjunktur. Det, Sylvia Lindgren och Börje Vestlund, tror jag är vad alla i den här branschen efterfrågar, inte nya subventioner, som dessutom Sveriges Byggindustrier, som är tänkt att ta emot pengarna, har tagit avstånd från.

Varför då subventionera enskilda hushåll? Jo, för att det i hushållen handlar om redan beskattade pengar som ska användas för renovering. Bostadsföretagen får avdrag i sin resultaträkning för de renoveringar de gör. Det får inte hushållen.

Anf. 8 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Det finns ungefär 10 000 arbetslösa byggnadsarbetare i Sverige. Vi har ett stort antal hyresrätter som byggdes på 60- och 70-talen, då vi hade en socialdemokratisk aktiv och progressiv politik för byggandet. De här lägenheterna behöver nu i väldigt stor utsträckning rustas upp. Det behöver bytas lite stammar här och där. Det behövs framför allt miljöanpassning. Man behöver kanske också täta fönster, dörrar och så vidare.

En socialdemokratisk politik är att ta chansen och inte vänta och hoppas att det löser sig av sig självt, vilket också sades i förra veckan i en liknande debatt. Ta chansen att förbättra ROT-avdraget så att det också omfattar hyreslägenheter så att man kan klimatanpassa dem och göra dem bättre! Det är bra för jobben och inte minst för miljön.

Möjligheter till subventioner och ROT-avdrag ska vara konjunktur-anpassat. Om man tar bort också det verktyget, vad har man då att sätta emot när konjunkturerna svänger i olika delar? Att göra ROT-avdragen permanenta är att sätta in åtgärder som man skulle kunna använda sig av i jobbkristider.

Det finns inte någon större vilja från ministern och alliansregeringen att se över detta så att man också kan sätta in åtgärder när de behövs. Här ska det vara mer av linjen: Till den som har ska vara givet än mer.

Anf. 9 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tycker att detta är väldigt bra debatter, eftersom de klargör vad de olika alternativen egentligen står för.

Jag har full respekt för Socialdemokraternas ambitioner. Men resultatet, Sylvia Lindgren, av det som kallas för progressiv och aktiv bostadspolitik var först miljonprogrammet. Det var bra att människor fick bostäder, men vilka miljöer blev det och vilken kvalitet? De har fått stå i 40 år

utan att ni, får jag ändå säga, har gjort någonting åt det, och nu är det dags.

Vad har hänt efter miljonprogrammet? Den aktiva och progressiva bostadspolitiken har inneburit att vi i Sverige har byggt ungefär hälften så mycket som i våra nordiska grannländer. Åren 2000–2007 byggdes i Sverige 180 000 bostäder för nio miljoner svenskar. I Norge byggdes 250 000 bostäder för hälften så många norrmän.

Hur kan man beskriva det som en aktiv och progressiv bostadspolitik? Den är ett stort misslyckande. De regleringar som vi har haft under hela den här perioden har vi nu tillsammans med Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna och Sabo lyckats hitta en lösning på. Det är en helt ny politik som vi ska klubba om en dryg vecka. Det skapar nya förutsättningar.

Vad det handlar om är att skapa goda, stabila och långsiktigt hållbara villkor, inte subventioner som sätts in och tas tillbaka. Det tror jag är nyckeln. Jag är väldigt glad att vi gemensamt – både Alliansen och Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet – tycks vara ganska överens om att det är en bra överenskommelse som parterna har träffat och som vi nu stiftar en lag kring som får stabila villkor.

Herr talman! Detta är framtiden för att vi ska kunna få flera nya bostäder i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2009/10:414 om regionförstoring

Anf. 10 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Mikael Damberg har frågat mig om jag är beredd att vidta några initiativ som innebär att Region Stockholm kan bli verklighet i närtid eller om jag avser att avvakta i frågan om Stockholmsregionens framtid.

Den parlamentariska Ansvarskommittén var tydlig med att frågan om att skapa större län och landsting ska ske utifrån ett underifrånperspektiv. Detta innebär att eventuella initiativ till förändringar i indelningen av landsting ska komma från landstingen själva. Regeringen delar den bedömningen. Några landsting i norra och mellersta Sverige har också inkommit med ansökningar om att få slå samman olika landsting. Kammarkollegiet har utrett dessa ansökningar och anger i sitt yttrande att det finns vissa oklarheter främst när det gäller den geografiska indelningen och att det behövs ytterligare underlag innan man kan ta ställning.

Regeringen har därför gett en särskild utredare i uppdrag att bland annat pröva om det är möjligt att hitta en gränsdragning som uppfyller indelningslagens krav. Om önskemål framförs av andra landsting om indelningsändringar, ska utredaren – som heter Mats Sjöstrand, tidigare generaldirektör på Skatteverket – i lämplig omfattning bistå dessa med att, utifrån ett helhetsperspektiv, hitta en möjlig geografisk indelning som kan leda till bestående fördel.

Mikael Damberg skriver i sin interpellation att de rödgröna partierna vill inrätta Region Stockholm, som initialt ska motsvara Stockholms län.

Jag tolkar detta som att Mikael Damberg vill att vissa statliga regionala utvecklingsuppgifter bör föras över till Stockholms läns landsting på samma sätt som nu regeringen föreslår ska ske i Skåne, Västra Götaland, Hallands och Gotlands län. När det gäller Stockholms läns landsting har dock inte någon sådan begäran inlämnats från landstinget. Inte heller finns det någon begäran om att göra en indelningsförändring för att skapa ett större landsting.

Jag anser att det är väsentligt att underifrånperspektivet respekteras. Jag kan inte se skäl till att initiera indelningsförändringar eller föreslå att nya statliga uppgifter förs över till landstinget i Stockholms län om detta inte initierats genom en ansökning från landstinget självt. Om en sådan diskussion initieras på landstingsnivå har, som jag nämnt, en särskild utredare i uppdrag att bistå de landsting som så önskar i deras diskussioner.

På detta sätt menar jag att vi värnar ett underifrånperspektiv, samtidigt som det finns ett stöd för dem som önskar hjälp i den fortsatta processen. Om diskussionerna leder fram till en ansökan om indelningsförändring är det Kammarkollegiet som ska utreda en sådan.

Anf. 11 MIKAEL DAMBERG (s):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet! Min interpellation handlar om huruvida Stockholmsregionen ska kunna bilda region. Ansvarskommittén lämnade sitt förslag för tre år sedan. Då öppnade man vägen för att bilda regioner i Sverige med utökade uppgifter för bland annat infrastruktur, kultur-, näringslivs- och utvecklingsfrågor.

Jag måste konstatera att det är en stor besvikelse hur den borgerliga regeringen har dragit regionfrågan i långbänk och hur Moderaterna inte minst i storstadsregionen Stockholm totalt blockerar frågan och uppvisar noll ledarskap i regionfrågan.

Vi vet att Stockholmsregionen är Sveriges tillväxtmotor. Vår internationella konkurrenskraft dras i dag ned av att ansvaret för regionens utveckling är delat mellan olika beslutsnivåer och organ utan att det finns en tydlighet i fråga om uppgifter, beslut och finansiering.

Jag menar att det finns en uppenbar risk att Stockholmsregionen halkar efter om regionfrågan inte löses i närtid. De rödgröna partierna har presenterat en överenskommelse, där vi menar att Stockholmsregionen bör kunna ta steg att bilda regionen. Vi tror att det är viktigt och en rätt utveckling som understöder både tillväxt och nya jobb. Men regeringen har ingen åsikt.

Det är lite märkligt. Man kan läsa i svaret från Mats Odell på mina frågor. Jag frågade två saker: Är man beredd att ta några initiativ som innebär att Region Stockholm blir verklighet i närtid, eller avser statsrådet att avvakta i fråga om Stockholmsregionens framtid?

Svaren är glasklara från regeringen: Vi kommer inte att ta några initiativ, och vi fortsätter att avvakta. Det är ett oerhört passivt förhållningssätt i en fråga som har så stor betydelse för Stockholmsregionens utveckling.

Vad beror det på? Regeringen måste väl också ha läst OECD:s rapport om Stockholmsregionens utveckling som kom för några år sedan? Den visade att ett av regionens stora tillväxtproblem är att det inte finns

en regional struktur för beslutsfattande om utvecklingsfrågorna i Stockholmsregionen.

Att regeringen kan lämna ett svar på interpellationen utan att ens säga att regionen är viktig för tillväxten i storstadsområdet är makalöst. Man skriver inte ens i svaret att regeringen tycker att regionfrågan är viktig och kan driva tillväxt och nya jobb.

Har regeringen en annan uppfattning i den här frågan? Eller vågar ministern inte svara på frågan om Stockholmsregionens utveckling för att Moderaterna i princip är det enda partiet i Stockholm som motarbetar frågan? Får Odell inte säga vad han själv tycker, att starka regioner driver tillväxt och utveckling och att det är bra för Stockholm, precis som för Skåne och Västra Götaland, att få den regionala strukturen?

Vi kan se i Stockholm att Västra Götaland och Skåne har taggat upp sig. De har tagit kliv framåt. Men Stockholmsregionen har fått stå tillbaka därför att vi har varit splittrade och inte haft någon regional beslutsstruktur.

Jag undrar om Mats Odell menar allvar med sitt svar. Har regeringen ingen uppfattning om att Region Stockholm är viktigt och att det behövs – ja eller nej? Kommer man fortsättningsvis inte att ta några initiativ för att understödja en utveckling som OECD, Stockholms Handelskammare och alla partier utom Moderaterna i Stockholmsregionen anser är viktig? Har regeringen ingen syn på hur regionfrågan ska lösas i Stockholmsregionen? Är det svaret från Mats Odell, herr talman?

Anf. 12 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Mikael Damberg sade just i sitt inlägg att Skåne har taggat upp sig. Ronny Olander, socialdemokrat, och Hans Wallmark, moderat, från Skåne tycker att det var ett bra uttalande, och vi hoppas att det har all giltighet för framtiden.

Herr talman! Jag är en stor vän av regionförstoring. Men jag är en vän av det såtillvida att det är bra för dem som vill ha det men dåligt för dem som inte vill ha det. Därför är ett gott råd till socialdemokrater som vill driva idén om regionförstoring att titta på områden där man har haft en enighet och ett arbete med regionutveckling. Skåne är ett gott exempel.

Herr talman! I går antog vi en proposition som innebär att vi permanentar Skåne som region. Jag tror att det beror på att det har pågått ett långsiktigt målmedvetet arbete över parti- och blockgränser. Jag tror också att det är oerhört viktigt att man ser underifrånperspektivet och inte bara definierar det här som landstingspolitiker eller kommunpolitiker som springer in på departementen. Det är viktigt att man ser flera olika aktörer. I Skåne var medierna med. Tidningarna skrev under lång tid på ett positivt sätt om detta. Det civila samhällets organisationer ville ha regionförstoring. Politiker över parti- och blockgränser önskade, som jag nämnde, detta. Näringslivet ville ha det. Därför tror jag att en central fråga är underifrånperspektivet.

Mikael Damberg nämner att regeringen inte har någon uppfattning. Jag tycker att det i grunden är rätt bra, för det är inte regeringen som ska bestämma över hur stockholmarna ska ha det. Det är stockholmarna som ska göra det, på samma sätt som det var skåningarna som tillsammans och gemensamt över parti- och blockgränser med näringsliv, med medier, med företrädare för universitet och högskolor kom och önskade en

regional utveckling. Därför tror jag att det är viktigt att man inte glömer bort underifrånsperspektivet.

Det handlar inte om att styra uppifrån, utan det handlar om att komma med initiativ underifrån. Därför är ett gott råd till Socialdemokraterna: Glöm inte underifrånsperspektivet, och glöm inte arbetet över parti- och blockgränser!

Anf. 13 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tycker att det trots allt är på plats att gratulera Mikael Damberg, Socialdemokraterna och De rödgröna till en överenskommelse i Stockholmsfrågan. Till skillnad från när det gäller Förbifart Stockholm, till exempel, har vi här undvikit ytterligare en folkomröstning. Det är något att glädja sig åt. Ni har tagit några av Ansvarskommitténs slutsatser, gjort dem till era och kallar det för en rödgrön överenskommelse. Det är ganska innovativt, kan man säga.

Låt oss ändå slå fast att Stockholmsregionen är en av Sveriges viktigaste tillväxtmotorer. Det är avgörande för resten av Sverige hur det går här i huvudstadsregionen. Det tror jag att alla politiker på alla nivåer i regionen är medvetna om. Jag tror att även Socialdemokraterna var medvetna om det när de hade makten mellan 2002 och 2006. Regionförsöken i Skåne och Västra Götaland har många, många år på nacken. Där fanns ett ledarskap som tog initiativ underifrån.

Nu vill Mikael Damberg att jag ska ta initiativ till att Region Stockholm skapas. Det skulle de facto innebära att några uppgifter som i dag finns hos länsstyrelsen på Hantverkargatan 29 flyttas till Landstingshuset på Hantverkargatan 45. Det är inte vilka uppgifter som helst, och det här ska naturligtvis inte bagatelliseras. Men det ena är en statlig myndighet som gör ett bra arbete på området, och det andra är ett folkvalt organ som inte vill ta på sig uppgiften. Det måste man ändå ta i beaktande. Jag tycker att Hans Wallmark uttryckte detta på ett utmärkt sätt.

Min bedömning – och jag tror att det också är alla andras bedömning – är att Länsstyrelsen i Stockholm gör ett riktigt bra jobb. Samtidigt har landstinget än så länge inte bett regeringen att göra en sådan här överflyttning av uppgifter längs Hantverkargatan på Kungsholmen.

Varför ska vi då göra detta nu? Det måste man fråga sig. Rent hypotetiskt kan man fråga Mikael Damberg: Om ni vinner riksdagsvalet och denna nu presenterade rödgröna regionpolitik ska gälla – kommer ni då att köra över Stockholms läns landsting om de även efter valet anser att man vill vara just ett landsting och inte en region? Hur mycket är ni beredda att toppstyra i frågan? Och hur bra blir ett sådant tvångsäktenskap egentligen? Detta är faktiskt vad Mikael Damberg ber mig att göra nu.

Enligt den rödgröna regionöverenskommelsen är man regionalt i sina partier överens om hur den nya regionkartan i Sverige ska se ut. Men frågan är hur De rödgröna hanterar de län i Stockholms omedelbara närhet som vill tillhöra Stockholmsregionen. Är de med på noterna från Mikael Damberg? Det måste man fråga sig.

Är Mikael Damberg själv med på noterna här? Han vill nu att vi direkt gör Stockholms län till en region med allt vad det innebär. Men samtidigt skriver han i sin interpellation att regionen står för 40 procent av bnp och har tre miljoner invånare. Jag tycker att det var ganska intres-

sant, för då är det alltså inte Stockholms län han talar om längre. Det är spännande. Han vill styra också över de andra här.

Min fråga är: Varför ska vi skynda på en regionbildning när det kanske är en annan lösning som är den bästa? Är det kanske inte en ganska smart metod att låta just den utredning som leds av Mats Sjöstrand få ha sin gång?

Anf. 14 MIKAEL DAMBERG (s):

Herr talman! Vilken spännande debatt det blir! I det senaste inlägget talar ministern om att det finns en annan lösning som är mer spännande en regionfrågan. Det är verkligen spännande. Varför skynda på en regionbildning i Stockholm när det kan finnas någon annan lösning som är mer intressant?

Låt oss börja med en diskussionen om ledarskap. Regeringen har nu här i talarstolen fortfarande inte uttalat sig för att det är viktigt med Region Stockholm. I stället argumenterar man för att detta är en adressändringsfråga. Frågan är på vilket nummer på Hantverkargatan besluten ska fattas. Är det regeringens uppfattning att regionfrågan i Stockholm bara är en adressfråga? Det är ett ganska allvarligt statement från ministern.

Han säger att det kan vara viktigt med regioner i största allmänhet. Men frågan är: Ska Region Stockholm bildas? Det är det jag frågar om. Regeringen har ingen uppfattning. Nu har ministern haft möjlighet att tala i talarstolen två gånger, och han har fortfarande inte sagt att han vill se Region Stockholm växa fram.

Man säger att det här är en lokal fråga. Då förstår jag varför man inte tar några initiativ och varför man inte har någon uppfattning. Men låt oss gå igenom den lokala frågan. Låt oss titta på opinionen – både Hans Wallmark och Mats Odell! Vi har ställt frågan till stockholmarna. 80 procent av stockholmarna skulle se fördelar med att bilda en Region Stockholm. Det folkliga stödet verkar alltså inte vara något problem.

Jag har haft överläggningar med samtliga partier i Stockholmsregionen vid ett flertal tillfällen. Det finns ett parti som inte alltid har kommit på mötena. Det är Moderaterna. De andra partierna har kommit. Alla partier har varit överens om att det är viktigt att driva frågan om Region Stockholm framåt. Vi har haft olika ambitioner när det gäller hur långt man ska gå och hur stort Region Stockholm ska vara, men vi är överens om att i alla fall börja med landstinget och få en öppning för framtiden.

Det finns ett parti som bromsar detta. Det gäller både i regeringen, antar jag, där Moderaterna förbjuder Odell att säga att han vill se Region Stockholm växa fram och bland Hans Wallmarks partikompisar i Stockholm. De kommer inte ens på mötena när vi kallar på dem för att diskutera frågan regionalt, och de blockerar besluten i Stockholms läns landsting. Det är problemet.

Men det roliga är att vi inte kommer att behöva en borgerlig regering för att driva igenom det här. Vi kommer att ha en majoritet i Stockholms läns landsting. Det finns det redan i dag, om man bara skulle gå till beslut och fatta ett beslut. Men de borgerliga vill inte göra det därför att de skyddar Moderaternas som blockerar frågan. Det är så ledarskapet ser ut. Det är Moderaternas havererade ledarskap i Stockholm och i regeringen som gör att Region Stockholm inte blir verklighet. Annars hade vi sett en lösning på frågan för länge sedan.

Varför ha så bråttom? Varför nu? Så säger statsrådet. Ja, vi vill gärna komma i gång med det här 2014 eller åtminstone 2018.

Jag vet inte vilket perspektiv statsrådet har på regionfrågorna. Talar vi om att Stockholmsregionen ska kunna bli en region 2040?

Det här är en viktig fråga. Vi kommer att driva frågan både regionalt och lokalt. Det finns en uppslutning inom partierna om att Region Stockholm behövs, eftersom vi vill ha beslutskraften själva. Det är inte bara en adressändringsfråga, utan det handlar om tillväxten och utvecklingen i vår region.

OECD har sagt att detta är en av de viktigaste frågorna för att behålla konkurrenskraften i Stockholmsregionen. Våra viktiga näringar, life science-sektorn, ICT-klustret i Kista och de regionala kluster som vi har i Stockholmsregionen och som är så viktiga för hela landet, behöver en beslutskapacitet som funkar hela vägen. Stockholmsregionen måste få möjlighet att påverka sin egen framtid.

Majoriteten finns lokalt och regionalt. Regeringen har ingen uppfattning. Jag hoppas att Mats Odell kan ändra på det i något av sina sista anföranden och säga att han tror på Region Stockholm, att han vill vara med och skapa det och att han vill göra det så snabbt som möjligt.

Anf. 15 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Som representerande Skåne kan man inte annat än fascinerats av det liv de lever i Stockholm.

Jag tycker att det hela utgår från synen på hur man ska styra. Jag vill påstå att det finns två metoder. Den ena är toppstyrningsmetoden som har kommit till uttryck i den här talarstolen. Den andra bygger på ett mer demokratiskt, decentraliserat synsätt som statsrådet Mats Odell ger uttryck för.

Mitt råd, utifrån att ha sett Region Skåne växa fram, är att man inte ska peka med hela handen. Det går inte att toppstyra fram en region. Det handlar om att många olika händer måste peka i samma riktning.

Herr talman! I och med att vi i går antog en proposition permanentar vi nu Region Skåne och Västra Götaland. Det gör att det finns goda exempel. Jag hoppas att man också kommer att använda dessa i den kommande debatten. Man kan peka på hur det ser ut och hur det fungerar.

Min grundläggande syn på Sverige är att det är bra med mångfald. Det får gärna se olika ut. Vi ska också använda oss av den klokhet som innebär att man pekar på goda exempel. Det som fungerar bra kan man lyfta fram i den egna debatten. Och omvänt ska man också använda det som fungerar dåligt i debatten.

Jag tror också att det är viktigt att inse att det som kan vara rätt för Kiruna, Pajala och Haparanda kan vara fel för Ängelholm, Hässleholm och Kristianstad och omvänt. Det tror jag är en insikt som man måste ha när man diskuterar regionfrågan.

Avslutningsvis hänvisar Mikael Damberg till opinionsmätningar. Det kan man göra i dagar som dessa. Opinionsmätningar kan peka i många olika riktningar vad gäller såväl sakfrågor som partisympatier, herr talman. Det är dock ett av många verktyg som man ska använda om man vill föra fram sin ståndpunkt i regionfrågan. Man kan inte heller bortse ifrån att ett parti i Stockholm, nämligen Moderaterna, är ett rätt stort parti både i opinionsmätningar och rent faktiskt.

Den grundläggande frågan som Mikael Damberg måste besvara är: Om inte Stockholms stad eller Stockholms län vill ha en region, ska då Mats Odell tvinga fram den?

Prot. 2009/10:132
4 juni

*Svar på
interpellationer*

Anf. 16 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag kunde helt enkelt inte låta bli att gå upp i den här debatten. Man diskuterar underifrånperspektivet och säger att detta inte skulle vara en verklighet i Stockholm.

Egentligen tycker jag rätt så synd om Mats Odell i den här debatten. Nu ska Mats Odell stå här som minister och försvara en ståndpunkt som Moderaterna har intagit på sitt medlemsmöte. Om ett par månader ska Mats Odell gå ut i en valkampanj och kanske sitta i samma panel som Mikael Damberg och försvara att vi vill ha Region Stockholm här. Kristdemokraterna och Socialdemokraterna är överens i denna fråga. Känns inte detta lite klivet, Mats Odell?

Låt mig säga något om underifrånperspektivet. Näringslivet tycker att det här är en bra idé. Akademierna – vi har ganska många högskolor och universitet i just den här regionen – tycker att det här är en bra idé. Fackföreningsrörelsen tycker att det här är en bra idé. Men man kom fram till en annan slutsats på ett medlemsmöte i Moderata samlingspartiet. Det har även hänt när vi har haft makten att någon har sagt nej. Då har vi blivit häcklade från dessa talarstolar. Vi har möjligen stått på andra sidan då.

I det här fallet är framför allt Hans Wallmark inte konsekvent. Det är ett enskilt medlemsmöte som har kommit fram till att man inte tycker att det här är en särskilt bra idé, och därmed har frågan stannat upp. Det är rena rama fakta. Alla andra partier, näringslivet, fackföreningsrörelsen och akademierna är överens om att det här är en bra idé. Då blir det väldigt konstigt.

Jag tror faktiskt att vi ska utmana Mats Odell på detta i Stockholmsregionen och ta en debatt om regionfrågan av den anledningen att hans parti står bakom detta. Det vore väldigt intressant att få se Mats Odell ha en uppfattning som kristdemokrat och en annan uppfattning som minister. Det tycker jag vore väldigt intressant. Jag ser fram emot den debatten.

Anf. 17 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag ska gärna delta i en sådan debatt. Vi kan kombinera den med en debatt om Förfart Stockholm, så blir den riktigt spännig.

När jag säger att det inte bara handlar om förslaget att Stockholms läns landsting ska bli en region utan om något annat går jag tillbaka till det som Mikael Damberg själv skriver i sin interpellation. Han skriver att det kanske handlar om en region på tre miljoner invånare som står för 40 procent av Sveriges bruttonationalprodukt. Detta är någonting som jag inte tycker ska kommenderas fram uppifrån. Det är väldigt viktigt att man har med sig alla på detta.

Jag tycker att det sker en nedvärdering av det regionpolitiska utvecklingsarbete som nu sker i Stockholmsregionen. Det är som om detta är en tundra där ingenting händer. Det är inte alls sant. Det finns ett antal mycket spännande projekt. Vem är ordförande i Norra Stationsprojektet? Jo, det är den förre forsknings- och utbildningsministern Per Unckel som

nu är landshövding. Han gör detta på ett alldeles utmärkt sätt. Jag tycker att man måste honorera det som nu sker i regionen. Det är inte alls den mörka bild som framställs här.

Mikael Damberg skriver i sin interpellation: Det är mycket som står på spel. Vi socialdemokrater ser en uppenbar risk att Stockholmsregionen hamnar rejält på efterkälken om inte frågan får en lösning snart.

Nu har vi en utredare som heter Mats Sjöstrand. Han ska titta på detta och se vad som är möjligt att åstadkomma. Hans uppdrag är att arbeta aktivt med detta där det finns en efterfrågan på hans tjänster. Hans perspektiv är att det ska finnas förslag framme som ska kunna beslutas om i samband med riksdagsvalet 2014 och träda i kraft 2015. Det är ambitionen.

Det låter som om vi är väldigt oeniga om detta. Det här är länsgränser som har funnits väldigt länge. Stockholms länsgränser är antagligen nyare än många av de andra länens som är från 1600-talet. Jag tycker inte att det är riktigt seriöst att vi ska hasta fram det här just nu.

Jag har besökt alla landets län utom två som jag ska besöka under den kommande veckan och veckan därefter. Jag har i landshövdingarnas regi träffat företagare. Jag träffade Stockholms länsstyrelse och en stor mängd företagare i februari. Det var ingen av de företagarna som lyfte fram den här frågan som väldigt väsentlig, utan det var andra för dem mycket viktigare frågor som handlar om företagsklimatet och deras villkor. Jag skulle tro att de företagarna skulle ha känt sig betydligt mer oroade om de då hade vetat att det ni föreslår är att återinföra en förmögenhetsskatt i Sverige. En av de frågor som verkligen stod på tapeten var riskkapitalförsörjningen för att de ska kunna göra de investeringar som är nödvändiga för att kunna tillgodogöra sig den potential som finns i den här regionen.

Låt nu Mats Sjöstrand jobba med detta, och låt diskussionen pågå under valrörelsen! Jag ställer gärna upp i debatter i detta ämne.

Anf. 18 MIKAEL DAMBERG (s):

Herr talman! Jag börjar med Per Unckel, som jag träffar ganska ofta. I min roll som ansvarig för högskole- och forskningsfrågor träffar jag honom och diskuterar Stockholmsregionens utveckling. Han gör ett mycket bra jobb. Det är inte fråga om det.

Problemet är att ansvaret är splittrat mellan olika aktörer, att vi inte har en region där alla kan gå framåt tillsammans. Erfarenheterna från Skåne och Västra Götaland är oerhört positiva i denna del. Jag trodde att regeringen åtminstone i den här debatten skulle säga att man vill se Region Stockholm växa fram. Inte ens det har vi sett i talarstolen. Nu blir det diskussioner om adressändringsfrågan, att det finns en bra tjänsteman som jobbar med något slags understödande verksamhet och att vi inte ska hasta fram något trots att Mats Odell säger att länsgränserna har hållit sedan 1600-talet. Det är inte så att vi hastar snabbt om vi talar i de perspektiven.

Låt oss se på frågan Stockholm–Mälardalen. Det är ett tillväxtkluster i Sverige. Mats Odell säger att det är fråga om tre miljoner invånare och då kanske vi måste vänta på lösningen Stockholm–Mälardalen. Menar Mats Odell att regeringens uppfattning är att vi inte ska lösa Region Stockholm-frågan förrän Uppsala vill gå med i Region Stockholm? Då

talar vi om decennier framåt, Mats Odell, om du har träffat någon av företrädarna för partierna i Uppsala.

Det som har kommit fram lokalt–regionalt i Stockholm är att lösningen framåt i frågan är att göra om landstinget till region, få beslutsfunktionen och lämna en öppning för framtiden. Det är vad vi har talat om lokalt–regionalt där Kristdemokraterna på regional nivå har tyckt att det är en bra idé. Det stoppas av ledarskapet i ett parti, nämligen Moderaterna. Det är inte ett underifrånperspektiv att låta ett parti bromsa utvecklingen både i regionen och i Sveriges regering. Det är anmärkningsvärt att man inte lyssnade på dem.

Mats Odell och jag var på samma möte i Uppsala och träffade representanter för handelskammaren. Det här var en av de frågor som de tyckte var viktiga. Du var tvungen att springa från mötet, men jag var kvar. Det var en av frågorna som de lyfte fram. De vill ha Region Stockholm för att driva utvecklingen framåt.

Anf. 19 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Mats Odell har en retorik som går till historien. Jag träffade också ett antal företagare häromdagen. Vi hade ett långt samtal om precis samma sak, det vill säga arbetsgivaravgifter, riskkapital och många andra frågor. Men ingen nämnde någonting om RUT-avdraget. Ingen sade någonting om RUT-avdraget. Det togs över huvud taget inte upp.

Jag är helt övertygad om att företagarna tyckte att RUT-avdraget var en god idé. Det brukar nämligen företagare tycka, men de tog inte upp det med mig. De tog inte upp frågan vid det tillfället. Det är en knepig och tafflig retorik statsrådet för i sammanhanget.

Men jag måste åter komma tillbaka till huvudpunkten i frågan. Ett parti – inte Mats Odells parti – säger nej. Då ska man strunta i vad näringslivet tycker, vad akademierna tycker, vad fackföreningsrörelsen tycker, vad faktiskt också nästan alla kommunalråd i Stockholms län tycker med undantag för just Stockholms stads borgarråd.

Det är intressant att de ska få stoppa processen och att man inte ska ta itu med den. Men underifrånperspektivet måste ändå vara uppfyllt i just det fallet där det finns en bred uppfattning förutom i ett politiskt parti. Därför är det underligt resonerande att förneka Stockholmsregionen och föra en konstig retorik om adresser och andra konstigheter som statsrådet har fört fram under debatten. Underifrånperspektivet är mer än väl tillgodosett i det här sammanhanget.

Anf. 20 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tycker att det här är en spännande och konstruktiv diskussion där vi ändå är eniga om grundprincipen att Stockholmsregionen är en avgörande tillväxtmotor för välfärdsutvecklingen i Sverige. Den måste ges de absolut bästa förutsättningarna.

Vi skiljer oss på en punkt där Mikael Damberg ännu inte har gett konkreta svar, nämligen om Socialdemokraterna är beredda att köra över ett landsting som inte vill övergå till att bli region. Det har ni inte svarat på, och det återstår att se.

En annan intressant iakttagelse man kan göra här är att medlemsmöten i partier – i alla fall i vissa partier – kan man bara strunta i. Kan man

också strunta i medlemsmötena i det socialdemokratiska partiet? Jag trodde att det var en del av den representativa demokratin att man samlar aktiva medlemmar i ett parti och tar ställning. Det får ni reda ut någon annan gång. Om det är så kan det förklara en del av de turer vi ser omkring oss.

Det här är en central fråga. Regeringen har varit tydlig, nämligen att regeringen anser – alla partier – att Sverige ska regionaliseras. Så är det. Men vi säger att man måste vara enig om när processen ska påbörjas. Det gäller speciellt i ett landsting som ska övergå till region, men ännu mer viktigt är det när ambitionen finns att det ska vara flera landsting som ska bilda en ny regionkommun. Då är det ingen bra start på ett sådant projekt att börja med att köra över viktiga aktörer i det största av de landsting som är tänkta att så småningom bilda en större region.

Låt nu Mats Sjöstrand arbeta. Fortsätt debatten, gärna på medlemsmöten också i Stockholms län. Så småningom kommer det att fattas ett klokt beslut också i denna fråga.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2009/10:424 om svensk-dansk satsning på Kastrup

Anf. 21 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Luciano Astudillo har frågat nordiska samarbetsministern Cristina Husmark Pehrsson på vilket sätt hon avser att motverka Region Skånes och Malmö och Lunds kommuners satsning för att stärka Kastrups attraktivitet. Bakgrunden till frågan är att dessa kommuner och landsting tillsammans avser att satsa 9 miljoner kronor på att marknadsföra Kastrups flygplats i Köpenhamn. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Allmänt sett kan sägas att en kommun eller ett landsting bara får ha hand om sådana angelägenheter som är av allmänt intresse och som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller medlemmar. Vidare får en kommun eller ett landsting inte ha hand om sådana angelägenheter som ska handhas enbart av någon annan, till exempel rent statliga angelägenheter. En annan begränsning i kommunernas och landstingens kompetens är att de inte får ge stöd till enskilda företag om det inte finns synnerliga skäl för det.

Frågan om beslutet att lämna ekonomiskt stöd i syfte att stärka och marknadsföra den danska flygplatsen är lagligt eller inte kan jag inte uttala mig om. Detta är en uppgift för domstol att ta ställning till. Jag har också erfarit att frågan för närvarande är föremål för domstolsprövning.

Vid sidan om frågan om beslutet är lagligt kan det naturligtvis alltid diskuteras om detta är ett lämpligt sätt att stärka den lokala eller regionala konkurrenskraften. Jag tycker dock att detta är en fråga som bäst förtjänar att diskuteras just lokalt och regionalt. Politiken för regional tillväxt bygger på att regionalt ansvar och inflytande ger möjligheter att växa utifrån egna förutsättningar. Region Skåne har sedan mer än tio år ansvarat för det som i dag benämns det regionala tillväxtarbetet och som definieras som insatser för att skapa hållbar regional tillväxt och utveckl-

ing. I ansvaret ingår att ta fram och samordna genomförandet av ett regionalt utvecklingsprogram (RUP). Inom ramen för ett sådant program kan frågor om utveckling och konkurrenskraft i regionen hanteras.

Sverige har ett starkt kommunalt självstyre. Jag tycker att det är viktigt att värna principen, inom de lagliga ramar som finns, att det är ett lokalt och regionalt ansvar att ta ställning till vilka åtgärder som bäst utvecklar kommunerna och landstingen. I valet får sedan väljarna ta ställning till om de tycker beslutet var korrekt.

Jag har därför inte för avsikt att vidta några åtgärder i detta ärende.

Anf. 22 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag vill tacka Mats Odell för ett klagörande svar.

Det var nog många bosatta i Öresundsregionen som precis som jag satte kaffet i halsen när man i Sydsvenskan den 20 maj kunde läsa att statsministern gav en hård dom över de lokala skånska politiker i Skåne-regionen, Malmö och Lund som över blockgränsen har stora ambitioner att hjälpa till att stärka flygplatsen Kastrups ställning som en internationell flygplats.

Bara det att frågan är föremål för en domstolsprocess borde föranleda en statsminister att vara lite försiktig med att fälla domar i förväg. Men framför allt tror jag att många nere i Skåne-regionen och Öresundsregionen förvånades över den dom som statsministern fällde över kanske en av de viktigaste tillväxtregionerna och motorerna för svensk ekonomi och det behov som finns av en internationell flygplats, som faktiskt är en länk ut i världen. Den är helt central för framtida utveckling, inte bara för den danska sidan utan också för den svenska.

Kastrups ställning som internationell flygplats har varit hotad rätt länge, och nu ser vi att den har fallit i ranking från tionde plats till femtonde bland de stora flygplatserna i Europa. Om Kastrup skulle förlora ställningen som ett internationellt nav, där man har många långdistansrutter, skadar det inte bara dansk ekonomi och skånsk ekonomi utan också svensk.

Jag är glad att man nu ändå någonstans visar en insikt i det här. Jag tycker att en statsminister borde ha sett detta, förstått detta och uttalat sig utifrån de förutsättningarna, kanske till och med agerat utifrån sådana förutsättningar.

Ta bara den stora regionala satsning som sker i Lund på ESS, ett projekt som staten har engagerat sig i och som vi i Skåne välkomnar. Det var helt nödvändigt att få till stånd att ESS byggs i den regionen. Det är helt avgörande och helt centralt att Kastrup förblir ett nav.

En svensk regering borde i stället engagera sig i att värna Kastrup som ett internationellt nav, och inte ta ned de ambitioner som man har gemensamt över blockgränsen i Skåne, för att stötta detta.

Därför vill jag vända på frågan: Hur är den svenska regeringen beredd att agera och ta sin del av ansvaret för att stärka och hjälpa Kastrup så att det förblir detta nav för internationellt flyg som behövs i denna region, så att vi kan fortsätta att utveckla och stärka Öresundsregionen, som är så viktig för svensk ekonomi?

Anf. 23 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Även jag läste den artikel som Luciano Astudillo hänvisade till, och även om jag inte satte kaffet i vrångstrupen höjde jag i alla fall på ögonbrynen. Möjligtvis till skillnad från Luciano Astudillo tog jag kontakt med statsministern, för jag tänkte att det är lika bra att gå till källan. Då fick jag ett nyanserat svar, det vill säga att det inte är någon form av kritik mot Kastrup som flygplats. Däremot är det en omsorg från Sveriges regeringschef, att när man nu har satsat på och hjälpt regioner och kommuner att prioritera välfärdens kärna är det också viktigt att fundera igenom hur man använder skattemedel. Jag kommer att peka på det om en liten stund.

Först ska jag påpeka två saker. Luciano Astudillo påminner om att Kastrup, alltså Köpenhamns storflygplats, är en stor internationell flygplats. Så är det förvisso. Det är också en stor inrikesflygplats för Sverige.

Jag bad riksdagens utredningstjänst att undersöka hur många svenskar som använder sig av Kastrup för inrikes trafik, det vill säga som tar sig från Skåne, Blekinge eller till och med Småland ned till Kastrup för att sedan ta sig vidare till Sverige. Tyvärr kan man inte ta fram den uppgiften. Däremot kan jag meddela att det i dag är 318 avgångar från Kastrup under detta dygn. 32 av dem går till Sverige: 16 Arlanda, 6 Göteborg, 3 Örebro och Linköping, 2 Jönköping, 3 Karlstad och 2 Norrköping. Många åker nämligen från Ängelholm, Hässleholm eller Karlskrona ned till Kastrup för att sedan ta sig till Karlstad, Örebro eller Norrköping.

Därför är Kastrup betydelsefull som en internationell flygplats, som Luciano Astudillo påpekar, men den har också stor inrikes betydelse. Det får man inte glömma.

Då kommer man till detta med att Region Skåne, precis som vi har diskuterat, har ett regionalt utvecklingsansvar. Man ska fundera igenom: Hur kan vi utveckla regionen i bred bemärkelse? Det är klart att infrastruktur är en sådan viktig uppgift.

I Skåne finns det i dag tre inrikesflygplatser. Det finns Sturup, som är en luftfartsverksflygplats. Det finns Ängelholm, som är en luftfartsverksflygplats som i dag har en ekonomi som står på egna ben men där det finns önskemål om att hitta en annan lösning. Det finns Kristianstad Airport, som står utanför och inte är en LFV-flygplats och som har ett stöd från kommun och region. Det visar att det i Skåne finns tre helt olika lösningar: en där regionen medverkar genom att betala pengar, Kristianstad Airport, en som är helt statlig, Sturup, och Ängelholm, mittemellan.

Jag tycker naturligtvis att regionen, om det är inom ramen för regional utveckling, kan vara med och medverka till att hjälpa de olika aktörerna. Huruvida det ska vara Ängelholm, Kristianstad, som det redan är i dag, eller till och med Kastrup kan man naturligtvis fundera på.

Det viktigaste – och där tycker jag att det finns all anledning att fänga in den tråd som statsminister Fredrik Reinfeldt kastade ut – är att man aldrig får glömma bort vad som är en huvuduppgift, som det ser ut i dag, för regioner, nämligen sjuk- och hälsovård. Regional utveckling är jätteviktig. Kultur är oerhört betydelsefull. Allt detta arbetar vi med i Skåne, men huvuduppgiften för regioner även framgent är sjuk- och hälsovård. Därför gäller det att slå vakt om välfärdens kärna. Därför ska man alltid fundera igenom huruvida pengarna används på ett klokt sätt, oavsett om det handlar om stöd till Köpenhamns flygplats Kastrup eller till Kristian-

stad Airport, eller någonting annat som man definierar som regional utveckling.

Avslutningsvis, herr talman: Jag tror också att det är bra att vi i Skåne har en inrikesflygplats i form av Kastrup. Om det skulle bli en rödgrön majoritet vet man aldrig om det kommer en flygskatt, och man vet heller aldrig om det på olika sätt kommer att försvåra för inrikesflyg söder om Sundsvall. Och då, herr talman, är det bra att människor från Karlskrona och Ängelholm kan ta sig till Stockholm via en flygplats även om den råkar ligga i Danmark.

Anf. 24 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Är det inte en spännande debatt, så säg!

Låt mig nämna för Luciano Astudillo och andra att jag som statsråd med ansvar för detta har gjort en hel del för att utöka den kommunala kompetensen. Vi lade fram en proposition 2008, den kommunala kompetenspropositionen, där vi föreslog riksdagen utökad kompetens för kommuner och landsting att lämna bidrag till byggande av statlig väg och järnväg, lämna bidrag till högskoleverksamhet och medfinansiera projekt inom ramen för EG:s strukturfonder. Kommuner får numera också tillhandahålla företagslokaler om det saknas privata alternativ för företag i kommunen.

Men att finansiera flygplatsverksamhet i ett annat land är något av ett oskrivet blad, måste jag ändå säga, i uttolkningen av den kommunala kompetensen och vad den ska omfatta. Som vi har konstaterat pågår just nu en prövning i det ärendet.

Jag läste i Sydsvenskan att det bolag som driver Kastrup 2008 omsatte 3,1 miljarder kronor och gjorde en vinst på hela 1,3 miljarder. Då måste man fråga sig varför skattebetalarna i Skåne ska rycka ut för att marknadsföra en sådan verksamhet. Jag tycker i alla fall inte att det framstår som helt glasklart när man läser det.

Inte desto mindre förstår jag, som tidigare kommunikationsminister, också att det är väldigt viktigt för Sydsverige att Kastrup är och förblir en internationell flygplats, som också betjänar Sverige, som vi har hört här.

På detta vilar näringslivet och den omfattande forskning som vi har i Sydsverige. Men det är också av stor vikt att vi i vårt land, som ju internationellt sett är ett högskatteland – tvåa efter Danmark – kan motivera och förklara de utgifter och åtaganden som vi politiker gör å skattebetalarnas vägnar. Jag tror att det är något som Luciano Astudillo också instämmer i. Det är viktigt, om nu detta ska göras – vilket vi inte vet – att det också blir väldigt tydligt och kan förklaras för skattebetalarna i de skånska kommunerna och i regionen varför denna satsning i så fall görs.

Anf. 25 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Sedan bron byggdes har vi sett en fantastisk utveckling i Öresundsregionen. Det är Nordens kanske mest tätbefolkade region, med 3,7 miljoner invånare, som flätas samman. Nu pendlar dagligen 10 000 personer över. Öresundsuniversitetet växer, från Roskilde, Köpenhamn, Malmö och Lund. Vi har också ett näringsliv som flätas samman och som söker sig över sundet på ett helt annat sätt. Jag tror att det finns mycket kvar att göra där.

I andra gränsregioner har näringslivet utnyttjat skillnaden för att hitta en dynamik, vilket man inte har gjort på samma sätt nere vid sundet.

Den siffra som är mest talande när det gäller hur Öresundsregionen utvecklas är att det i dag är 8 procent av Malmös ungdomar som jobbar på andra sidan sundet. Det är en helt fantastisk möjlighet för ungdomar från båda hållen.

Gränshindersarbetet fortskrider därnere. Oavsett kulören på regeringen kan nog vi i Skåne tycka att det går lite för långsamt och att det finns avgörande strukturehinder att ta tag i. Vi önskar alltid mer. Men det jag efterlyser är ett större engagemang från en svensk regering för att se det unika som faktiskt finns i Öresundsregionen. Med all respekt för allt annat gränshindersarbete som görs är det ändå unikt att vi har en huvudstadsregion med en så tätbefolkad region som Skåne är. Det skapar en enorm möjlighet.

All forskning visar att om man kan göra den här regionen tillgänglig för fler genom infrastruktur och andra satsningar så innebär det ökad produktivitet för regionen, stärkt näringslivskonkurrens och att sysselsättningen ökar. Detta visas inte bara i teorin utan också i verkligheten.

Det jag efterlyser är en mer offensiv syn på den här regionen från statsmakternas sida. När det gäller infrastruktur har vi en rad satsningar i den rödgröna budgeten som syftar till att ytterligare fläta samman regionen. Vi vill se Lommabanan komma tillstånd, och det finns satsningar på Söderåsbanan i vår infrastrukturbudget. Vi har också Skånebanan, Helsingborg–Hässleholm, och inte minst Södra stambanan, där det är väldigt trångt i dag. Det är viktiga infrastruktursatsningar som de rödgröna klarar av i sina budgetar. Däremot finns det inget om någon flygskatt. Att Hans Wallmark försöker skrämmas med det är bara ohederligt, tycker jag.

Jag efterlyser också mer offensiva satsningar på kompetensförsörjning för den här regionen. Det handlar om de avgörande stöden – att satsa på arbetsmarknadsutbildningar tillsammans och att göra något åt de flaskhalsproblem som redan finns där. Där skulle staten kunna vara mycket mer aktiv än i dag. Det handlar också om att attrahera kompetens, arbetskraft, från andra regioner.

Jag efterlyser också en vardagsvision.

När Skåne-regionen har en budget på närmare 20 miljarder tycker jag absolut att det är motiverat att man anslår 6 miljoner kronor för att stärka Kastrup och har ambitionen att bibehålla den som internationell flygplats. Det är mer omotiverat att en svensk regering inte ser vad som händer därnere i Skåne.

Anf. 26 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Statsrådet Mats Odell säger att det är de lokala och regionala politikerna som inför sina medborgare har att försvara beslutet att satsa pengar på Kastrup. Det är helt rätt, och jag tror att de kommer att klara det rätt bra. Det finns nämligen en stor lokal och regional uppbackning för att se regionen som en enhet.

På samma sätt tror jag inte heller att jag i min valkrets i Skåne kommer att ha några större svårigheter att förklara att jag medverkade till att vi aldrig införde den flygskatt som den förra regeringen hade fattat beslut om. Det var en av de valfrågor vi hade lokalt. Jag är rätt övertygad om att väljarna kommer att belöna båda dessa saker.

När vi diskuterar regionen är det viktigt att vi aldrig glömmer det som än så länge är dess huvuduppgift, nämligen sjuk- och hälsovård. Det viktigaste i argumentationen gentemot medborgarna handlar om att vi får bra sjuk- och hälsovård. Därefter kommer ett antal andra saker som man får göra i regionen, regional utveckling, och då tror jag i och för sig att det här är ett klokt beslut.

Jag tror också att jag håller med Luciano Astudillo på en viktig punkt, nämligen att det är väsentligt att man i Stockholm inser att Öresundsregionen, inklusive Danmark och Köpenhamn, inte är utlandet. När vi från Skåne landar på Kastrup är vi hemma – vi är inte borta eller utomlands. Jag tror att människor som kommer med Öresundståg från Växjö på liknande sätt uppfattar att man på Kastrup möjligtvis är i Danmark, men det är inte utomlands utan man är ändå i någon mening hemma.

Därför är det viktigt att vi försöker se Kastrup lite mer som en inrikesangelägenhet och som en del i en dynamisk och växande Öresundsregion som finns på båda sidor om just Öresund. Låt lokala och regionala politiker ta ansvar för den eventuella Kastrupsatsningen. Sedan kan statliga pengar användas i till exempel infrastrukturplanen, för utredningen om den önskade fasta förbindelsen mellan Helsingborg och Helsingör.

Anf. 27 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tror inte att det egentligen råder någon stor åsiktskillnad mellan oss som debatterar den här frågan. Regional utveckling är centralt för att Sverige ska kunna fortsätta vara ett välfärdsland i denna höga och kalla nord, och vi måste göra vad vi kan för detta.

Nu har vi lagar på detta område som vi måste utreda. Jag tror att det är viktigt att Kastrup finns som en internationell flygplats i Malmöregionens närhet, med stark dragningskraft. Men vi har lagar som hindrar kommuner att göra precis vad de vill med sina skattepengar. Det säger sig självt att man ibland hamnar i gråzoner, och då måste man pröva det hela rättsligt. Det är precis detta som just nu sker.

Jag vill kort identifiera några frågeställningar som jag tycker att man måste belysa i det här sammanhanget. Den första är om lokaliseringsprincipen som den nu är utformad tillåter stöd till en flygplats i ett annat land. Det vet vi inte nu. Om den inte gör det och vi kommer fram till att den borde göra det får vi återkomma och se på det problemet. Om vi är överens kan vi ju då i denna kammare fatta beslut om en förändring.

Den andra är att man kan hävda – och det görs ofta från kommunalt håll – att just infrastruktur är en statlig uppgift. Mot detta står de nya möjligheterna i propositionen om kommunal kompetens som gör att kommunerna kan delta i sådan här verksamhet.

Ytterligare en aspekt är naturligtvis att de skånska kommunernas stöd i det här fallet går till ett enskilt företag som ägs av danska staten och ett australiensiskt investmentbolag. Det är också en sak som måste redas ut. Jag vet ju att syftet är att satsningen ska attrahera nya flyglinjer till exempelvis USA, Kina och Indien.

Mot denna bakgrund vill jag säga att det är viktigt att vi har regler för detta, och det är därför också viktigt att vi avvaktar den rättsliga prövning som pågår i den här frågan.

Anf. 28 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag vill tacka för diskussionen om Kastrup.

Först har jag en reflexion om det Hans Wallmark sade om välfärdens kärna. Jag tror att medborgarna i Skåne-regionen är kloka nog att se hur ni har hanterat de fyra år som varit och kommer att ta ställning utifrån det när de går till val och väljer majoritet i sin region. Det är inte alls säkert att många kommer att uppskatta det ni har gjort.

Återigen: Det finns inget om någon flygskatt i den rödgröna budgeten, så jag tycker att det är helt fel att skrämmas med detta.

Forskningsanläggningen ESS, där staten har varit väldigt engagerad, är däremot helt beroende av att vi har en internationell flygplats nära. Därför efterlyser jag också ett engagemang från staten när det gäller att Kastrup ska förbli en internationell flygplats.

Nu har Kastrup under tiden tappat från att ha varit den tionde största flygplatsen i Europa till att bli den femtonde. Vi behöver ett engagemang där nere, som vi har, över blockgränserna. Men vi behöver också ha en svensk regering som ser att Öresundsregionen kan bidra till mycket mer utveckling och tillväxt för det här landet.

Det är klart att ingen här säger att vi ska springa före och bryta mot lagar. Men har man engagerat sig i ESS får man också ta konsekvenserna av det och se till att det här faktiskt kan förverkligas. Man måste engagera sig i frågan om att vi ska ha den internationella flygplatsen, som för många också är en inrikes flygplats.

Den här regionen har, som sagt, en enorm potential. Det är dags att se det i Stockholm också, över blockgränserna.

Anf. 29 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tycker att vi har en god enighet omkring det här. Det är viktigt med regional utveckling. Öresundsregionen är central för Sveriges utveckling och för Danmarks utveckling. Det handlar om den här regionens sätt att klara sig i den allt tuffare globala konkurrensen.

Jag har gett ett besked här i dag, nämligen att det här nu prövas rättsligt. Om en rättslig prövning visar att nuvarande lagstiftning inte skulle tillåta detta har jag sagt att jag är beredd att återkomma och att titta på den frågan. Det tycker jag är ett bra resultat av den här debatten.

Slutligen vill jag bara säga en sak när det gäller välfärdens kärna, Luciano Astudillo. Den här regeringen har faktiskt kommit med förslag till riksdagen, och också genomfört det, om ett tillskott till välfärdens kärna på inte mindre än 38 miljarder kronor brutto och 26 miljarder kronor netto, under den här mandatperioden. Det tror jag också är någonting som väljarna har upptäckt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 30 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat mig vilka initiativ regeringen tar för att försöka bromsa det ökade socialbidragsberoendet.

Självklart har Sverige inte gått oberört genom den djupaste och mest utbredda lågkonjunkturen sedan 1930-talskrisen. Arbetslösheten har ökat, och många människor har därmed fått ekonomiska svårigheter. Detta gäller särskilt unga vuxna och nyanlända invandrare som i lågkonjunkturtider har extra svårt att komma in på arbetsmarknaden. Detta påverkar socialbidragsmottagandet, och antalet personer som behöver ekonomiskt bistånd till sin försörjning har också ökat under de senaste åren. Men trots att antalet personer som är i behov av ekonomiskt bistånd har ökat under de senaste två åren är antalet långt ifrån vad det var under 90-talskrisen. År 2008 var antalet bidragstagare endast hälften av vad det var år 1996, det vill säga det år då antalet biståndsmottagare var som högst.

Det övergripande målet för regeringens politik är att få fler i arbete och minska utanförskapet och därmed också antalet personer som är beroende av socialbidrag. Kampen mot arbetslösheten förs genom en politik på en rad olika områden i syfte att öka antalet jobb, stimulera företagande och ge stöd till människor som drabbas av arbetslöshet. Utbildning och aktiva arbetsmarknadsåtgärder är hörnstenar i en sådan politik.

Från det att den internationella finanskrisen slog till hösten 2008 har regeringen agerat för att överbrygga krisen samt mildra dess långsiktiga effekter. Inom arbetsmarknadspolitiken har regeringen gjort kraftfulla satsningar, bland annat på arbetspraktik, praktisk kompetensutveckling, lyft och jobbcoacher. Regeringen har också tillfört resurser för att Arbetsförmedlingen ska kunna erbjuda personer som varit arbetslösa en längre tid ett individuellt utformat stöd inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin.

Det är också viktigt att människor kan förnya och fördjupa sina kunskaper så att de står bättre rustade på arbetsmarknaden när efterfrågan ökar på nytt. Regeringen har därför gjort stora satsningar inom vuxenutbildningen, bland annat genom en statlig satsning på yrkesinriktad gymnasial kommunal vuxenutbildning, yrkesvux, och etablering av den nya yrkeshögskolan. År 2010 innebär satsningen 18 300 årsplatser på yrkesvux, vilket är en betydande ökning från förra året. Satsningen innebär även 4 500 ytterligare årsplatser på yrkeshögskolan. Utöver detta har riksdagen i enlighet med regeringens förslag beslutat att satsa totalt 248,5 miljoner kronor, inklusive studiemedel, för nya utbildningsplatser i Västra Götaland under 2010–2011 till stöd för de personer och kommuner som drabbats av uppsägningar. Dessutom har antalet utbildningsplatser på högskola och universitet tillfälligt utökats.

När det gäller arbetslösa ungdomar har regeringen vidtagit en rad olika åtgärder. Så sent som den 1 januari i år trädde flera förändringar i kraft som syftar till att ytterligare förstärka jobbgarantin för ungdomar. Till exempel kan ungdomar numera även ta del av arbetslivsinriktad rehabilitering samt den nya insatsen Lyft. Inför sommaren satsar regeringen 100 miljoner kronor för att underlätta för ungdomar att få som-

Svar på
interpellationer

marjobb, och från och med den 1 juli förbättras också möjligheten för äldre långtidsarbetslösa personer att kvalificera sig till nystartsjobb.

Sedan några år tillbaka är majoriteten av socialbidragstagarna utrikes födda. Det beror till stor del på att det tar lång tid för nyanlända, särskilt dem som flytt till Sverige, att etablera sig på arbetsmarknaden och att flyktingmottagandet ökade 2006–2008, bland annat till följd av den tillfälliga asyllagen. Därför är regeringens reform för nyanlända invandras arbetsmarknadsetablering, proposition 2009/10:60, som träder i kraft den 1 december 2010 mycket viktig för utvecklingen av det ekonomiska biståndet. Nyanlända flyktingar med mera som deltar i etableringsinsatser kommer att uppbära statlig etableringsersättning de första åren i landet. Därutöver innebär reformen att staten, genom Arbetsförmedlingen, tar över huvudansvaret för nyanlända invandras etablering. Genom att Arbetsförmedlingen tar över ansvaret förtydligas ytterligare regeringens arbetslinje. Nyanlända får en lagstadgad rätt till arbetsförberedande insatser. En snabbare etablering ska åstadkommas genom att man förstärker incitamenten att arbeta och att delta i etableringsinsatser. En effektiv etableringskedja skapas genom klarare och tydligare ansvarsförhållanden mellan olika aktörer för att bättre ta tillvara den nyanländes kompetens. Det övergripande syftet med reformen är att de nyanlända snabbare ska bli självförsörjande.

Anf. 31 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Det var mycket ord samtidigt som inte svar kunde ges på vad regeringen tänker göra.

Först tar man det absolut vanligaste argument som denna kammare har hört under det senaste året. Man talar nämligen om den globala ekonomiska krisen, som man brukar göra, och så säger man: Vi är totalt bakbundna. Vi kan inte göra någonting på grund av den globala ekonomiska krisen.

Samtidigt presenterar man inte de starka förslagen för att minska socialbidragsberoendet.

Statsrådet anför i sitt svar att socialbidragsberoendet var högst 1996. Det är helt sant. Då hade vi gått igenom en nationell ekonomisk kris. Jag var själv ordförande i en stadsdelsnämnd här i Stockholm vid den tidpunkten. Det var en av de stadsdelsnämnder som hade högst antal socialbidragstagare. Vi ägnade mycket tid åt att försöka hitta nya alternativa modeller för att få ut dem i arbete. Vi arbetade nästan hela tiden med detta. På våra nämndsammanträden ägnades i alla fall tre fjärdedelar av tiden åt att just diskutera detta.

Uppenbarligen finns inte det engagemanget i den här regeringen.

Man säger att arbetslinjen är viktig för den här regeringen.

Det pratar man i alla fall om. Jag vet inte riktigt vad det är man kommer ut med sedan. Man talar om att man har en massa nya åtgärder. När man sedan granskar de åtgärder som man säger är nya är de ganska nygamla, skulle man väl kunna säga. De har funnits i andra former men har hetat något annat vid något annat tillfälle.

Lyft vill jag påminna mig om ersatte något annat som redan tidigare fanns. Så mycket nytt har det inte kommit i det här sammanhanget.

Man säger att man har tagit itu med och satsat på vuxenutbildning. Det är sant på sitt sätt. Men vad ersattes detta med? Man drog ned på

arbetsmarknadsutbildningen. Man drog ned på komvux med motivering-
en att det kunde man göra i en högkonjunktur.

Det kanske ligger något i det, men då måste man satsa. Man kan inte
säga att det här är något nytt, att den här regeringen tar frågan på fullt
allvar.

Sedan kommer det smått häpnadsväckande att man gör så mycket för
ungdomar. Får jag lov, herr talman, att avslöja en hemlighet men ändå
inte. Inom socialdemokratin ska vi diskutera ungdomsarbetslösheten
framöver. Vi var tvungna att ändra kampanjmaterialet. Det stod nämligen
att var fjärde ungdom var arbetslös. Vi var tvungna att ändra det till att
var tredje ungdom var arbetslös.

Jag tycker att det är smått häpnadsväckande att man måste hantera det
på det här sättet. Det är ju så, herr talman, att där har man gjort minst.
Det är inte acceptabelt att man har så många ungdomar i arbetslöshet.

Slutligen, herr talman, kan jag konstatera – jag kan återkomma till det
– att när man gör en omorganisation anser man det vara en aktiv åtgärd.
Den här regeringen har ägnat nästan hela sin mandatperiod åt att göra
omorganisationer. Ingen kan påstå att vi kan se resultatet av det särskilt
tydligt nu när man gör omorganisationer till exempel genom att föra över
socialbidragstagare till Arbetsförmedlingen och tro att man då löser pro-
blemen.

Jag tror ärligt talat inte att omorganisationer löser så allvarliga pro-
blem som just detta är.

Anf. 32 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Jag tycker att den interpellation som Börje Vestlund har
ställt är väldigt viktig. Det är ingen tvekan om att vi ser att det är ett
starkt ökat socialbidragsberoende. Jag tycker också, som Börje Vestlund,
att det är en hel del ord som Maria Larsson använder sig av i sitt svar.

Man kanske behöver göra en ytterligare djupdykning i det här. Det är
ingen tvekan om att när den borgerliga alliansen tog över den här man-
datperioden vidtog man direkt strategiska och taktiska åtgärder.

Det första var att försäkra a-kassan. Man höjde a-kasseavgiften för
medlemmarna kraftigt, vilket bidrog till att a-kassan tappade många med-
lemmar. I dag är det ungefär 500 000 som står utanför a-kassan. Den har
också blivit svårare att få tillgodogöra sig. Den har blivit sämre.

Det var naturligtvis en strategisk åtgärd som vi nu också ser resulta-
ten av. Vi kan se flera åtgärder inom fackföreningsrörelsen, på Arbets-
miljöverket, på ALI och så vidare som har påverkat skyddsombud. Det
handlar om makt. Det blir en maktförskjutning kring det här.

Nästa åtgärd var slaget om socialförsäkringarna. Det var välfärdsfrå-
gorna med både vården, skolan och omsorgen, och inte minst därefter
privatiseringar, avknoppningar och dylikt.

Det är klart att det var en strategisk, taktisk åtgärd som får effekter.
Det får effekter på den allmänna välfärden, och klyftorna i samhället
ökar.

Det här skedde före finanskrisen. Finanskrisen har naturligtvis påver-
kat det ytterligare, men det här har gett väldigt tydliga resultat i att klyf-
torna har ökat enormt i samhället. Det påverkar socialbidragen. Det är det
vi ser nu.

Arbetsmarknadsutbildningarna fick också kraftiga nedskärningar. I dag får företagen inte tillgång till den arbetskraft de behöver, trots att vi har en hög arbetslöshet. Vi har en arbetslöshet i dag som är närmare 10 procent.

Jag är väldigt orolig för det som Maria Larsson åberopar i sista stycket i sitt interpellationssvar, nämligen att man ska kunna erbjuda personer som har varit arbetslösa en längre tid ett individuellt utformat stöd inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantin och därmed fas 3. Det är en jättestor och svår del.

Vi i arbetsmarknadsutskottet hade i går generaldirektören för Arbetsförmedlingen hos oss. Det är bekräftat att fas 3-delen är en jättestor del.

Man kan säga att man jobbar mycket för att komma åt det man kallar utanförskapet och arbetslösheten. Men de åtgärder som man har genomfört, Maria Larsson, är på intet sätt imponerande.

Arbetslösheten har ökat, och utanförskapet har ökat. Antalet socialbidragsberoende har därmed också ökat drastiskt. Det är en strategisk och taktisk politik från den borgerliga alliansen.

Anf. 33 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Mycket ord, säger Börje Vestlund. Det behövs mycket ord för att beskriva att det har varit mycket handling. Det är precis det jag beskriver i mitt svar.

Att socialbidragsberoendet ökar under en lågkonjunktur – den största lågkonjunktur som vi har sett sedan 1930-talet – är inget ovanligt. Det har det gjorts också under lågkonjunkturer när socialdemokratiska regeringar har varit vid makten.

Det är därför vi har det här skydds nätet. Det ska finnas någonstans att hämta möjligheter till sin försörjning när man inte har ett arbete. När arbetslösheten ökar ökar också socialbidragsberoendet.

Det är väl bara Socialdemokraterna här i kammaren som inte vill erkänna – det erkänner alla internationella bedömare – att vi har satt in åtgärder som har ökat möjligheterna för människor att få ett arbete i vårt land. Internationella och nationella experter säger att de sammantagna åtgärderna har betytt mycket för att jobblinjen ska kunna förstärkas i vårt land.

Det försökte jag beskriva med en del av de åtgärder som vi har infört. Jag har dock inte tagit med alla.

När det gäller ungdomar är jag lika bekymrad som Börje Vestlund. Här behövs det många fler insatser. Den här regeringen har till exempel infört en halverad arbetsgivaravgift som vi vet är betydelsefull för att Ica, Coop och restauranger ska kunna anställa ungdomar under 26 år.

Det vill Socialdemokraterna ta bort. Ni sparar in 10 miljarder för att ungdomar inte ska kunna anställas. Ni fördubblar arbetsgivaravgiften. Det kommer väl knappast att leda till fler jobb. Det kommer att leda till ökat utanförskap och ökat socialbidragsberoende för ungdomar under 26 år.

Jag är djupt oroad över att ni över huvud taget kan lägga fram ett sådant förslag. Det vore intressant att höra vad Börje Vestlund har att säga om den saken.

Ni tar också bort RUT-jobben, där vi vet att det finns många ungdomar anställda, och det finns möjligheter för ungdomar att starta eget

företag. Det handlar om 11 000 personer. Det ska man inte förakta. Det ska man inte förringa. Det ger möjlighet till eget företagande och utkomst.

Ni kommer att med era förslag i budgeten öka ungdomsarbetslösheten. Det måste ni se. Det är förödande förslag.

När det gäller nyanlända har vi nu en etableringsersättning och en etableringskedja på plats. Det som ni aldrig gjorde under er regeringstid när det gäller att hjälpa nyanlända att snabbare komma in på arbetsmarknaden sätter vi nu på plats. Jag hoppas att det ska bli framgångsrikt.

Man ökar arbetsmarknadsutbildningar i lågkonjunktur, och man minskar dem i högkonjunktur. Att vi drog ned på platserna 2006–2008 när vi hade brinnande högkonjunktur är inte konstigt. Så måste man göra. Men nu ökar vi dem, eftersom vi ser ett stigande behov.

Faktum är att det är nästan 100 000 fler människor i Sverige som har ett jobb i dag jämfört med när vi tog över regeringsmakten hösten 2006. Detta är skillnaden mellan er politik som går mot ett ökat bidragsberoende och vår politik som minskar klyftorna och utanförskapet.

Anf. 34 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Maria Larsson kan väl hålla sina valta någon annanstans, för det imponerar knappast på kammarens ledamöter när hon kommer med den här litanian om att man minskar utanförskapet. Är det inte så, Maria Larsson, att utanförskapet ökar just nu? Det är det debatten i grunden handlar om – att antalet socialbidragstagare ökar.

Socialbidrag är den sista skyddsåtgärden. Jag delar Maria Larssons uppfattning att antalet socialbidragstagare ökar i lågkonjunkturer. Vi är i en lågkonjunktur nu; det är helt sant. Men då handlar det om att sätta in rätt åtgärder.

Att rätt åtgärd är att satsa 10 miljarder för att ungdomar som normalt sett har lite lättare att få sitt första jobb än vad framför allt äldre har tycker jag är en väldigt konstig inställning. Däremot finns det ganska många ungdomar som har svårt att få arbete. För dem ska man ha särskilda insatser, och det anslår vi också medel till i vår budget.

Maria Larsson hänvisar till att RUT-jobben ger ungdomar arbete. Jag vill fråga en sak om RUT-jobben, och det är om inte regeringen kan ta och enas om hur många jobb det egentligen gett. Maria Larsson säger 11 000. Finansministern säger 5 000. Vilket är sant? Jag vet inte vad jag ska tro, men det var väl en branschorganisation som sade att det ger 11 000 årsarbeten. Då var även en prognos med, om jag inte helt minns fel i det sammanhanget.

När det gäller ungdomar förbjuder dagens regelverk Arbetsförmedlingen att sätta in aktiva åtgärder under tre månader. Varför det, Maria Larsson? Är det inte viktigt att ungdomarna kommer i arbete så snabbt som möjligt? Vi har ju i största enighet i den här kammaren sagt att långtidsarbetslöshet ska definieras annorlunda för personer under 26 år. Det ska vara tre månader i stället för sex månader. Vi är eniga i den analysen, och då borde man inte behöva vänta i tre månader innan man får hjälp från Arbetsförmedlingen.

Maria Larsson är övertygad om att de utrikes födda kommer att få mer hjälp, bara de hamnar på Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen måste vara en fantastisk institution som ska kunna fixa sådant som man,

inte överallt men på många håll i vårt land, har arbetat mycket aktivt med: att få ut den här mycket svårplacerade gruppen på arbetsmarknaden. Det är inte precis vilka som helst, utan det här är människor som oftast är märkta av ett hårt liv, förföljelser med mera och därför mycket svårplacerade. Dessa blir nu ytterligare en uppgift för Arbetsförmedlingen.

Nu börjar sanningens ögonblick närma sig för regeringen, och det är kärnan. Det har inte gjorts någon sådan analys av socialbidragen, men det handlar också om att en del som har blivit utslagna från det ordinarie försäkringssystemet – socialförsäkringar, a-kassa med mera – nu börjar komma till socialkontoret. Regeringen jublar och säger att det var visst inte så många av dem som blev utförsäkrade från Försäkringskassan som kom dit. Men man kanske inte vill sälja sin sommarstuga eller bil för att kunna bli försörjd, och därför försöker man hitta en annan lösning. Det är inte detsamma som att man har löst problemet.

Anf. 35 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Jag tycker, inte minst som stockholmare, att det är en skam för vårt land att se hur de hemlösa och utslagna blir allt fler och fler. De är så synliga i dagens samhälle att det nästan är så att man inte reagerar när man ser tiggeriverksamheten, och det är högst oroväckande.

Vi vet också att det finns ungefär 10 000 arbetslösa byggnadsarbetare i Sverige, samtidigt som vi har ett stort antal hyresrätter som byggdes på 60- och 70-talen och som behöver renoveras. Ta chansen och förbättra ROT-avdraget så att det också omfattar hyreslägenheter! Då kan man klimatanpassa dem och göra dem bättre och på så vis också komma ut i de här områdena, där vi har väldigt många av dem som i dag har just dessa försörjningsstöd som har ökat så drastiskt.

Maria Larsson drar återigen upp de hushållsnära tjänsterna. Det hade vi lite diskussion om tidigare också. Jag vill ställa frågan till Maria Larsson: Är det klokt att använda skattebetalarnas pengar till att subventionera de välbärgade för att de inte ska betala svarta löner? Detta är ju en subvention som framför allt de välbärgade kan använda sig av.

Det vore väl bättre att hitta andra åtgärder och också sätta in åtgärder tidigt så att de som står längst bort från arbetsmarknaden har reella möjligheter att komma in i jobb och egen försörjning. På så vis kan man se till att försörjningsstöden minskar.

Anf. 36 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det är fortsatt så att 100 000 personer fler har jobb i Sverige i dag än när vi övertog regeringsmakten. Det betyder att regeringens politik har varit framgångsrik trots en lågkonjunktur av sällan skådat slag.

Utan en framgångsrik jobbpolitik hade vi haft betydligt fler socialbidragstagare. Antalet socialbidragstagare ökar i varje lågkonjunktur, men vi har, trots att arbetslösheten har ökat, lyckats upprätthålla en jobblinje som gör att arbetslösheten inte har blivit lika hög som den annars skulle ha varit.

Jag blir mycket bekymrad när jag hör Börje Vestlunds resonemang. Han säger att man måste sätta in rätt åtgärder. Är det rätt åtgärder att, som ni gör, föreslå att det ska vara dubbelt så dyrt för arbetsgivare att

anställa ungdomar under 26 år? Det är ju direkt kontraproduktivt. Det blir dyrare att anställa, och jag har träffat så många restaurangägare som säger att de inte vet om de kan ha kvar sin yngre personal, eftersom verksamheten bygger på att de kan ha några fler anställda för att kunna ge en god service.

Ni raserar dessa möjligheter. Ni kommer att skicka ut fler ungdomar i arbetslöshet, och de kommer då att hänvisas till socialbidrag. Det är det som är så förödande med era förslag.

När det gäller RUT-jobben finns det olika siffror beroende på om man tittar på antalet årsanställningar eller på antalet personer. Om man räknar på heltidsarbeten hamnar siffran på 7 000, men handlar det om antalet personer som har fått jobb är det 11 000. Det är inte så få som man tror, därför att för var och en av dessa 11 000 personer, varav många har gått från arbetslöshet till anställning, till ett vitt jobb där man får både pensionspoäng och annat, är det en förändring av hela livssituationen.

Detta stryker ni bara bort med ett enda penndrag. Det är klart att det kommer att innebära att fler av dem behöver söka socialbidrag.

Er politik är kontraproduktiv om ni vill minska socialbidragsberoendet. Jag tror att både vi och ni vill det, men ni använder er definitivt av fel metoder. Vi har använt oss av många olika komponenter för att försöka minimera socialbidragsberoendet och öka människors möjlighet till självförsörjning.

I detta ingår naturligtvis också uppdraget till Arbetsförmedlingen att jobba med de nyanlända på ett helt annat sätt. Jag menar att vi inte har haft en bra politik när det gäller att ge människor inträde på arbetsmarknaden.

Ingen har sagt att det är lätt. Det har inte jag gjort. Det här är en tuff uppgift. Det handlar om ett bra matchningsarbete för att det ska fungera väl. Men jag är övertygad om att detta, med de reformer som vi nu har lagt grunden till, kommer att bli betydligt mer framgångsrikt än det som var under en lång socialdemokratisk era.

Anf. 37 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Hundra tusen fler har jobb. Ja, det är klart. Men hur många hundra tusen har Sveriges befolkning ökat med under samma period? Hur många i åldern 16–64 år har kommit ut på arbetsmarknaden under den perioden? Det är ju inte sant att det är så. Arbetslösheten har ökat. Ungdomsarbetslösheten ökar, herr talman, den minskar inte. Det är det som är det intressanta.

Om det vore så att den minskade arbetsgivaravgiften för ungdomar skulle vara så framgångsrik som Maria Larsson påstår borde det åtminstone kunna redovisas från kammarens talarstol. Maria Larsson går ut och säger: Restaurangägare säger si och en annan arbetsgivare säger så. Jag är helt övertygad om att Maria Larsson har helt rätt på den punkten. Problemet är ju att väldigt många ungdomar fortfarande är arbetslösa. Mot det har Maria Larsson väldigt lite att säga.

Maria Larsson säger att den här insatsen har gett effekter. Det är svårt att se det när man tittar på siffrorna. Det har varit ett stöd till vissa företag som har väldigt många unga anställda. Något annat kan man ändå inte säga att det här är.

Slutligen skulle jag vilja ta upp frågan om nyanlända invandrare. Med all respekt, Maria Larsson, innebär väl omorganisationer i sig – man må vara övertygad eller inte övertygad – väldigt sällan att det blir någon större förändring. I det här fallet är det samma, ofta väldigt trasiga och mycket svårplacerade människor som har väldigt stora och komplexa problem som man ska försöka få ut på arbetsmarknaden. Det kommer ju inte att bli bättre för att man byter organisation som ska ta hand om dem. Det kommer ju att vara samma problem även om det läggs på Arbetsförmedlingen. Det är det som är så knepigt i den här situationen.

Anf. 38 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Att hundra tusen fler personer i Sverige i dag har ett jobb än när vi övertog regeringsmakten är alldeles sant. Det vill dock inte Börje Vestlund erkänna som en framgång. I ett europeiskt perspektiv är det ett alldeles fantastiskt resultat. Det säger väldigt många omvärldsbedömare, men Börje Vestlund har svårt att glädjas över att hundra tusen fler personer i Sverige har ett jobb i dag.

Jag har inte fått svar på frågan hur Börje Vestlund ser att det kan bli färre socialbidragstagare när ni dubblar arbetsgivaravgiften för ungdomar under 26 år. Vi inledde den här diskussionen med att konstatera att vi bägge var bekymrade över den höga ungdomsarbetslösheten. Jag är fortsatt det, och jag är väldigt glad över att regeringen har lagt fram förslaget att halvera arbetsgivaravgiften för ungdomar under 26 år. Det är därför jag ser det som så bekymmersamt att Socialdemokraterna inte förmår göra ställningstagandet att faktiskt ge de här ungdomarna chansen att få behålla sina anställningar.

De förslag som ni lägger fram riskerar att öka socialbidragsberoendet markant, inte bara på grund av den höjda arbetsgivaravgiften för ungdomar utan också genom avskaffandet av RUT-avdraget, införandet av förmögenhetsskatten, höjningen av fastighetsskatten och ökningen av inkomstskatterna. Det är självklart att det gör fler människor fattigare i vårt land och får dem att söka socialbidrag i stället för att klara sin egen försörjning. Vi arbetar i motsatt riktning.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2009/10:488 om Sis verksamhet

Anf. 39 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Maryam Yazdanfar har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta med anledning av att det har förekommit stark kritik av hur vistelser på Sis institutioner har skett.

Inledningsvis vill jag framhålla att Sis uppdrag är att ge de barn och ungdomar som vårdas vid de särskilda ungdomshemmen vård och behandling som ger dem bästa möjliga förutsättningar för en god fysisk och psykosocial utveckling.

Barnen och ungdomarna som vårdas på Sis ska ges vård av god kvalitet vad gäller såväl behandlingsinnehåll som den sociala omvårdnaden. Då myndigheten har särskilda befogenheter för att kunna genomföra

vården är det av yttersta vikt att säkerställa barnens och ungdomarnas personliga integritet och rättssäkerhet. Det handlar för Sis del om att ständigt arbeta med frågor om ledarskap, utbildning, arbetsplatskultur, rutiner och uppföljning.

Regeringen gav under föregående år Sis i uppdrag att redovisa hur myndigheten arbetar för att säkerställa att de särskilda befogenheterna används och dokumenteras på rätt sätt. I uppdraget ligger också att utveckla redovisningen av de särskilda befogenheterna så att användningen går att följa över tid. Regeringen gav också ett uppdrag till Sis specifikt om avskiljning, och myndigheten har vidtagit en rad åtgärder och även föreslagit lagändringar, bland annat att korta den tillåtna tiden för avskiljning.

Det får inte råda någon tvekan om att barn och unga ska ha rätt till utvistelse. I Sis nyligen beslutade riktlinjer för god omvårdnad uttrycks detta tydligt.

Det är av grundläggande betydelse att en myndighet med sådana maktbefogenheter som Sis har måste granskas av en oberoende och trovärdig aktör med stor kunskap om social barn- och ungdomsvård. Genom regeringens tillsynsreform har sedan årsskiftet tillsynen av Sis verksamhet gjorts oberoende och flyttats över till Socialstyrelsen. Regeringen har också genom förordningsändring understrukt vikten av ett barnrättsperspektiv i tillsynen och nödvändigheten av att lyssna och tala med barn och ungdomar vid tillsynsbesöken. Regeringen har även givit Socialstyrelsen i uppdrag att under 2010 utföra särskild tillsyn av Sis ungdomshem.

Sis har ett svårt uppdrag när det gäller att bidra till att skapa en framtid för barn och ungdomar med i många fall svår psykosocial problematik. Med detta sagt får vi dock aldrig acceptera, oavsett hur svåra situationer som uppkommer, att de särskilda befogenheterna används felaktigt, att det brister i den sociala omvårdnaden eller att barn och ungdomar inte respekteras. Sis måste ständigt arbeta med att utveckla och följa upp verksamheten vid de särskilda ungdomshemmen för att upptäcka och komma till rätta med brister. Jag är också övertygad om att Socialstyrelsens tillsyn av de särskilda ungdomshemmen med samma tillsynskriterier över hela landet kommer att medföra den kvalitativa och effektiva kontroll av Sis verksamhet som är av stor betydelse när en myndighet har tvångsbefogenheter. Jag har för avsikt att fortsätta följa frågan och kommer att överväga ytterligare åtgärder om så skulle visa sig nödvändigt.

Anf. 40 MARYAM YAZDANFAR (s):

Herr talman! Den här interpellationen handlar om de ungefär 2 000 barn som varje år på grund av beteendestörningar, allvarliga sociala problem och/eller livshotande beroende kommer till ungdomshem och LVM-hem. Medelåldern för de här barnen är 16,7 år, alltså dryga 16 år är medelåldern. Då kan man bara föreställa sig vad de här barnen har varit med om för att vid dryga 16 års ålder vara fast i ett livshotande missbruk.

Det handlar om föräldrar som har misslyckats, mödravårdscentral och barnavårdscentral som har misslyckats, förskola som har misslyckats, skola som har misslyckats, sjukvård och socialtjänst som alla har misslyckats. Alla har svikit de här barnen.

Det är därför det inte, när de kommer till ett ungdoms- eller LVM-hem, får ske några fler svek. Då måste samhället en gång för alla säga: Vi är på din sida. Du ska få omvårdnad, kärlek, trygghet, omsorg och utbildning för att få verktyg att skapa dina drömmar. Det är därför rapporterna, som faktiskt har varit kontinuerliga, om bristerna på dessa hem är så allvarliga. Det drabbar nämligen de sköraste och mest utsatta barnen. Jag tycker att dessa barn ställer en helt adekvat fråga när de undrar: Vem står på min sida?

Barnombudsmannen Fredrik Malmberg gjorde en översyn av förhållandena på Sis-hemmen, och han ger ganska svidande kritik. Han säger bland annat att barnets rätt till privat- och familjeliv åsidosätts då deras möjligheter att ringa vänner och familjemedlemmar rutinmässigt begränsas – utan stöd i lagen. En del ungdomar berättar om avskiljningar, eller isolering som vi kanske säger i vardagligt tal, som utförs på felaktiga grunder. En del ungdomar berättar att de inte blir trodda när de är sjuka och därför inte får träffa läkare i enlighet med barnets rätt till sjukvård. Barnets rätt till utbildning tillgodoses inte heller fullt ut. Det är svidande kritik.

Jag vet att generaldirektören för Sis har varit självkritisk och sett över verksamheten, och jag sätter min förhoppning till den nya tillsynsmyndigheten Socialstyrelsen. Det jag däremot reagerar mot är att statsrådet Maria Larsson tänker fortsätta att följa utvecklingen och kanske i framtiden, möjligen, se över om det behövs några förändringar i lagstiftningen eller i det sätt som denna myndighet agerar.

Jag tycker att de historier som har uppkommit inte bara under den senaste tiden utan under en rad år visar att man behöver ta krafttag på detta område. Det behöver göras en översyn av lagen. Grova brottslingar – organiserade brottslingar – inom kriminalvården har nämligen ibland mer rätten på sin sida än vad dessa barn har. Då är det verkligen uppochnedvända världen. Jag hade alltså önskat att statsrådet hade gett ett helt annat svar och sagt: Detta ska ses över. Lagstiftningen ska ses över, men även praxis, och det finns en handlingsplan för hur man ska agera.

Anf. 41 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag vill säga till interpellanten att vi har sett över lagstiftningen. Vi har när det gäller att stärka den sociala barn- och ungdomsvården lagt fram förslag på riksdagens bord som jag hoppas att interpellanten själv har varit med och beslutat om. Vi har gjort det vid ett tidigare tillfälle, och vi har beställt ytterligare utredning – just för att stärka barns och ungdomars perspektiv.

Detta är en av de frågor vi har jobbat allra mest med i Regeringskansliet. Det är en fråga som ligger mig väldigt varmt om hjärtat och där jag tycker att det fortfarande finns saker vi måste arbeta vidare med. Den sociala barn- och ungdomsvården fungerar inte helt okej i dag. Där finns brister. Vi har försökt skärpa upp på en rad olika områden, men det finns mer att göra. Jag är inte heller främmande för att titta över LVU, som nu har några år på nacken. Men vi har verkligen inte varit överksamma heller när det gäller de rapporter som har kommit om Sis.

När de första diskussionerna om avskiljning kom gav vi till exempel i uppdrag åt Sis att redovisa hur man hanterar begreppet ”avskiljning”. Vi har i vårt regleringsbrev till Sis för 2010 krävt att de ska redovisa och

säkerställa hur de använder det som kallas de särskilda befogenheterna, som alltså är tvångsåtgärder. Vi har nu i februari 2010 gett ett uppdrag till Socialstyrelsen om att de särskilt ska tillsyna varje Sis-hem det här året, och vi har gjort om tillsynsorganisationen så att det nu är en oberoende granskning. Tidigare har Sis tillsynat sig själv.

Under alla de år då ni socialdemokrater har suttit i regering har ni inte brytt er om att ha en oberoende tillsyn. Jag menar att detta är ett av de absolut viktigaste verktygen. Då kan vi få en kartläggning och en grundlig och metodiskt strukturerad överblick över var det brister och vad det då krävs för åtgärder. Detta har ni försummat under hela er regeringstid, och det beklagar jag. Jag hade önskat att vi hade haft en oberoende tillsyn mycket tidigare, och jag vet också att Sis egen personal hade önskat det. Så var dock inte fallet, utan det var ett arbete vi fick sätta i gång när vi tillträdde i regeringen.

Dessutom var det vi som gav Barnombudsmannen uppdraget att titta på Sis verksamhet, så visst har vi gjort otroligt mycket. Jag är dock inte främmande för att ytterligare åtgärder behövs.

Anf. 42 MARYAM YAZDANFAR (s):

Herr talman! Partipolitik är viktigt, och att synliggöra skillnader är viktigt. I denna interpellationsdebatt skulle jag dock ha varit lika tuff mot ett statsråd som var ansvarigt för denna verksamhet och hade ett s inom parentes efter sitt namn som jag är mot Maria Larsson. Dessa barn behöver nämligen inte partipolitiskt käbbel om vad som händer under de socialdemokratiska åren eller vad som händer under de borgerliga åren. De behöver vuxna som äntligen ser deras problem, står på deras sida och faktiskt tror att de kan komma ut i en vuxenvärld där deras drömmar betyder någonting och där de kan uppnå sina drömmar.

Det är väl jättebra att Socialstyrelsen nu är tillsynsmyndighet. Vi har inte olika åsikter om det. Det jag menar är att Barnombudsmannen under 2009, alltså förra året, gjorde denna översyn. Detta sker fortfarande i dag. Senast i dag var det på nyheterna på Sveriges Radio att det fortfarande finns brister. Detta är alltså barn som samhället har ett ansvar för. Jag undrar: Om det var barnens föräldrar, det vill säga privatpersoner, som försummade på detta grova sätt och det gång efter annan kom fram exempel efter exempel på övergrepp mot barnen – hur skulle samhället reagera då?

På något sätt är det som att man när det är samhället som behandlar barn illa kan följa utvecklingen, följa fallen och studera vad man ska göra i framtiden. Det tycker jag inte är acceptabelt. Barndomen går inte i repris. Samhället kan inte ge tillbaka dessa barns barndom, och det är därför varje placering måste vara kvalitetssäkrad. Finns de resurser barnet behöver? Kan barnet känna sig tryggt på det ställe det kommit till?

Jag tror att det finns långt mycket mer att göra än att som äldre- och folkhälsoministern skriver i interpellationen överväga ytterligare åtgärder om så skulle visa sig nödvändigt. Det behövs väldigt mycket åtgärder, i dag.

Anf. 43 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det vore roligt om interpellanten ville precisera vilka åtgärder det är som behövs, för som jag berättade har vi gjort ofantligt

mycket på detta område. Jag tror också att det behövs mer, men det skulle vara väldigt intressant om interpellanten preciserade något. Jag är nämligen väldigt lyhörd och lyssnande i denna fråga eftersom jag är intresserad av att få till stånd bästa möjliga vård.

Jag håller med interpellanten om att samhället tar på sig ett stort ansvar när man går in och omhändertar ett barn. För mig har det varit centralt och viktigt att jobba med barns rätt att få information och barns rätt att komma till tals. Vi har skärpt lagstiftningen när det gäller detta. I alla kontakter med socialtjänsten ska barn ha rätt att komma till tals, bli dokumenterade och få göra sin vilja och sina idéer kända. Det ska vara en del av beslutsunderlaget.

När det gäller tillsynen har vi nu skärpt till denna. Vi har till och med varit så detaljerade att vi exempelvis har skrivit in att man ska besöka varje HVB-hem minst två gånger per år. Man ska alltid tala med barnet eller den unge. Ett av besöken ska vara oanmält. Vi har jobbat otroligt mycket för att stärka barns rätt och för att barn inte ska känna sig övergivna av vuxensamhället utan kunna utveckla tillit till vuxna. Det är det vården måste gå ut på, inte minst när det gäller Sis institutioner eftersom detta är barn som har så många skadade relationer till vuxenvärlden.

Det här har varit min drivkraft i det förbättringsarbete som vi har gjort. Låt mig säga att vi allvarligt ska uppmärksamma bristerna, och det är därför jag vill ha en metodisk strukturerad genomgång i form av en självständig tillsyn. Man har rekryterat personal, man har utvecklat tillsynskriterier och kommer nu att besöka varenda Sisinstitution under de kommande månaderna.

Låt mig vidare säga att av ungdomar som har vistats på en Sisinstitution säger 75 procent att de tycker att de har fått en god omvårdnad och att de skulle rekommendera en kompis att vistas på samma ställe. Det kan man säga är en god kvalitetssiffra. Men man kan vända på det och säga att 25 procent inte säger detta. Det betyder att här finns en väldig förbättringspotential.

Min fråga är: Skiljer det sig mycket mellan olika ställen? Är det olika bra verksamhet på olika ställen? Kan man lära av varandra i större utsträckning? Det är frågor som jag vill ha svar på för att kunna sätta in rätt åtgärder framöver. Dem har jag inte därför att vi inte har haft en oberoende yttre tillsyn, som är så viktig för att man ska få en total kartläggning.

Sis har själv gjort ett bra förbättringsarbete. Man har till exempel tagit fram riktlinjer för en god omvårdnad där man definierar den, så att man kan ha en policy som är likartad på alla de olika institutionerna. Det görs ett förbättringsarbete på Sis som jag tycker är väldigt positivt. Det ska också sägas.

Jag är glad att brister uppenbaras, jag vill ha upp allting i dagsljuset. Annars kan man inte åtgärda det, och då drabbar det barnen. De här barnen behöver många vuxna omkring sig som är beredda att inte bara tala utan skrida till handling.

Anf. 44 MARYAM YAZDANFAR (s):

Herr talman! Jag tycker att 25 procent som inte är nöjda är alldeles för mycket. Pondera att det var barn som inte var på Sis-hem och att 25 procent skulle säga att de inte var nöjda med den tillvaro de har. Då

skulle det vidtas drastiska politiska åtgärder för att förbättra deras situation.

Statsrådet ville ha förslag på vad man kan göra. Det finns intressanta sätt att se över lagstiftningen. Den här lagstiftningen är repressiv, och den är inriktad på begränsningar och tvångsmedel som styr de här barnens vardag. Lagstiftningen är på många punkter tuffare än den lagstiftning vi har för kriminalvården som styr vuxna intagnas vardag. Då kan man fundera på om det här verkligen är rätt lagstiftning för rätt verksamhet.

I Norge har barnministern påbörjat ett arbete för att utreda behovet av att omarbete barnkonventionen och arbeta in den i lagen och göra den till en rättighetslag för barnen så att det alltid går att ställa krav på samhället. Jag tycker att det är ett intressant förslag, och jag tror att det skulle få ganska långtgående konsekvenser för den lagstiftning som bland annat styr Sis verksamhet. Det är ett förslag, och det finns många andra.

Anf. 45 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag vill tacka för debatten. Jag tror att vi drivs av samma intresse och samma längtan att se att antalet omhändertaganden av barn och ungdomar i vårt land minskar. Därtill syftar mycket av mitt arbete. Vi ska förhindra omhändertaganden genom ett bra förebyggande arbete. Vi har till exempel infört och byggt ut ett föräldrastöd för att öka preventionsarbetet. Vi vet att om föräldrar kan ges stöd i deras viktiga roll och om man kan minska ingripande omhändertaganden är det en stor vinst för individerna och för samhället.

Den andra bevekelsegrunden är att när samhället ändå måste gå in gäller det att se till att barnens rätt är tydlig, att deras perspektiv hela tiden tas till vara. Det är verkligen min intention i det lagstiftningsarbete som vi har genomfört. Vi har gjort mycket på det här området, som jag sade, med en skärpt lagstiftning inom socialtjänstlagens ram och med en oberoende tillsyn äntligen på plats som har tydligt barnperspektiv i sina förutsättningar för arbetet.

När det gäller barnkonventionen kan jag som kristdemokrat säga att jag är mycket positiv till idén att införliva den i lagstiftningen. Det hoppas jag att också Maryam Yazdanfar är. Det är någonting som vi får återkomma till i en senare diskussion.

Det finns många intressanta exempel att hämta från andra länder. Vi är absolut lyhörda, har en öppenhet och mycket diskussion med våra nordiska kolleger. Men jag kan konstatera att många av våra nordiska kolleger inom sina verksamheter har betydligt mer av tvångsåtgärder i den slutna barn- och ungdomsvården än vad vi har. Här behövs en framtida debatt, goda exempel och bra metodutveckling som gör att de ingripande tvångsåtgärderna i vården kan minska. Tilliten till vuxenvärlden måste öka – det måste vara grundförutsättningen för att ge vård och behandling till unga.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 46 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Ronny Olander har frågat mig om jag avser att låta allmänheten och handikapprörelsen få ta del av innehållet i Hans Ytterbergs tillgänglighetsutredning. Ronny Olander har även frågat mig om regeringen avser att presentera ett lagförslag som klassar otillgänglighet som diskriminering och om förslaget kommer före höstens val.

Lars U Granberg har frågat mig vilka initiativ jag tagit för att bristande tillgänglighet ska betraktas som diskriminering och när jag avser att göra en komplettering av diskrimineringslagen. Lars U Granberg har även frågat mig vilka fakta och omständigheter som ligger bakom att handikapprörelsen har svårt att få tillgång till utredningen och om jag avser att vidta några åtgärder för att göra den tillgänglig.

Jan Lindholm har frågat mig om jag har för avsikt att snarast på lämpligt sätt offentliggöra både Hans Ytterbergs utredning och de remissvar som den genererar och om jag har någon plan för hur utredningsmaterialet ska kommuniceras med berörda intressegrupper. Jan Lindholm har även frågat mig om jag har för avsikt att ta nya initiativ för full tillgänglighet för personer med funktionshinder och ta initiativ för att brister i tillgängligheten ska utgöra en grund för diskriminering i svensk lag. Jag väljer att besvara alla tre interpellationerna i ett sammanhang.

Låt mig börja med att säga att frågan om bristande tillgänglighet är mycket angelägen. Därför lät jag utreda frågan direkt efter det att den nya diskrimineringslagen (2008:567) trädde i kraft. Frågan är dock ytterst komplicerad och berör många samhällsområden. Det har därför tagit tid att ta fram det omfattande underlag som nu är färdigt.

Förslaget i departementspromemorian innebär att bristande tillgänglighet ska ses som en form av diskriminering och förbudet föreslås gälla för diskrimineringslagens alla samhällsområden.

Det är viktigt att inhämta handikapprörelsens, myndigheters och andra berördas synpunkter på förslaget, och därför kommer nu förslaget att remitteras inom en snar framtid. I samband med remitteringen av förslaget får även Statskontoret i uppdrag att analysera de samhällsekonomiska effekterna av förslaget, vilket bland annat innefattar att belysa de kostnader som kan uppstå för privata och offentliga aktörer. Det vore inte ansvarsfullt att ta ställning för att genomföra förslaget innan konsekvenserna, inte minst för de offentliga finanserna, är ordentligt analyserade.

Före höstens val är det dock inte möjligt, på grund av tidsaspekten, att för riksdagen presentera ett förslag. Samtidigt vill jag nu understryka att vi har ett underlag som vi tidigare saknade och som gör att processen kan föras vidare.

Då Jan Lindholm, som framställt en av interpellationerna, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav talmannen att Gunvor G Ericson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 47 RONNY OLANDER (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka ministern för det svar som vi har fått på våra mycket viktiga frågor som handlar om hur man ska kunna skapa ett samhälle där alla ska få plats, alla ska kunna förflytta sig utifrån sina egna förutsättningar och skapa ett samhälle designat för alla, som är ett viktigt begrepp som används inte minst i den nordiska handikapprollen och det nordiska handikappolitiska rådet, där jag själv sitter med.

Jag förstår att ministern vill fråga handikapprollen. Det är fullt rimligt, och de borde kanske redan ha fått möjligheten att svara. På något sätt känns det som att vi nu är på väg mot ytterligare en ny utredning, och vi har haft lång tid på oss totalt sett att försöka hantera de här frågorna på ett bra, riktigt och inte minst framåtsyftande sätt. Fråga myndigheter ska man också göra.

En stor del av interpellationssvaret handlar om kostnadsaspekten. Då kan man alltid fundera på vad det innebär om det blir stora kostnader, om vi då ska göra halt och säga: Nej, att göra samhället designat för alla får ske på ännu längre sikt.

Det som behövs är ett strategiskt och systematiskt arbete med uppföljning, utvärdering och så vidare. Man måste också ställa sig frågan, och det tycker jag att ministern ska fundera på när hon just tar upp kostnadsaspekten, vad det kostar att stänga människor ute, att inte se otillgängligheten som en diskrimineringsgrund. Vad kostar det för alla de förtidspensionärer som får svårt att återkomma till arbetsplatserna, därför att de är otillgängliga, vad kostar det att allmänna kommunikationer är otillgängliga så att många tvingas åka färdtjänst, som är dyrt både för samhället och för den som är brukare, vad kostar det till exempel i bostadsanpassning och så vidare?

En annan viktig sak, herr talman, är att se framtiden an. Vi går mot en befolkningsutveckling där vi inom ett par årtionden kommer att ha en miljon människor som är 80 år eller äldre. 25 procent av befolkningen kommer att vara folkpensionärer över 65 år. Därmed inte sagt att man i och vid en viss ålder har speciella behov. Men vi är alla presumtiva brukare av ett samhälle som just är tillgängligt.

En del hotellkedjor har sett fördelarna med att satsa på just tillgängligheten som en tillväxtfaktor. Matvaruaffärer och -kedjor har sett det som en tillväxtmöjlighet att satsa på etnisk mat, etniska högtider och så vidare. Vi som turistland skulle kunna ha ett samhälle som verkligen är öppet för alla och där alla har möjlighet att utifrån sin egen förmåga delta.

Förvärvsfrekvensen är 77 procent för män, 75 procent för kvinnor, 60 procent för människor som inte har bott så länge i landet, men för människor med funktionshinder är den 50 procent. Det är en stor grupp människor vi pratar om som bor i det här landet, och för dem behövs en mer progressiv syn på de här frågorna. Nu känns det, ministern, som att nu blir det en ny utredning, åren går och vi hamnar på efterkälken.

Anf. 48 LARS U GRANBERG (s):

Herr talman! Jag får börja med att tacka för svaret på interpellationen.

Det är intressant att regeringen gör ställningstagandet att göra en remissrunda. Som sägs i svaret ska utredningen nu skickas ut till handikapprollen. Det har tagit sex månader. Hans Ytterberg levererade sin

utredning någon gång vid årsskiftet, och sex månader senare har vi ett ställningstagande från regeringen om att göra en remissrunda. Det är väl lite grann här vi får uppehålla oss i debatten. Varför ska det behöva ta så lång tid för en regering att komma fram till att nu ska den dryga miljonen i vårt land som har en funktionsnedsättning få en möjlighet att tycka till om att vårt samhälle de facto diskriminerar eller gör människor funktionshindrade i stället för funktionsnedsatta?

Man kan vara lite småelak och säga att om regeringen hade krympt de sex månaderna till fyra månader hade vi kunnat hantera frågan. Så lite grann måste jag ändå uppehålla mig vid frågan om viljan fanns från regeringen att de facto göra någonting. Man kan ju alltid spekulera. Om Folkpartiet hade stått för den socialliberala syn de har haft förut i handikappolitiken kanske fyra månader hade räckt. I stället har vi i dag ett läge där vi har fått beskedet att utredningen ska skickas till Statskontoret för en ekonomisk analys.

Svaret andas en ganska självklar bild. Om vi efter det att Diskrimineringskommittén var klar med sin utredning hade följt majoriteten i Diskrimineringskommittén, som var enig om att nu skulle vi köra, hade gången varit densamma som den som svaret nu ger. Statskontoret hade med all säkerhet fått uppdraget att räkna på konsekvenserna för det offentliga. Man kan säga att vi har tappat fyra år. Och vi hade kunnat ha samma svar på frågeställningen direkt när mandatperioden började.

Nyamko Sabuni har ansvaret för frågan. Regeringen är ju ett tvärsektoriellt beslutsorgan. Maria Larsson har ansvaret för handikappolitiken och ska ha greppet om den. Nyamko Sabuni har ansvaret för diskrimineringsfrågorna och ska ha greppet om dem. En miljon människor fick för någon vecka sedan ett besked om att en av de viktigaste lagstiftningarna nu bara har tagit några små steg framåt, och då pratar jag om LSS. Den miljonen människor som har väntat på svaret på den andra stora frågan för handikappörelsen får nu svaret att frågan ska utredas vidare. Det tvärsektoriella beslutsorganet, regeringen, verkar på något sätt välja att säga till de funktionsnedsatta människorna i Sverige: Era frågor är inte av den karaktären att vi lägger stor vikt vid dem. Det tycker jag är synd, det är synd utifrån att vi har haft en ganska stark sammanhållning på den socialliberala sidan om den socialdemokratiska synen på de funktionsnedsattas situation i vårt samhälle.

Vi har ratificerat en FN-konvention som är ganska tydlig när det gäller människors rätt till ett tillgängligt samhälle. Jag hoppas att vi får se nya och starkare ambitioner hos regeringen, och vi har dem garanterat.

Jag vill bara tillägga en sak, att handikappörelsens miljontals människor hade en modest begäran, och det var att alla i vårt land skulle ha samma möjligheter till ett tillgängligt samhälle som man har i de länder som har fattat beslut. Det var deras önskemål när kommittén var klar med sitt arbete. Nu ligger vi fyra år efter.

Anf. 49 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Men vad vill egentligen regeringen? Det undrar jag när jag läser svaret.

Svaret upprepar på hela första sidan frågorna som står i interpellationerna. Svaret fortsätter sedan: Det är viktigt att inhämta handikappörelsen med fleras synpunkter på förslaget. Ja, det är viktigt. Men det här

är ju inte direkt någon ny fråga. Och som mina rödgröna kolleger här har frågat: Varför tog det så lång tid innan man bestämde sig för att skicka ut utredningen på remiss?

Handikapprörelsen är med fog, anser jag, orolig för en tandlös lagstiftning enligt svensk handikapptradition.

Tillgänglighet innebär att ha tillgång till, att det är öppet, nåbart och möjligt att ta del av samhället. En miljö som inte är tillgänglig utesluter funktionsnedsatta på samma sätt som otillgänglig information utesluter andra. Att bli utestängd eller utesluten utan laglig grund är att bli diskriminerad. Att inte få tillgång till eller inte kunna tillgodogöra sig blir konsekvensen av diskrimineringen. Delar ministern uppfattningen att brist på tillgänglighet är diskriminering och att detta borde lagfästas?

Varför ett varv till? Är det på grund av ideologisk övertygelse om att otillgänglighet är diskriminering eller att otillgänglighet är diskriminering under förutsättning att det inte kostar för mycket?

Affärslokaler tillämpar marknadshyror; det gör statliga fastighetsverk och kommunala fastighetsbolag också. Lagstiftning gör det nödvändigt att investera för att försvara marknadens hyresnivåer, så det är inte synd om dem.

I denna fråga kanske det handlar om attityd och politisk vilja. Att vi har en arbetsmarknad som har gjort att människor med funktionsnedsättning inte släpps in är jag allvarligt oroad över. I stället borde man se till varje individs möjligheter och förmågor så att man kan få komma in. Att det ska vara lönebidrag och andra former av incitament är olyckligt. I stället borde man se att det kan finnas en poäng.

Jag var i Danmark för några år sedan och upptäckte att man där har något som heter flexjobb. Det har gjort att människor med funktionsnedsättning har lättare att komma in på arbetsmarknaden där än i Sverige.

Att skapa delaktighet och gemenskap är en friskfaktor för alla. Det är en del av möjligheterna i samhället. Då är det också viktigt att vi ser till att det finns lagregler som hjälper till.

Har ministern för avsikt att ta nya initiativ för full tillgänglighet för personer som har nedsatt funktionsförmåga? Det var en av de frågor som Jan Lindholm ställde i interpellationen, men jag hittar inget svar på den frågan i interpellationssvaret.

Anf. 50 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Efter att ha lyssnat på alla tre interpellanter vill jag bekräfta att min utgångspunkt när jag jobbar med diskrimineringsfrågor och tillgänglighetsfrågor är precis densamma som deras utgångspunkt. Det är oacceptabelt att ett samhälle handikappar människor. Att ha ett funktionshinder innebär inte att man inte ska vara delaktig i samhället. Vi måste därför börja planera vårt samhälle så att det också anpassas till personer med funktionshinder.

I det betänkande som den nya diskrimineringslagen bygger på fanns inte färdigt underlag att gå vidare med. Därför saknas i dag lag mot diskriminering på grund av brist på tillgänglighet. Men eftersom lagen i dag är bredare än den var tidigare och vi ser över hur vi kan göra bristen på tillgänglighet till en diskrimineringsgrund som ska gälla på samtliga

samhällsområden, precis som andra diskrimineringsgrunder, är det ett mycket mer omfattande jobb än tidigare.

Hans Ytterberg har som tjänsteman på departementet arbetat internt med denna utredning. Han har producerat 850 sidor. Efter Hans Ytterbergs enskilda arbete har hela Regeringskansliet tittat på produkten innan den skickas ut. Det har alltså aldrig varit en extern utredning, utan för att påskynda processen valde vi att göra det inom departementet. Vi har fått en produkt som regeringen har tittat på och som man kan ta del av på hemsidan. Nu skickas den ut på remiss, precis som man gör med alla andra utredningar.

Det vore oansvarigt att säga att man för just denna fråga och lagstiftning inte ska ha kostnadsanalyser. Det har vi för all lagstiftning som vi genomför i vårt land. Men eftersom det var ett tjänstemannauppdrag inom Regeringskansliet vill vi att en myndighet ska titta på de kostnadsanalyser som finns i utredningen och bekräfta dem eller redigera dem om det behövs.

Det handlar inte om att säga ja eller nej utifrån kostnaderna. Det handlar om att man måste veta kostnadskonsekvenserna av den lag man stiftar. Det är en självklarhet i alla sammanhang.

Vi får ta del av såväl remisserna som kommer in som kostnaderna innan vi vet exakt vad det är för produkt vi ska presentera för riksdagen.

Handikappprörelsen ska självklart vara remissinstans. Jag vill dock säga att handikappprörelsen har varit delaktig i utredningsarbetet. Hans Ytterberg har haft hearings och seminarier med handikappprörelsen, och den har påverkat de resultat som finns i det betänkande som ska skickas ut. Vi har alltså följt vår vanliga ordning att i alla våra produkter inkludera de berörda. Hans Ytterberg har här jobbat på precis det sätt vi tycker att man ska jobba så att de som berörs är med från början och påverkar politiken och inte bara är med i slutändan som remissinstans.

Varför tog det sådan tid att få ut produkten på remissrunda efter att Hans Ytterberg var klar? Jo, just för att Hans Ytterberg var tjänsteman på departementet och det inte var en extern utredning måste regeringen titta igenom den innan den kan gå ut på remiss.

Min utgångspunkt är att vi snart ska ha en lag, men med ett sådant stort arbete kan vi inte återkomma till riksdagen innan mandatperioden är slut. Det är bara några månader kvar, och remisstiden behöver vara lång eftersom det trots allt är 850 sidor som remissinstanserna ska läsa. Det går inte att ha kortare remisstid än den föreslagna.

Jag hoppas att vi kan återkomma under nästa mandatperiod om hur lagstiftningen på detta område ska se ut.

Anf. 51 RONNY OLANDER (s):

Herr talman! Det var intressant att höra att ministern är beredd att gå ett steg längre. Kan man betrakta ministrerns ord om regeringens utgångspunkt som en utfästelse om att otillgänglighet kommer att bli en diskrimineringsgrund inom rimlig tid efter det att utredningen är klar? Jag kan förstå att det inte hinns med före valet.

Själva målet är att det ska stå klart för alla och envar att alla boende i Sverige ska vara välkomna i det svenska samhället, att det ska finnas design för alla och att det är en prioriterad fråga i regeringen. Om det

sedan blir gigantiska kostnader och vem som ska bära dem är en annan sak.

Efter ett antal år i riksdagen har jag förstått att man som minister kläms mellan statsministern och finansministern. Regeringen har ju gjort vissa prioriteringar vad gäller att sänka skatter. Jag tänker inte ge mig in i en skattedebatt, men tar man bort skatteunderlag och nästan tävlar om att sänka skatter på alla områden och inte försiktigt höja någon skatt tar man bort underlaget för kommuner och landsting, även om de är självbeskatande. Regeringen skulle i stället kunna vara en stimulansgivare till landsting, kommuner och den privata sfären i syfte att få ett samhälle för alla. Jag utgår från att hela regeringen står bakom denna fråga.

Vad talar vi om för tidsperspektiv, ministern? Det är också en viktig signal. Det förvånar mig många gånger att handikapprörelsen med sina 50 olika organisationer är så tålig som den är, även om den självfallet ligger på. Det känns nämligen väldigt orättvist att man inte kan ha detta begrepp.

Är uppdraget till Statskontoret när det gäller kostnadsanalysen också att väga in utanförskapets kostnader med tanke på att förvärvsfrekvensen i dessa grupper är ca 50 procent? Jag har stor respekt för att man kanske inte kan väga in höga tal som för andra som råkar vara friska utan att man ska utgå från arbetsförmåga.

En fråga som vi kanske har diskuterat för lite är varför det dröjer så länge. Varför anges det inget tidsperspektiv? Eller är det gjort nu för Statskontoret? Är det sagt att det ska vara klart då och då? Talar vi om ett halvår, åtta månader eller vad?

Anf. 52 LARS U GRANBERG (s):

Herr talman! Ibland rinner tiden i väg. Jag ska upprepa det jag sade; det blev lite tidsbrist i mitt förra inlägg. Det handlade om det modesta krav som handikapprörelsen hade i samband med Diskrimineringskommittén, nämligen att vi som land ska ha samma tillgänglighet som de länder som de facto har stiftat lag. Nu har vi i ungefär fyra år diskuterat om vi ska ha en diskrimineringslag, så vi har tappat fart.

Jag vill göra ett litet påpekande. Ministern använder uttrycket funktionshindrade. Det är länge sedan handikapprörelsen i Sverige valde att använda ett annat uttryck, nämligen funktionsnedsättning. Hinder är något som samhället skapar för människor som är funktionsnedsatta. När ett samhälle inte är tillgängligt blir människor som är funktionsnedsatta just hindrade – det uttryck som ministern använder. Vi ser fram mot ett samhälle där vi kan säga att människor är funktionsnedsatta och inte funktionshindrade.

Det finns många slags diskriminering. Vi har i fyra år väntat på en diskrimineringsgrund för tillgänglighet. Samtidigt bör man ha tvärsektoriella diskussioner och beslutsfattande i regeringen. Det är många områden på tillgänglighetssidan som vi behöver ta oss an och föra in i diskussionen om vad som är diskriminerande eller brister i tillgänglighet. Regering och riksdag använder begreppen god levnadsstandard och skälig levnadsstandard. Med god levnadsstandard menar vi inom LSS nog det vi säger. Men det är en ganska stor grupp LSS-berättigade som får gå till socialkontoret för att kvittera ut ersättning för att klara den hyra man ska betala för det boende som man är hänvisad till som LSS-berättigad. En

sådan ekonomisk situation gör att man har svårt att se samhället som ett tillgängligt samhälle.

Vi har inte börjat diskutera det, men det hoppas jag att vi kommer att göra. Då krävs att vi har perspektivet att brist på tillgänglighet är diskriminerande. Något annat som också är diskriminerande handlar om tillgången till arbetsmarknaden och att man inte får exkluderas på grund av sin funktionsnedsättning. Där finns redan en lagstiftning.

I LSS har vi personkretsar. I dag har inte alla personkretsar tillgång till daglig verksamhet. Om man inte har daglig verksamhet får man ingen hjälp av Arbetsförmedlingen eftersom man inte står till arbetsmarknadens förfogande. I LSS-lagstiftningen har vi en diskriminering av människor som innebär att de inte har rätt att stå till arbetsmarknadens förfogande, och de får inte stöd av samhället. Detta trots att vi har en lagstiftning som säger att man inte ska bli diskriminerad på grund av en funktionsnedsättning.

Vi har mycket att diskutera.

Jag ska tro väl om minister Nyamko Sabuni. Handikapprörelsens en miljon människor har väntat på beslut efter Diskrimineringskommittén. Handikapprörelsen får nu beskedet att man efter nästa val får veta om vi ska ha en diskrimineringslag, efter en ny genomgång av Statskontoret och en ekonomisk analys. De är jätteoroliga.

Anf. 53 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! I mitt förra inlägg frågade jag om ministern anser att otillgänglighet ska anses vara diskriminerande enligt lag. Jag uppfattade inte att jag fick något svar på den frågan.

Det var intressant att höra ministern berätta att det har varit ett internt arbete. Det var alltså inte öppet från början. Man valde en annan modell för utredningen. Varför tillsatte inte regeringen en utredning på vanligt sätt? Varför valde man den här omvägen? Vad händer med Ytterbergs material? Regeringen ska gå igenom det igen innan det släpps ut, sade ministern. Det är inte så vanligt att man utreder och sedan utreder igen. Handlar det om insynen i materialet? Varför valde man den här vägen?

I Sverige brukar vi ju ha offentliga utredningar eller en särskild utredare som går igenom ett material och tar in expertsynpunkter från handikapprörelsen och andra myndigheter. Det brukar ta tid, men det brukar i slutändan leda till ett väl genomarbetat förslag som kan läggas fram. Det är en fördel. Sedan kan förslaget gå ut på remiss och regeringen kan skriva en proposition ganska snabbt. Jag undrar fortfarande hur det blev just den här varianten. Hur högt prioriterad är frågan hos regeringen, att lagstifta att otillgänglighet är diskriminering?

I slutet av svaret skriver ministern: Samtidigt vill jag nu understryka att vi har ett underlag som vi tidigare saknade och som gör att processen kan föras vidare.

Jag hoppas att ministern menar Ytterbergs underlag och inte bara det som Regeringskansliet har gått igenom. Hur ser ministern på processen ur en tidsaspekt? Handlar det om ett halvår eller fyra månader? Vad ser ministern framför sig? Vilken tid hoppas ministern att det ska handla om? Är det möjligt, med ministerns synsätt, att införa en lagstiftning till exempel den 1 januari?

Herr talman! Jag ska försöka vara tydlig. Min utgångspunkt är att bristen på tillgänglighet ska utgöra grund för diskriminering. Det är min utgångspunkt. Det är därför denna utredning har tillsatts. I vanlig ordning kommer regeringen som myndighet, och regeringen i sin helhet, att vara överens om hur vi ska gå vidare. Jag är inte den enda i regeringen. Vi är flera partier, departement och statsråd. I vanlig ordning kommer hela regeringen att vara involverad i det fortsatta arbetet på området.

Ronny Olander pratar om att skattesänkningar skulle vara ett hinder för detta. Regeringen har valt att sänka skatter för att skapa fler jobb. Det är jobbskapande skatter som har sänkts. Ronny Olanders eget parti slår rekord genom att både behålla regeringens skattesänkningar för lönearbete och arbetsgivare och höja ersättningar. Hur den matematiken ska gå ihop förstår jag inte. Det återstår att se när ni presenterar ert eget förslag på genomförandet av lagstiftningen på detta område.

Det finns länder som har lagstiftat om bristen på tillgänglighet som diskrimineringsgrund. De kommer att vara förebilder. Vi studerar de länderna. Vi vet att det finns ett facit. Det är bra. Det underlättar ju vårt arbete.

Om handikapprörelsen är orolig för processen beklagar jag det väldigt starkt. Vi måste jobba med denna fråga på samma sätt som vi alltid jobbar och bereder när det gäller lagstiftning. Regeringen har gjort sitt arbete. Riksdagen får göra sitt arbete så småningom. Vi kan inte ha ett annat sätt att arbeta bara för att det rör handikappfrågor och diskriminering på grund av bristande tillgänglighet. Processen måste genomföras på samma sätt som alltid.

Till Gunvor G Ericson vill jag säga att det inte är ovanligt med departementspromemorior. Jag gjorde bedömningen att det går snabbare att låta Hans Ytterberg som fanns på mitt departement som tjänsteman jobba med detta än att lägga ut en utredning utanför regeringen. Jag hoppas att det här är den snabbare vägen. Det är inte säkert. Den bedömningen gjorde vi och nu finns det på plats. Det är Hans Ytterbergs utredning som regeringen tittar på och ska lämna ut till remissbehandling. Det är ingen annan produkt. Vi vill att myndigheten Statskontoret ser över kostnadsanalyserna för att få dem bekräftade eller komplettera om det visar sig att något saknas. Sedan får vi återkomma med remissvaren och kostnadsanalyserna. Då får vi se var vi landar och vilken typ av förslag som kan tänkas presenteras för riksdagen.

Gunvor G Ericson frågar om det kommer att ske inom denna mandatperiod, det vill säga redan nästa år. Det är inte möjligt. Remisstiden kommer att behöva vara relativt lång – fyra, fem månader. Det är trots allt 580 sidor. Det rör ideella organisationer som inte har hur mycket resurser som helst. De måste ha tid för att ta sig igenom utredningen och kunna lämna relevanta kommentarer om den.

Jag kan bara säga att vi återkommer nästa mandatperiod. Jag hoppas verkligen att vi kan fortsätta jobba med denna fråga nästa mandatperiod och därmed också se hur lagstiftningen på området eventuellt kan komma att se ut. Men processen har ingen annan eller annorlunda gång än annat lagstiftningsarbete som genomförs i regeringen.

Anf. 55 RONNY OLANDER (s):

Herr talman! Då har vi fått ministerns klara uttalande, och det tackar vi för. Samtidigt har vi blivit på det klara med vilket ställningstagande som regeringen kommer att göra. Jag förstår utredningsväsendet. Jag kan den delen bra. Men det innebär också att varje gång som vi diskuterar mindre skatteunderlag, som tycks vara en högprioriterad fråga just för denna regering att diskutera, känns det precis som om det också finns minskade förutsättningar att skapa ett samhälle för alla.

Jag vill passa på tillfället att nämna ett gott exempel. Jag har varit med i Nordiska Handikappolitiska Rådet sedan 2003. År 2004 och 2005 hade vi en stor diskussion. Vi gjorde också en genomgång av Sveriges riksdag. Jag vill framhålla det som ett gott exempel på hur man under flera mandatperioder – föregående mandatperiod, denna mandatperiod och förhoppningsvis också framöver – gjort mycket för att se till att alla, politiker, riksdagsledamöter, tjänstemän och allmänheten, ska ha möjlighet att få tillträde till Riksdagshuset. Det gäller både den fysiska tillgängligheten till själva parlamentet och tillgänglighet till information, tv-sändningar, skärmläsning, lättläst svenska, personliga assistenter och så vidare. Men det handlar också om att man har velat diskutera just bemötandefrågor, matfrågor, allergifrågor och astmafrågor som är så oerhört viktiga och komplexa.

Men det finaste av allt är att vi alla går in genom samma ingång till Sveriges riksdag. Detta arbete bedrev man, utan att det var några diskrimineringsgrunder och det ena och det andra, med god vilja och med entusiasm, och man kunde till och med diskutera det över partigränserna. Men vi som politiker fick möjlighet att vara med och trycka på.

Det är något av det finaste som vi kan se när det gäller Sveriges riksdag och som vi kan vara stolta över: Vi går alla in genom samma ingång. Hur det ser ut i Rosenbad och i olika myndigheter kan jag inte svara på.

Anf. 56 LARS U GRANBERG (s):

Herr talman! Den rödgröna sidan kan ge ett svar eftersom vi har varit eniga sedan arbetet med Diskrimineringskommittén. Vi hade gärna sett att man hade gått framåt redan efter det.

Vårt valbudskap till de en miljon människor i Sverige som har en funktionsnedsättning är att den rödgröna sidan är beredd att lagstifta om diskriminering när vi tillträder i Rosenbad. Så ser det ut.

Nu handlar det om Hans Ytterbergs utredning och den internt framarbetade promemorian som kommer som ett arbete efter att man har fattat ett beslut. Då ska man anpassa och bearbeta förordningen i departementet. En hel del av det jobbet har gjorts. Det är bra.

Jag ska uppehålla mig vid tidsaspekten och utredning av kostnader. Den stora rädslan i handikapprörelsens Sverige uppstod när frågan bröts ut. Den bröts ut av en enda anledning, och det var att detta var en stor kostnadsfråga för det offentliga. Det fanns en oro för det. Möjligtvis är det så. Statskontorets utvärdering får visa det. Men jag tror att vi kan avläsa denna oro i Handikappsverige i dag. Man är fruktansvärt orolig.

Då är det ganska intressant att se att regeringen valde att placera budskapet om att man ska ha en remissrunda den 29 maj, den dag då tillgänglighetsmarschen genomfördes. Låt mig säga följande: Om detta gjordes av taktiska skäl tycker jag att det var ett opassande sätt att han-

tera människor som är fullständigt beroende av att samhället står vid deras sida, att taktisera i fråga om deras oro och använda deras dag den 29 maj. Det är den dag då de manifesterar mot politiken och oss som sitter i denna församling. Man måste se till att samhället står på deras sida.

Jag hoppas att det inte var därför som regeringen gjorde det. Det vore opassande.

Anf. 57 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Jag tackar ministern för det tydliga ställningstagandet och för att hon tydliggör sin ståndpunkt. Det tar naturligtvis tid när fyra partier i en regering ska enas. Naturligtvis är det så. Det har vi också sett under denna mandatperiod. Men det handlar också om prioriteringar. Det har gått ganska snabbt att genomföra skattesänkningar på 100 miljarder. Men investeringar i klimatomställning som så väl behövs och som skapar jobb lyser med sin frånvaro.

Men det är också bra att vi nu får ett tydligt svar om tidsaspekten så att människor som lyssnar på detta vet vad de kan förvänta sig.

Även vi rödgröna vill naturligtvis utforma en lagstiftning. Vi har en enighet kring hur vi ser på detta, och det tycker jag är bra. Jag vet inte om den enigheten finns på Alliansens sida. Det är inte så mycket av Alliansens politik inför nästa mandatperiod som vi har fått höra. Det är beklagligt att regeringen ännu inte har satt ned foten i denna fråga och inte från början tillsatte en utredning.

Men nu har vi hört att ministern gjorde bedömningen att det skulle gå fortare med en departementsskrivelse. Men jag är inte säker på att det hade gjort det om man hade tagit steget från början. Men nu är det som det är.

Vi rödgröna vill ha en lagstiftning, och vi kommer att fortsätta att jobba för det. Men vi är också medvetna om att denna remissprocedur kommer att ta tid. Jag hoppas att jag kan få svar från ministern vad som är er ambition. Om detta inte är klart till den 1 januari, vad är då ministerns ambition? Är det att det ska vara klart till den 1 juli 2011?

Anf. 58 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Lars U Granberg talar om taktiserande och hoppas att det inte var det när vi tillsatte utredningen med Hans Ytterberg. Det vore konstigt om vi taktiserade med att inte lagstifta med det underlag som fanns för att sedan tillsätta en utredning som består av 850 sidor. Om det fanns underlag behöver man inte 850 sidor med ytterligare information. Då hade vi kunnat lagstifta redan från början.

Jag vill därför säga att det inte fanns något underlag i det befintliga material som ligger till grund för den diskrimineringslagstiftning som gäller i vårt land i dag.

Jag ser verkligen fram mot handikapprörelsens samarbete på detta område. Nu finns det, som jag sade, ett underlag att gå vidare med. Vi skickar detta på remiss. Jag hoppas få tillbaka goda argument och kompletteringar i fråga om det förslag som föreligger. Sedan får vi återkomma med kostnadsanalysen under nästa mandatperiod för att se hur en lagstiftning kan se ut.

I fråga om tiden kan jag bara säga att det är nästa mandatperiod som gäller. Jag kan i dag inte säga mer än så. Vi börjar med remissvaren. Det kommer att krävas en lång tid innan organisationerna har möjlighet att inlämna sina synpunkter på den utredning som finns.

Återigen: Oppositionen beklagar sig över skattesänkningarna. De stora skattesänkningarna när det gäller jobbskatteavdrag behåller ni. Fastighetsskatten ska återinföras, men bara för vissa, bara för de rikaste. Hur många rika personer tror ni att vi har i Sverige?

Jag tycker att det ska bli intressant att se hur era budgetmotioner går ihop. Det handlar om att ni ska behålla vissa skatter, höja ersättningar och så vidare. Men vi kommer att ta ansvar för ekonomin, och vi kommer att se till att också lagstiftningen på detta område utgår från kostnaderna, på samma sätt som man gör i fråga om all annan lagstiftning. Det vore oansvarigt att inte veta vad en lagstiftning innebär för kostnader. De som berörs, om det så är offentliga eller privata aktörer, måste ha ett svar innan lagen är på plats. Vi får återkomma under nästa mandatperiod.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2009/10:386 om jämställda arbetsplatser

Anf. 59 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Monica Green har frågat mig dels om jag avser att verka för att återinföra krav på jämställdhetsplaner och lönekartläggning, dels om jag avser att ta initiativ till att det möjliggörs utdömande av kännbara sanktioner på företag som inte har jämställda arbetsplatser.

Jag vill klargöra att vi redan i dag, i diskrimineringslagen, har krav på både jämställdhetsplaner, planer för jämställda löner och lönekartläggningar. Samtliga arbetsgivare är skyldiga att göra en lönekartläggning vart tredje år i syfte att upptäcka, åtgärda och förhindra osakliga löneskillnader. Arbetsgivare med minst 25 arbetstagare är dessutom skyldiga att vart tredje år upprätta en plan för sitt jämställdhetsarbete och en plan för jämställda löner.

Jag vill också understryka att alla arbetsgivare, oavsett storlek, fortfarande är skyldiga att bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet oavsett kön.

I den mån det handlar om osakliga löneskillnader på grund av kön kan det vara fråga om lönediskriminering vilket kan leda till att arbetsgivaren måste betala diskrimineringsersättning till den anställda. Den arbetsgivare som inte uppfyller sina skyldigheter vad gäller kraven på aktiva åtgärder såsom lönekartläggning och jämställdhetsplaner kan i dag föreläggas att vidta åtgärder. Om ett sådant föreläggande inte följs kan ett vite dömas ut.

Flera studier har visat att det finns en låg efterlevnad i arbetslivet av reglerna om aktiva åtgärder i diskrimineringslagen. Detta är inte acceptabelt. Därför har jag har låtit en utredare göra en översyn av bestämmelser om aktiva åtgärder.

Då Monica Green, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav talmannen att Luciano Astudillo i stället fick delta i överläggningen.

Prot. 2009/10:132
4 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 60 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka jämställdhetsministern för svaret. Monica Green firar i dag sin sons student och bad mig därför ta över frågan. Det är något som jag väldigt gärna gör, för på få områden har regeringen varit så svag som just när det gäller jämställdhet. Det aktiva jämställdhetsarbetet har inte bara tappat fart, utan det har tagit rejäla kliv bakåt.

När högeralliansen genomför sin politik under den här mandatperioden är det systematiskt en udd riktad mot kvinnor. När skatten sänks, ja, då sänks den mer för män än för kvinnor. När trygghetsförsäkringarna förstörs drabbas kvinnorna dubbelt. När varje arbetad timme är viktig inför regeringen ett vårdnadsbidrag i syfte att skicka fler kvinnor tillbaka till hemmen. När diskrimineringslagstiftningen skärps och förs ihop i en gemensam lag passar den här regeringen på att försvaga lagen för kvinnor och kräva mindre av arbetsgivarna när det gäller att ta ansvar för jämställdhetsplaner och lönekartläggning.

Som om detta inte var nog drar man tillbaka tidigare regerings handlingsplan för att få jämställda löner.

Herr talman! Vi har en mandatperiod bakom oss med modern tids mest kvinnofientliga regering, och det är ingen slump. Nyamko Sabuni har i något sammanhang sagt att marknaden sköter jämställdhetsfrågorna bäst. Det är hon alldeles övertygad om. Nu har den här politiken prövats, så är det, och klyftorna mellan kvinnor och män har ökat.

Det här svaret, herr talman, är bara ytterligare ett bevis på att det inte finns en självkritik, en insikt, när det gäller att jämställdhetsarbetet inte bara går att lämna över till marknaden utan att politiken spelar roll. Därför vill jag ge Nyamko Sabuni en chans att rätta till sitt ganska dåliga svar. När lagen slogs ihop krävdes färre arbetsplatser på aktivt jämställdhetsarbete. Jag tror att uppemot en miljon personer jobbar på olika arbetsplatser där kravet försvunnit. Ni drog tillbaka handlingsplanen om att minska löneklyftorna i Sverige. Vad vill då den borgerliga regeringen göra framöver för att komma åt de osakliga löneskillnaderna?

Anf. 61 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Jag förstår att Luciano Astudillo inte anser att regeringen har gjort så mycket, för denna regering har faktiskt valt bort att ägna sig åt symbolfrågor och i stället tagit sig an den stora ojämställdheten vi har i vårt samhälle. Vi jobbar systematiskt med våld mot kvinnor. Vi jobbar systematiskt med kvinnors företagande. Vi jobbar systematiskt med att se till att statliga bolag och myndigheter uppnår jämställdhet i sina organisationer. Vi ser till att skapa jobbomöjligheter så att kvinnor kan jobba i den utsträckning de vill och jobba heltid i större utsträckning än i dag.

Det är klart att detta inte duger för Luciano Astudillo, för det enda han kan använda sig av är lagstiftningsarbete som gör att politiker kan bestämma över företagare som en gång satsat sin tid, sina resurser och

tagit risker. Nu ska politikerna bestämma vilka som ska styra dessa företag och hur hushållen och föräldrar ska kunna få ihop livspusslet genom att tvinga dem att göra på ett visst sätt när de försöker fostra sina barn.

Vi har valt bort den metoden, för vi menar att vi kan skapa andra förutsättningar som uppmuntrar både företag och hushåll att bete sig på det vis som vi tycker är rätt om det så handlar om delad föräldraförsäkring eller fler kvinnor i bolagsstyrelser, och, vilket är ännu viktigare, fler kvinnor i ledningar.

Luciano Astudillo hänvisar till en skrivelse som vi drog tillbaka. Jag visste inte att den handlade om att lagstifta om lika lön. Jag uppfattade att den handlade om rätten till heltid.

Det är klart att vi hittar andra metoder för att skapa möjligheter för kvinnor som vill arbeta heltid att också kunna göra det, men att lagstifta på området är inte vår melodi.

Löneskillnader minskar vi på bästa sätt genom att se till att motverka den könssegregation som finns på arbetsmarknaden i dag. Den socialistiska politiken har sett till att kvinnor har varit inlåsta i den offentliga sektorn där lönerna har varit låga jämfört med i den privata sektorn. Nu öppnar vi den sektorn för företagande, för det är viktigt att fler kvinnor blir företagare, också för att öka konkurrensen så att kvinnor inom dessa branscher har flera olika arbetsgivare att söka sig till. Löneutveckling sker som bäst när man faktiskt har möjlighet att byta arbetsgivare om man inte trivs eller om man inte kan jobba under de villkor som man anser att man vill jobba under. Detta har socialdemokratisk politik hindrat många kvinnor från att göra.

Vi sänker löneskatter framför allt för låg- och medelinkomsttagare, och där finns tyvärr väldigt många kvinnor i dag, inte minst inom den offentliga sektorn.

Den lönestruktur som finns kan inte denna regering belastas för. Socialdemokraterna har en gång i tiden låst in kvinnor i den offentliga sektorn och sett till att lönestrukturen ser ut som den gör mellan män och kvinnor, och då kommer skattesänkningar kortsiktigt att vara till större fördel för männen. Men jag är övertygad om att det långsiktigt innebär stora förändringar och stora skillnader för kvinnor så att de faktiskt får möjlighet att behålla mer av sin lön i plånboken.

Vi väljer en helt annan metod än vad Luciano Astudillo gör. Jag är glad att vi kommer att mötas i valrörelsen. Du går fram med din lagstiftning om att tvinga företag och föräldrar, och vi går fram med alternativen som handlar om att uppmuntra och skapa andra förutsättningar för arbetsmarknaden och för att individerna själva ska kunna välja hur de vill leva sina liv.

Anf. 62 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag vill börja med en sakupplysning. I privat sektor är hälften av dem som jobbar kvinnor och hälften av dem som jobbar män. I offentlig sektor är 80 procent av dem som jobbar kvinnor, och 20 procent är män. När den regering som sitter nu prioriterar bort välfärdsjobben och drar ned på dem är det kvinnors arbetsmarknad som drabbas.

Lönekliften finns både i privat sektor och i offentlig sektor. Faktum är att utbyggnaden av välfärdsjobben – för att inte vara historielös – i och med en medveten satsning på barnomsorg, en medveten satsning på hem-

tjänst och en medveten satsning på flera andra saker gjorde att kvinnor över huvud taget kom in på arbetsmarknaden i vårt land. Det gjorde att kvinnor fick ett eget jobb och blev ekonomiskt oberoende. Prata alltså inte ned det som gjorde att Sverige var och fortfarande är ett av världens mest jämställda länder!

Systematiskt har ni på område efter område motverkat detta när ni prioriterar större skattesänkningar i stället för att satsa på välfärden, när ni försämrar trygghetsförsäkringar, när ni sänker skatten mer för män än för kvinnor och inte minst när ni försämrar diskrimineringslagstiftningen för kvinnor och säger att ni förbättrar den för alla. När ni gjorde detta var det mot vad forskarna sade, mot vad fackföreningarna som jobbar med lönekartläggning och den här lagstiftningen sade och till och med mot vad Jämställdhetsombudsmannen som fanns då sade.

Alla dessa sade att det är att försämma lagstiftningen när det gäller att medvetet och systematiskt jobba med de viktiga frågorna med att få bort den osakliga löneklyftan mellan kvinnor och män. Den finns både i privat och i offentlig sektor.

Den handlingsplan, inte lagstiftning, som den tidigare socialdemokratiska regeringen lade fram kan Sabuni få för att bli inspirerad. Det gäller alltså handlingsplanen för jämställda löner, ingenting annat. Hon sade ingenting i sitt anförande om hur hon vill jobba vidare för att minska löneklyftorna, ingenting. Hon talar om allt som vi vill göra i stället för att stå för den politik som försämrat villkoren för kvinnorna. Sabuni drog in handlingsplanen. Det kanske är dags att ta tag i frågan igen.

Anf. 63 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Jag blir glad när jag hör jämställdhetsministern säga att man inte vill jobba med symbolfrågor och hänvisar till realpolitik. Det gillar jag, det gillar en socialdemokrat. Det viktigaste är att förändra förutsättningarna och skapa ökad jämlikhet och öka rättvisan när det gäller kvinnors rätt till arbete och lön.

Däremot gillar jag inte den politik som Nyamko Sabunis regering har administrerat, för där ser vi tydligt hur ett Bidragssverige växer fram, hur jobben försvinner och bidragen ökar. Framför allt rycks kvinnors möjlighet till egenförsörjning undan. Rätten till egenförsörjning innebär både en möjlighet att bygga ett bra välfärdssamhälle för alla och öka jämlikheten. Ur ett kvinnoperspektiv är det kärnan. Kärnan för att bygga kvinnors rättigheter är rätten till den egna försörjningen. Det gäller alla kvinnor.

Vi kan se att 15 000 kvinnor i välfärdssektorn förra året blev arbetslösa, 15 000 jobb försvann, för att vi hade en regering som valde att passivt se på när den internationella krisen rullade in över Sverige och blev en jobbkris. Och sedan fortsatte regeringen att passivt se på när krisen rullade in över välfärdssektorn. Välfärden är till många delar kvinnors arbetsmarknad, vilket både Nyamko Sabuni och Luciano Astudillo redovisat. Den är även förutsättningen för kvinnors arbete, har alltid varit det och kommer att vara det tills vi fått ett jämställt samhälle. Dit är det dock en bit kvar.

Med den nuvarande regeringens politik går vi bakåt. Vi ser hur regeringen valt att förändra a-kassan. Det gäller inte bara de grova huggen mot a-kassan utan man har även tvingat en halv miljon löntagare rakt in i

utanförskap. Sedan kom krisen. Det som dessutom hänt är att kvinnor, som till stora delar jobbar deltid eller kan ta en del vikariat för att få in en fot på arbetsmarknaden, nu tvingas säga nej. De tvingas tacka nej till arbete eftersom deltidstämpningsreglerna ändrats så att de inte kan försörja sig om de endast får möjlighet att komma in på arbetsmarknaden lite grann.

Vårtnadsbidraget torde vara det mest slående exemplet. Nyamko Sabuni, folkpartistiskt statsråd, har valt att införa ett vårtnadsbidrag som vi nu ser effekterna av, nämligen att kvinnor inte får komma ut på arbetsmarknaden. I min hemkommun Stockholm har vi två exempel på det. Det ena är Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd där man tvingas lägga ned förskolor eftersom de kvinnor som står längst från arbetsmarknaden erbjuds vårtnadsbidrag. Deras barn får inte komma in på förskolan, får inte delta i bra pedagogisk verksamhet och inte möta det svenska språket.

Det andra exemplet finns på Södermalm. Där klarar kommunen inte barnomsorgsgarantin utan skriver brev till de kvinnor som sökt barnomsorg och säger att de kan få ett vårtnadsbidrag i stället för att börja jobba. Det är den realpolitik på jämställdhetsområdet – kvinnors rätt till arbete och en värdig lön – som den nuvarande regeringen åstadkommit.

Eftersom statsrådet tog upp skillnaden mellan symbolpolitik och realpolitik måste jag få fråga: På vilket sätt har detta stärkt kvinnors ställning på arbetsmarknaden?

Anf. 64 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Socialdemokraternas retorik när det gäller enskildas rätt till valfrihet är en skymf mot varje enskild person som tror på sin förmåga att kunna göra egna val. Det gäller bara för politikerna att se till att det finns förutsättningar. Socialdemokraternas syn på alla de kvinnor som i dag äger företag inom den offentliga sektorn är en skymf mot dessa kvinnor.

Socialdemokraterna säger att den offentliga sektorn tappar folk. Här tappas inte folk. Här finns kvinnor som startar egna företag och anställer personer som tidigare jobbade för kommunen eller landstinget. Vad är problemet? Bara för att vi har en offentlig sektor, eller att den ska vara stor, betyder det inte att kommunen eller landstinget måste vara den som producerar tjänsterna. Vi ska finansiera dem gemensamt med skattemedel, men andra är lika bra som kommunerna och landstingen på att producera dessa tjänster. Det har många kvinnor med egna vårdcentraler, apotek och annan verksamhet inom den offentliga sektorn visat. Den offentliga sektorn har alltså inte tappat folk. Tvärtom har det kommit fler alternativ, vilket innebär att kvinnor som jobbar i denna sektor får möjlighet att välja mellan fler arbetsgivare. De har en valfrihet. Och inte minst får vi medborgare större tillgänglighet och möjlighet att välja vem vi vill vända oss till, den kommunalt producerade tjänsten eller den privat producerade. Båda finansieras med skattemedel.

Jag har mycket kvar att göra på detta område. Mycket har gjorts och mer måste göras. Det går dock inte att blunda för att vi inte lagstiftat hur föräldrarna ska få ihop sitt livspussel. Vi ger föräldrarna möjligheter att kombinera yrkesliv och familjeliv bland annat genom jämställdhetsbonusen och genom RUT-avdraget och den möjlighet det innebär för många

hushåll. Vi ser till att kvinnor kan arbeta, och arbeta heltid. Vi ser till att kvinnor får mer kvar i plånboken för det arbete de utför. Trots allt är det ekonomin som lägger grunden för jämställdhet. Vi ser till att stimulera kvinnors företagande både inom den offentliga sektorn och på den privata marknaden.

Kommunerna har aldrig fått större statsbidrag än under denna mandatperiod, aldrig tidigare. Trots det kan Socialdemokraterna stå i denna talarstol, herr talman, och säga att regeringen blundat. Regeringen har inte blundat. Tack vare regeringen har många jobb inom den offentliga sektorn räddats. Att kommunerna i dag inte är lika stora arbetsgivare som tidigare beror inte på att folk inte jobbar utan på att folk jobbar hos privata aktörer och medverkar till att producera de tjänster som medborgarna behöver. På det sättet ökar mångfalden och valfriheten för den enskilde.

Anf. 65 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Vi kommer inte längre. Vi kommer inte att få något rakt svar från jämställdhetsministern i Sverige om hur man systematiskt jobbar för att komma åt de osakliga löneskillnaderna och klyftorna mellan kvinnor och män i den privata och den offentliga sektorn.

Vi kan dividera om allt möjligt annat, men vi ser hur klyftorna ökat mellan kvinnor och män. Vi ser hur regeringen valt skattesänkningar framför välfärd. Vi ser hur regeringen på område efter område, bland annat genom försämringar i trygghetsförsäkringarna, haft udden riktad mot kvinnor. Det får vi ta debatt om i valrörelsen. Vi kommer att göra det med glädje. Då kommer vi att säga att en rödgrön regering kommer att sätta jämställdhetsfrågorna högst på agendan. Vi ska tillbaka till toppen där vi hör hemma. Vi ska inte fortsätta att falla i rankningen, vilket vi gjort under dessa fyra år med borgerlig regering.

Vi tror inte, till skillnad från Nyamko Sabuni, att marknaden kan sköta jämställdhetsfrågan. Vi är alldeles övertygade om att marknaden inte kan det. Politiken måste spela en roll genom att vi systematiskt och medvetet, ibland med lagstiftning, ibland med handlingsplaner och andra verktyg, jobbar med frågorna.

Mot detta står fyra år med den borgerliga regeringen, som systematiskt haft udden riktad mot kvinnor i alla frågor. När ni nu försöker flörta med kvinnorna har ni ett väldigt taskigt *record*. Vi har tappat i rankningen, och klyftorna ökar. Men lycka till! Med mycket tur sitter ni kvar.

Anf. 66 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Det är precis som Luciano Astudillo säger. Det är en fråga om politik och om man vill använda det politiska verktyget, om man tror att marknaden löser alla problem eller om man tror att vi faktiskt kan lösa en del problem tillsammans.

Den här regeringen har valt att backa och ta mindre ansvar. Resultatet har vid varje budget blivit att i runda slängar 60–70 procent av de resurser som tillförts eller skattesänkningar som gjorts har tillfallit män och i runda slängar 30–40 procent tillfallit kvinnor. Så blir det om man inte vill ta politiskt ansvar.

Statsrådet säger: Vi lagstiftar inte om livspusslet. Nej, vi har märkt det. Tvärtom väljer ni att backa. Ni väljer att säga att det är upp till var

och en att lösa sitt eget problem. Hittar man inte pusselbitarna får man helt enkelt låta bli. Är det så att man, när man jobbar i kassan på Konsum och blir erbjuden att gå upp i arbetstid och arbeta tre timmar extra på torsdagskvällar, inte kan anta erbjudandet, för man har inte rätt till barnomsorg på obekvämt arbetstid? Där väljer ni att backa och säga att man får lösa det med farmor, mormor eller barnflicka om man har möjlighet. Men har man inte det så har politiken inget ansvar. Då får man fortsätta att vara fattig. Det är vad den här regeringens politik pekar mot.

Nyamko Sabuni tyckte att jag blandade ihop privat och offentligt utförande av offentligt finansierade tjänster. Men för mig är det inte intressant. Det som är intressant är hur verkligheten ser ut. Verkligheten är sådan att barngruppernas storlek ökar och resurserna i äldreomsorgen minskar. I Stockholms kommun finns det i praktiken inte längre något tak för storleken på barngrupperna. Det är reducerat. Det är effekten av fyra års medveten högerpolitik.

Anf. 67 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Skillnaden mellan mig och Veronica Palm är att jag anser min uppgift vara att skapa förutsättningar för att familjer ska få ihop sina liv, inte att tvinga enskilda människor eller familjer att göra precis som min familj har valt att göra. Det är det som är skillnaden. Veronica Palm vill få alla andra i Sverige att göra precis det som hon anser vara rätt i stället för att skapa förutsättningar för att de ska kunna få ihop sina liv efter egen förmåga och vilja. Det är en stor skillnad, och den debatten tar jag gärna.

När det gäller rankningen är jag hellre på tredje plats med nuvarande statsminister än på första plats med en eventuell tilltänkt statsminister i en rödgrön regering. Det är precis det som det handlar om. Att Island eller Finland ligger före oss beror på att de har kvinnlig president eller kvinnlig statsminister. Det är inte så mycket mer än så. Det är värt att ligga på tredje plats om vi kan behålla den statsminister och den regering som vi har i dag.

Denna regering behöver inte flörta med kvinnor. Denna regering berättar vad vi har gjort och vad vi avser att göra ytterligare. Sedan är det upp till varje väljare, kvinna eller man, att avgöra hur man vill se jämställdhetspolitiken utformas. Ska politiker skapa förutsättningar för att underlätta vardagen för den enskilde eller ska politikerna veta bäst hur vi ska leva våra liv? Jag hoppas verkligen att svenskarna väljer det första. De vet själva hur de vill leva, men vi måste skapa förutsättningarna. Det är det som är min ambition, och det är det som är målet.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 68 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Veronica Palm har frågat mig dels vad jag gjort under den gångna mandatperioden för att förbättra barnperspektivet i migrationsprocessen, dels hur jag vill garantera sjukvård och skolgång för alla barn som vistas i Sverige, inklusive de gömda flyktingbarnen.

Jag är väldigt glad att Veronica Palm ställer frågan om barnens bästa i migrationspolitiken, eftersom regeringen har vidtagit ett antal åtgärder under mandatperioden för att förstärka barnperspektivet. Det är självfallet viktigt att utlänningslagens portalparagraf om hänsynen till barnets bästa får genomslag i hela asyl- och migrationsprocessen och att även i övrigt barnets rättigheter garanteras.

Regeringen har, bland annat i regleringsbrev, uppdragit åt Migrationsverket att fortlöpande arbeta med att förbättra asyl- och migrationsprocessen utifrån ett barnperspektiv.

Migrationsverket har också gjort flera insatser under mandatperioden. Myndigheten genomför kontinuerligt utbildningar om barns utveckling och hur utredningar gällande barn ska bedrivas. Migrationsverket har även infört rutiner som innebär att man tidigt i processen genomför samtal med varje familjemedlem om de enskilda asylskälen, detta för att alla familjemedlemmars asylskäl ska komma fram så tidigt som möjligt. Som ett led i arbetet med att fortlöpande kvalitetssäkra all verksamhet som rör barn har Migrationsverket under 2009 påbörjat en översyn som omfattar alla verksamhetsområden och inbegriper en kartläggning av alla processer som rör barn.

Regeringen har vidare, för att motverka familjeseparationer där barn är inblandade, föreslagit ändringar som innebär att det ska bli lättare för föräldrar och barn som redan befinner sig i Sverige att beviljas uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning. De föreslagna ändringarna, som tar sikte på de fall där det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen hade gjorts före inresan, antogs av riksdagen den 26 maj i år och kommer att träda i kraft den 1 juli 2010.

Den 19 april i år gav jag en utredare i uppdrag att med utgångspunkt i Utvärderingsutredningens slutbetänkande kartlägga tillämpningen av bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter, särskilt när barn är berörda. Detta uppdrag ska redovisas senast den 30 april 2011.

När det gäller frågan från Veronica Palm om skolgång kan jag upplysa om att remisstiden nyss gått ut vad gäller de förslag som lades fram i betänkandet *Skolgång för alla barn*. Frågan bereds nu inom Regeringskansliet.

Vad gäller sjukvård för barn som vistas i Sverige, har regeringen den 28 januari i år tillsatt en utredning som bland annat ska lämna förslag om i vilken omfattning och på vilka villkor hälso- och sjukvård ska ges till asylsökande, till personer som håller sig undan verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning och till personer som befinner sig i Sverige utan att ha ansökt om nödvändiga tillstånd för att vistas i landet. Utredaren ska enligt direktiven fästa särskild vikt vid barns behov. Utredningen ska lämna sitt betänkande senast den 31 maj 2011 och regeringen kommer därefter att ta ställning till utredarens förslag.

Svar på
interpellationer

Frågan om hur barn behandlas i asyl- och migrationsprocessen är högt prioriterad för regeringen. Det gäller såväl ensamkommande barn som barn i familj. Jag har nu redogjort för ett antal av de åtgärder som regeringen har vidtagit och jag följer givetvis även fortsättningsvis noga hur myndigheterna arbetar med barn i asyl- och migrationsprocessen och i mottagandeverksamheten.

Anf. 69 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Jag brukar säga att man kan mäta ett samhälle utifrån hur det behandlar sina minsta och yngsta medborgare, de som inte har rösträtt och som drabbas eller stöds beroende på hur politiken används. Barn har drabbats under den här regeringens politik. Barnfattigdomen har ökat, storleken på barngrupperna i förskolan och skolan har ökat och klyftorna i samhället har ökat. Det drabbar också barn.

I den här debatten vill jag fokusera på de barn som kanske har det allra tuffast, nämligen barn som kommit nyligen till Sverige och som befinner sig i en asylprocess, har genomgått en asylprocess men fått avslag eller inte har genomgått någon asylprocess men vistas i Sverige utan lagliga papper. De barnen har det allra tuffast.

Det blev ett ganska tunt svar från statsrådet. Jag är stolt över att en socialdemokratisk regering har genomfört en rättssäkerhetsreform på migrationsområdet. Det fanns en bred majoritet i riksdagens kammare för detta. Det var ett arbete som förberetts under lång tid, och vi förde väldigt tydligt in barns rättigheter i portalparagrafen för den nya utlänningslagen.

Det hänvisar statsrådet till, och han hänvisar till att han följer utvecklingen och att han i elfte timmen har tillsatt några utredningar. Det jag undrar är: Vad vill egentligen regeringen? Vart vill man komma med utredningarna? Det duger inte att bara följa utvecklingen. Det måste finnas en vilja.

Jag kan inte tolka det som annat än att de interna strider som finns i borgerligheten har hindrat regeringen i arbetet. Det är ingen hemlighet att de fyra borgerliga partierna är djupt splittrade i delar av migrationspolitiken.

Vi får väl se om statsrådet kan redogöra för vad man vill och vart man vill komma. För mig är det väldigt tydligt. Jag vill inte att barn ska användas som hävstång i asylprocessen. Om föräldrar reser in i landet utan rätt papper, avviker efter ett avvisningsbeslut eller efter att ha fått ett nej på en asylansökan är det fel. Men barnen ska inte användas som hävstång.

Vi socialdemokrater har varit tydliga med att vi måste våga se de gömda barnen och de papperslösa barnen. Det handlar då om rätten till skolgång och till akutvård också för de barn som är papperslösa men inte gömda. Det har man inte i dag. Det gäller att våga rappa på utredningen som till slut tillsattes på våren 2010 om översyn av vården för papperslösa med fokus på barn.

Att utredningarna tillsätts våren 2010 för att löpa över ett regeringskifte visar tydligt att statsrådet inte har varit intresserat av att lagstifta. Det har varit en passiv regering, antagligen för att det har varit splittring mellan de borgerliga partierna. Det är svåra frågor. Det har jag full re-

spekt för. De måste utredas och granskas från alla håll. Men man måste också våga veta vart man vill.

Min fortsatta fråga blir: Vad vill regeringen? Hur avser statsrådet att fortsätta att stärka barns rätt i och efter en asylprocess?

Anf. 70 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Det är angeläget och viktigt att barnperspektivet genomsyrar alla delar av regeringens politik. Jag har här framme redogjort för de frågor som är relevanta på mitt område.

Jag noterar att hade Veronica Palm velat ha en debatt om till exempel skolfrågor, skolgång för människor som befinner sig i landet utan tillstånd eller vårdfrågor är det inte jag som ska interpelleras utan relevant minister, skolministern eller socialministern.

Nu går frågorna till mig. Veronica Palm försöker att göra ett stort nummer av att jag inte skulle ha gjort vad jag är ålagd att göra på mitt område. Det är precis tvärtom. I alla de frågor som berör migrationspolitiken i det här sammanhanget har vi vidtagit åtgärder antingen från regeringens sida eller genom regleringsbrevet till Migrationsverket. Det kan vara bra att repetera detta.

Vad är det vi har gjort? Migrationsverket inrättade förra året ett verksövergripande forum för barnfrågor med uppdrag att hantera övergripande strategiska och principiella frågor som rör barn. För att fortlöpande kvalitetssäkra verksamhet som rör barn har man under 2009 påbörjat en översyn som omfattar alla verksamhetsområden och inbegriper en kartläggning av alla processer som rör barn.

Dessutom har Migrationsverket under året fortsatt utvecklingen av arbetet med barnkonsekvensanalyser. Målet är att alla som på sitt verksamhetsområde fattar beslut som rör barn ska ha kompetens att utföra barnkonsekvensanalyser.

Därutöver, Veronica Palm, har alla handläggare och beslutsfattare som utreder och beslutar om frågor i asylärenden som rör barn särskild barnkompetens. Migrationsverket genomför kontinuerligt utbildningar om utredning av barn och barns utveckling. Under 2009 har ett omfattande arbete inletts med att höja barnkompetensen inom hela verket.

Det är oerhört angeläget, eftersom det numera är en rättsprocess som avgör vem som får lov att stanna i Sverige. Alltså måste de som är processförare på verket och fattar beslut ha korrekt kompetens. Det är det arbetet som faller inom ramen för det som jag är ålagd att hantera som statsråd.

Sedan tycker jag att Veronica Palm ska vara lite försiktig med att tala om vad Socialdemokraterna vill eller inte har velat. Går vi tillbaka till historieboken har inget av det som tas upp här från talarstolen och som av interpellanten bedöms som väldigt viktigt hanterats under den förra mandatperioden.

De utredningar som tillsatts under denna mandatperiod har just tillsatts av denna regering och inte av tidigare regeringar. Det skulle vara intressant att höra vad som var orsaken till att de utredningarna inte kom till stånd tidigare.

Jag hoppas inte på något svar i den frågan. Jag tror inte att Veronica Palm har något bra svar på det mer än att det är bekvämt att kritisera regeringen ett valår för att ha gjort saker och ting för sent. Men det ingår

lite i jobbeskrivningen för oppositionen att kritisera regeringen, så det tar jag ganska lätt på. Däremot tycker jag att det finns anledning att titta på vad vi faktiskt har gjort på migrationsområdet mer specifikt under den här mandatperioden. Det är som sagt var mycket.

Utöver det som jag talat om har Migrationsverket också infört rutiner som innebär att verket redan vid ansökningstillfället genomför samtal med varje familjemedlem om de enskilda asylskälen för att alla familjemedlemmars asylskäl ska komma fram så tidigt som möjligt i processen.

Migrationsverkets utgångspunkt och min utgångspunkt som statsråd är att varje asylsökande barn oavsett ålder vid något tillfälle under processen ska beredas tillfälle att komma till tals i en muntlig utredning. Det talar sitt tydliga språk om våra ambitioner att stå upp för barnen och barnens rättigheter så långt det över huvud taget är möjligt på migrationsområdet.

Anf. 71 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Jag kanske uttryckte mig oklart. Jag är inte nöjd med det som har kommit trots att det har kommit sent. Jag ställer mig lite frågande till vad det är regeringen egentligen vill.

Man väljer att ducka under tre och ett halvt år för problem som finns och som fanns innan. Det är jag den första att säga. Men det är problem som växer och är på väg att permanenta sig i vårt land.

Man väljer att ducka eller att ha interna konflikter. Jag har inte insyn i hur arbetet på Regeringskansliet går. Sedan väljer man att tillsätta ett knippe utredningar i slutet av mandatperioden för att få lugn och låta dem löpa över valet.

Vad ska de leda till? Vad vill regeringen? Man måste ändå kunna ha en viljeyttring. Det ställer jag mig lite frågande till.

När det gäller det konkreta innehållet i migrationspolitiken är det bra att statsrådet har varit tydligare mot Migrationsverket. Det vill jag berömma statsrådet för. Det är dock det enda som statsrådet har gjort.

Vi har under den gångna mandatperioden sett ända sedan den nya lagstiftningen trädde i kraft att begreppet ”synnerligen ömmande omständigheter” har av domstolsväsendet tolkats hårdare än vad lagstiftaren hade som syfte.

Jag vill inte uttrycka mig tydligare än så. Det är viktigt med fria domstolar i asylprocessen. I den diskussionen har vi haft en bred enighet i riksdagens kammare. Men statsrådet och Moderaterna har valt att mäla sig ut och inte ta i frågan. Man har valt att inte tillsätta en utredning eller att göra en översyn av den del i migrationslagstiftningen som handlar om synnerligen ömmande omständigheter.

Det har ofta varit fråga om barn som har drabbats otillständigt av en politik som inte är vad den här kammaren åsyftade när riksdagen stiftade lagen. Då måste man våga, som jag som socialdemokrat gör, backa två steg, titta på lagstiftningen och säga: Det var inte precis så här vi menade. Vi menade inte att sjuka barn i sjukhussäng ska avvisas från landet. Vi menar politiskt att det fanns ett lagrum för att hindra detta. Det menar man inte vid tolkningen av lagstiftningen.

Då är vårt verktyg att ändra lagstiftningen. Makten att göra det ligger hos regeringen. Det är regeringen som lägger fram propositioner. När och om det kommer en sådan proposition – inte under den här mandatpe-

rioden utan när vi har en ny, rödgrön regering – kommer jag att rösta ja till den. I riksdagens kammare är det detta jag kan göra. Det är regeringens uppdrag att lägga fram lagstiftningsförslag, men regeringen har valt att inte göra speciellt mycket. Det oroar mig.

Anf. 72 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Det sluggas vilt här uppifrån talarstolen. Det är väl ett tecken på att mandatperioden går mot sitt slut. Men jag måste säga att jag inte direkt blir imponerad när jag lyssnar på Veronica Palm.

Först och främst fick vi inget svar på frågan om varför dessa enormt viktiga utredningar inte kom under den förra mandatperioden. Vi tycks ju alla vara överens om att de behöver tillsättas för att se över de här frågorna. Det lämnades inget svar på den frågan. I stället var alltihop en enda lång kritik av att regeringen, som *har* tillsatt utredningar i frågorna, har gjort fel. Om vi inte tillsätter utredningar är det fel. Om vi tillsätter dem är det också fel. Veronica Palm måste ju själv inse hur inkonsekvent det resonemanget faktiskt är.

Sedan har vi frågan om synnerligen ömmande omständigheter. Lagen säger att barn får beviljas uppehållstillstånd enligt bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter även om de omständigheter som kommer fram inte har det allvar eller den tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer. Även när det gäller barn är bestämmelsen dock avsedd att användas i undantagssituationer. Så står det i förarbetena, och det var dem som riksdagen hade framför sig när den nya instans- och processordningen i utlänningslagen beslutades om.

En av de frågor som Utvärderingsutredningen, som vi tillsatte för att se över den nya lagstiftningen, granskade var hur bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av utlänningslagens undantagsbestämmelse om synnerligen ömmande omständigheter har tillämpats. När det gäller praxis beträffande barn ansåg utredningen att denna ännu inte var tillräcklig för att säkert säga om barns bästa beaktats på det sätt som lagstiftaren hade avsett. Om inte Veronica Palm tror på mig går det bra att gå in och läsa Utvärderingsutredningens slutbetänkande.

Med detta som bakgrund har vi konstaterat från regeringens sida – helt i enlighet med det uppdrag som vi har att hantera lagstiftningsfrågor – att det behöver göras en kartläggning. Det behövs en noggrann kartläggning så att vi som har uppgiften att ta fram nya lagar vet var vi står någonstans. Den kartläggningen och det kartläggningsuppdraget är nu tillsatt. Vi får se vad de levererar för resultat. Om det skulle visa sig att bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter har fått en annan effekt än lagstiftaren avsett är regeringen och jag som statsråd beredda att vidta nödvändiga åtgärder.

Men jag tycker att det finns ett hederlighetskrav i diskussionen som Veronica Palm inte riktigt lever upp till. Det handlar om att man måste erkänna hur lagstiftningsprocesserna går till. Det pratas mycket här om att det tar tid och så vidare. Det är klart att det tar tid. Det måste få lov att ta tid. Vi har bara haft den nya instans- och processordningen sedan 2006. Jag är inte beredd att gå i väg till kammaren med mindre än att det finns ett säkert underlag för kammaren för att fatta ett bra beslut om en ny lag.

Veronica Palm kanske har en annan åsikt. Det skulle i så fall inte förvåna mig, för det är just det som har präglat den oordning och det kaos som fanns före 2006 på migrations- och asylområdet. Det var det som ledde till att den så hårt kritiserade Utlänningsnämnden till sist fick lägga ned eftersom den dåvarande regeringen inte klarade av att styra immigrations- och asylprocesserna.

Den här mandatperioden har präglats av ordning och reda. Vi har nu de kortaste handläggningstiderna i mannaminne – på tolv år, för övrigt – i Migrationsverket. Vi börjar se att vi kanske till och med kan nå upp till det mål som jag ställde upp när jag tillträdde som statsråd, nämligen tre månader från inlämnad ansökan till erhållet beslut. Det gäller i synnerhet för barn, där det kravet redan finns sedan många år. Nu är siffran 4,2 månader, men det är som sagt den kortaste tiden på tolv år.

Det får vi inget erkännande för från oppositionen, och det hade jag inte räknat med heller. Men jag tycker att man kanske borde vara lite försiktig när man pratar om att regeringen inte har gjort någonting. Jämfört med tidigare regeringar är det faktiskt ganska mycket vi har åstadkommit.

Anf. 73 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Detta börjar likna politikerkäbbel: Vem tar det längst tid för att göra saker? Vem utreder snabbast? På vilket sätt ska man genomföra lagstiftning?

Jag vill bara för tydlighetens skull framföra att det socialdemokratiska partiet har rätt bra koll på hur man stiftar lagar i det här landet – om någon skulle misstänka något annat. Den diskussionen kan vi ta bort.

Jag började också med att säga att detta tar tid, och det ska få ta tid. Det är svåra frågor. Det handlar om människors liv och öde, och därför måste det utredas. Och just därför gör det mig om inte upprörd – det kanske är ett alltför starkt ord – så ändå förvånad att man ser problemen och väljer att vänta i tre och ett halvt år för att tillsätta utredningar som ska löpa över valet för att slippa diskussionerna. Det går inte att tro att det handlar om någonting annat.

När det gäller synnerligen ömmande omständigheter och barn tycker vi socialdemokrater tillsammans med våra samarbetspartier, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet, att vi måste gå fram. Självfallet ska det genomföras en utredning innan man stiftar lag; så fungerar det parlamentariska arbetet.

När det handlar om barns rättigheter är Socialdemokraterna och våra två samarbetspartier, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet, tydliga med att barn inte ska användas som hävstång i asylprocesser. Barn har egna rättigheter som är stipulerade i FN:s barnkonvention. Det är självklart att man måste utreda hur detta ska gå till, men vi vet vart vi vill gå. Det vet vi inte när det gäller den borgerliga majoriteten. Vi vet inte vad de fyra högerpartierna vill. Vi vet vad en rödgrön majoritet skulle vilja, men vad de fyra högerpartierna vill vet vi inte.

Vi är stolta över att vi tillsammans med våra samarbetspartier har genomfört en ny lagstiftning i vår majoritet med barns rätt i portalparagrafen. Det är en tydlig skillnad mellan högerpolitik, där man inte gör någonting och där man är splittrad, och rödgrön politik, där man har ambitioner och vill gå fram.

Anf. 74 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Tack för en intressant diskussion och debatt!

Jag måste börja med att säga att frågan om handläggningstider inte är politikerkäbbel. Det är oerhört viktigt att det går fort, effektivt och snabbt men också rättssäkert till när man gör utredningar och fattar beslut.

Om nu skolgång för tillståndslösa är så viktigt, Veronica Palm, kan man retoriskt fråga sig: Varför ingick inte detta i den utredning som tillsattes tidigare? Naturligtvis kan jag svara på den frågan själv. Det beror på att det inte är så enkelt. Det är ganska komplicerade frågor. Komplicerade frågor måste, om man vill vara säker på vad man åstadkommer, få ta lite tid.

Över huvud taget är det en grannliga uppgift att hantera de här frågorna. Vi har fått höra här i dag att man tycker en massa. Nyss var det fel att vi tillsatte en utredning. När vi nu har tillsatt utredningen är det helt plötsligt också fel. Då har den kommit till för sent. Den en minuten ska vi utreda, säger Veronica Palm, och tycker att det är viktigt att vi gör det. Nästa minut säger du att ni redan är överens mellan s, v och mp om vad ni vill åstadkomma på området och att det därför inte behövs någon utredning. Vi har redan bestämt vilken färdriktning vi har, säger du. Så kan man inte resonera. Man måste vara seriös.

Anta att det kartläggningsbetänkande som vi har tagit fram visar att det inte finns någon skillnad när det gäller tillämpning av synnerligen ömmande omständigheter. Om de jurister som är tillsatta kommer fram till det – kommer vi då hypotetiskt att få en debatt i den här kammaren av samma slag som vi har haft nu? Det tycker jag är en intressant fråga. Vi kommer väl att ha anledning att komma tillbaka hit under nästa mandatperiod.

Jag kommer i varje fall mycket gärna hit som statsråd och förklarar och försvarar regeringens politik på området. Den har levererat bättre resultat och varit tydligare. Alliansen har visat att det går att skapa ordning och reda på området med intensiva diskussioner och dessutom kanske, om vi jämför med det andra alternativet, med inriktningen att man tycker på samma sätt och vill bli överens.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2009/10:428 om Försvarsberedningen

Anf. 75 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Håkan Juholt har frågat mig hur jag anser att Försvarsberedningen under de senaste 23 månaderna har utfört de uppgifter regeringen anser att beredningen har.

Försvarsberedningen är ett viktigt instrument för blocköverskridande och framåtblickande analyser, och den har under min tid som försvarsminister lämnat bidrag till försvars- och säkerhetspolitikens utformning. Beredningen har i huvudsak fokuserat på två rapporter. Försvarsberedningens omvärldsanalys återfinns i rapporten *Säkerhet i samverkan* från den 4 december 2007. Denna rapport, som alla sju partier ställde sig bakom, lade grunden för den försvarspolitiska inriktningen. Särskilt viktig var analysen av Ryssland, strategiska relationer, USA och Kinas

roll globalt samt Östersjöperspektivet. Rapporten slog också fast att ”Sverige inte kommer att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas.”

Omvärldsanalysen följdes av rapporten *Försvar i användning* från den 13 juni 2008. Rapporten fokuserade på att öka Försvarsmaktens operativa nytta och användbarhet genom att föreslå ett nytt personalförsörjningssystem baserat på frivillighet, en reformerad materielförsörjning och rationalisering av stödstrukturer till förmån för ökad operativ förmåga. Den rapporten låg till grund för regeringens försvarspolitiska inriktningsbeslut.

Den analys och de förslag som beredningen presenterat har präglats av stor enighet mellan ledamöterna. Försvarsberedningen legitimeras av två saker:

1. Förmåga till långsiktig förnyelse.
2. Förmåga till breda överenskommelser.

Det bygger på att deltagande partier verkligen står fast vid ingångna överenskommelser. Jag förutsätter att så blir fallet i framtiden, annars devalverar beredningen sin egen betydelse och användbarhet.

Försvarsberedningen överlämnade sin rapport i juni 2008, och därefter följde Försvarsdepartementets arbete med inriktningspropositionen och dess genomförande. Jag har därför inte gett Försvarsberedningen ett nytt uppdrag under denna tidsperiod.

Anf. 76 HÅKAN JUHOLT (s):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret som dock inte var svar på min fråga. Min fråga var hur statsrådet anser att beredningen har utfört sina arbetsuppgifter som regeringen själv har definierat arbetsuppgifterna efter vår senaste rapport.

Nästa vecka är det två år sedan försvarsministern eller möjligen statsministern lät den parlamentariska Försvarsberedningen sammanträda. Det ska läsas in för riksdagens protokolls skull vad regeringen på sin egen hemsida säger är Försvarsberedningens uppgifter:

Försvarsberedningens uppgift är främst att fortlöpande följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden och därvid såväl bedöma hot och risker som det internationella säkerhets- och försvarssamarbetets utveckling. Vidare ska beredningen analysera viktiga förändringar som sker. Om beredningen bedömer det nödvändigt ska den lämna förslag till ändringar av Sveriges säkerhets- och försvarspolitik. Beredningen har även till uppgift att bidra till den allmänna debatten genom att bland annat publicera rapporter och arrangera seminarier.

Det är alltså den uppgift som regeringen själv har gett till Försvarsberedningen.

Min fråga till försvarsministern är: Hur anser försvarsministern och regeringen att beredningen har klarat den arbetsuppgiften de senaste två åren?

Det är precis som statsrådet säger, att rapporten 2007 var oerhört viktig för att få en samsyn om den hotbild som finns kring vårt land. Det gäller utvecklingen i Ryssland och säkerhetspolitiska samarbeten. Bered-

ningens rapport året därefter var väldigt viktig för Försvarsmaktens inriktning.

Nu befinner vi oss i ett läge där regeringen är splittrad när det gäller försvarspolitikens inriktning. Ett parti har lämnat försvarsministerns uppfattning om försvarspolitikens inriktning. Det handlar inte om detaljer som vilket regemente som ska läggas ned eller vilket vapensystem som vi ska köpa in, utan det handlar om försvarspolitikens inriktning. Den 20 maj sade folkpartiledaren Björklund: Försvarsministern och jag har olika syn på försvarspolitikerna.

Det här går ju inte. Försvarsberedningens uppgift var att finna former för en långsiktig inriktning av försvarspolitikerna och göra omvärldsanalyser. I dag befinner vi oss i ett läge där försvarsministern och hans regering har förlorat ett av regeringspartierna. Dessutom har det blivit konflikter mellan regeringen och oppositionspartierna om försvarspolitikens inriktning.

Det är så, Sten, att nu har tiden hunnit i fatt dig. Den här kan-själv-attityden skadar svensk försvars- och säkerhetspolitik. Du stängde dörren efter beredningens senaste sammanträde för två år sedan. Du tyckte att då hade den gjort sitt. Uppgiften är ju att bidra till debatten, göra analyser, stimulera debatten genom seminarier, rapporter och liknande, men det var för besvärligt för dig. Du hade bäddat ned dig på departementet i en egen kan-själv-attityd som jag tycker är olycklig. Den skadar regeringen och Sveriges anseende i omvärlden.

Du har själv i dag ordnat fram en situation som innebär att ett av statsråden och ett parti i regeringen inte längre står bakom din försvarspolitik. Kan det bli allvarligare än så?

Vad har hänt sedan beredningen senaste hade sitt sammanträde? Vi har en ny administration i USA, vi har kriget i Georgien, vi har relationen USA–Ryssland, vi har krisen på Koreahalvön, vi har utvecklingen i Irak och Afghanistan, vi har konflikten i Mellanöstern, vi har den ekonomiska krisen och vilka konsekvenser den kan få för säkerhetspolitiken och vi har framför allt en total avsaknad av implementeringar av den säkerhetsstrategi som riksdagen har beslutat om.

Det är väldigt mycket som har hänt de senaste 24 månaderna. Riksdagens partier har ett forum där du som statsråd begär att man ska analysera detta och att man ska komma tillbaka med förslag om det är någonting som har hänt. Så står det på regeringens hemsida, men du förbjuder beredningarna att sammanträda. Varför?

Anf. 77 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Jag vill inleda med att säga att just i denna sekund avtackas FS 18 för sina insatser i Afghanistan. Jag har en viktig debatt i riksdagen, men jag vill till protokollet uttrycka min allra djupaste uppskattning för deras arbete.

Jag vill också säga att jag gläds över att se Håkan Juholt tillbaka i försvarspolitikerna. I mina ögon är han tveklöst en av de mest förnyelseinriktade försvarspolitikerna i riksdagen. Han har saknats i försvarsdebatten.

Det här är tyvärr hans första interpellation till mig under den här mandatperioden. Det synes mig både lite tråkigt och lite märkligt att hans kunskaper inte tagits bättre till vara av hans parti. Hur stora skillnaderna i

politiken numera än är mellan regeringen och oppositionen tycker jag att debatten blir bättre när personer som Juholt deltar.

Jag säger ”numera” när det gäller skillnaderna eftersom Juholt i Försvarsberedningen stod bakom två eniga rapporter om vår omvärld och om försvarets inriktning. Försvarsberedningen lyckades också nå bred enighet i två rapporter, i december 2007 och juni 2008. Regeringen tog fasta på det och beredningens förslag och byggde inriktningspropositionen om det nya försvaret på beredningens rapporter.

Jag var tydlig till Håkan Juholt under beredningens arbete med att jag avsåg att skriva en proposition utifrån beredningens rapport och förslag. Det var viktigt för honom då, och jag levererade också detta. Oppositionens representanter i beredningen lyckades dock inte leverera beredningens överenskommelse i riksdagen. Tvärtom hävdade Socialdemokraterna öppet att partiets representant i Försvarsberedningen inte hade förankrat beredningens slutsatser och rapporter i partiets riksdagsgrupp. Därför ansåg sig Socialdemokraterna inte vara bundna av uppgörelserna i Försvarsberedningen och röstade emot, blankt och rakt av, det som partierna i beredningen, inklusive Håkan Juholt, hade kommit överens om. Jag beklagar det djupt för försvarspolitikens del och för Håkan Juholts del.

Så här sade man i *Rapport* den 21 januari 2009: Björn von Sydow, tidigare försvarsminister, s, avfärdade vid Folk och Försvars rikskonferens i veckan socialdemokraten Håkan Juholts insats i Försvarsberedningen som inte förankrad i partiet.

Det här slog undan benen inte bara för Håkan Juholt utan också för Försvarsberedningen. Här ligger dagens ironi. Den som mest värnat Försvarsberedningen som arbetsform, det vill säga Håkan Juholt, kom att bli den som satte beredningens funktion och relevans i fråga just genom att beredningens förslag inte förankrades i den egna riksdagsgruppen.

Jag hoppas dock att förutsättningar för nya uppdrag till Försvarsberedningen åter ska kunna skapas och att jag kan lämna nya uppdrag. Jag hade gärna använt Försvarsberedningen för dialog inför inriktningspropositionen, men det var inte möjligt eftersom Juholts parti tog avstånd från dess slutsatser.

Så här beskrev tidningen Fokus det den 27 februari 2009 i en text om Socialdemokraternas utveckling: Förvirrat är det även i försvarspolitik. Håkan Juholt har soloåkt i Försvarsberedningen där partierna tillsammans förbereder den nya politiken. Enligt Fokus källor förankrade inte Juholt frågorna i vare sig försvarsutskottet, gruppstyrelsen eller riksdagsgruppen.

Där kommer problemet. Jag har själv gett beredningen ett nytt uppdrag. Jag hade gärna gett nya, men om beredningen inte lever upp till de två saker som legitimerar den, förmågan till långsiktiga lösningar – och där har man alltid levererat – och breda överenskommelser som levereras i riksdagen, urholkas relevansen.

Jag är dock inte beredd att ge upp än utan jag är fullt beredd att ge beredningen nya uppdrag den dag det inte längre kan sättas i fråga om beredningen förmår att leverera hela vägen.

Anf. 78 HÅKAN JUHOLT (s):

Herr talman! Försvarsministern är oförsiktig med sanningen. Den försvarsberedning som lämnade sin senaste rapport sattes i en extrem tids-

press därför att departementet inte kunde leverera underlag och uppgifter till ordföranden om hur arbetet skulle skötas. Men vi bestämde oss för att jobba så snabbt vi kunde och komma fram till viktiga principer. Sedan var alla sju partier helt överens om att detta måste fördjupas under hösten. Det fanns många frågor som var utestående när det gällde personalförsörjningen, detaljer, avgränsningen mellan hur många som skulle ha kontrakt och hur många som skulle vara heltidsanställda. Det fanns mycket kvar inom personalförsörjningens område att tala om. Det vet försvarsministern mycket väl.

I juni månad fick försvarsministern rapporten. Under juli, augusti, september, oktober, november och december kommer inte ett samtal från försvarsministern eller någon uppgift till beredningen att komma tillbaka med en detaljerad redovisning av hur vi hade tänkt. I stället låser man in sig och skriver en egen proposition som sedan självklart oppositionen tar avstånd från därför att statsrådet valde att tolka principerna precis som han själv önskade.

Låt det vara alldeles tydligt och klart att dörren slogs igen i näsan på alla sju partier av försvarsministern själv när han hade fått sitt principdokument. Alla beredningens ledamöter från sju partier var helt på det klara med att vi inte var färdiga, i synnerhet i frågan om personalförsörjningen. Kom inte dragande med detta!

Nu väljer försvarsministern själv att stå ensam. Folkpartiledaren lämnar dig. Folkpartiet har lämnat dig. Tre av partierna i regeringen står möjligen bakom din försvarspolitik. Du har öppet krig med oppositionen. Du har blivit det statsråd som gick ifrån att försöka hitta breda samförståndslösningar under lång tid, inklusive i den egna regeringen, till att bli det statsråd som står ensamt och inte ens kan hålla ihop sin regering om försvarspolitikens inriktning. Det är ditt resultat, Sten Tolgfors, inte mitt.

Låt mig sedan komma tillbaka till att främja debatten. Alldeles oavsett hur statsrådet recenserar mig är uppgiften också att främja debatten. Jag har med mig de 27 skrifter som publicerades för att stimulera debatten runt försvars- och säkerhetspolitiken under de socialdemokratiska ordförandenas tid. Jag ser att statsrådet har med sig de rapporter som har publicerats under den moderate ordförandens tid. Jag förstår inte varför det ska vara så omöjligt att stimulera debatten när man inte kan styra den. Björn von Sydow och Leni Björklund godkände att beredningen fick komma ut med ganska tuffa skrifter om biologisk krigföring, om missilhot mot Sverige, om Rysslands utveckling, om Balkan eller vad det än kunde vara för att stimulera debatten. Det är den uppgift som regeringen säger på hemsidan att beredningen har. Jag återkommer till det faktum att det antal debattskrifter som har publicerats under din tid som statsråd – de som du har haft vänligheten att ta med dig till kammaren – är noll.

Nu är vi i det läget att det ska bli en ny regering – alldeles oavsett hur den regeringen kommer att se ut och vilken riksdagsmajoritet som kommer att finnas. Det är fråga om att söka kortsiktiga poäng på vem som för tillfället talar för vem. Låt mig upprepa för statsrådet att den rapport som beredningen lämnade senast stod inte Folkpartiet bakom. Det var Västerpartiet och Folkpartiet som inte stod bakom rapporten, men den utarbetades i stort samförstånd för att åstadkomma dessa långsiktiga förändringar. Vi är övertygade om att svenska folket tycker att försvars- och säkerhetspolitiken inte ska hanteras i en sandlåda. Försvars- och säker-

hetspolitiken mår inte bra av en kan-självtattityd. Försvars- och säkerhetspolitiken mår inte bra av ett statsråd som talar men vägrar lyssna.

Tvärtom, med en liten övervikt i riksdagen, oavsett hur majoriteten ser ut, är det statsrådets uppgift att hitta blocköverskridande överenskommelser. Det är statsrådets och regeringens uppgift att gå långsiktigt fram med försvars- och säkerhetspolitiken, så som Göran Persson gjorde, som Björn von Sydow gjorde och som Leni Björklund gjorde. Så fann vi blocköverskridande överenskommelser om försvars- och säkerhetspolitiken. Det har du inte klarat av. Det har Reinfeldt inte klarat av. Det beror på att ni har en kan-självtattityd som har hunnit i fatt dig. Som man bäddar får man ligga.

Anf. 79 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Ja, ja ... Försvarsberedningen levererade två eniga rapporter. Vi följde upp dem. Det är departement som skriver propositioner, inte en beredning. Det är alltså departement som tar fram detaljer för en proposition.

Det försvarspolitikerna inte mår bra av är att landets dåvarande största parti inte förmår att leva upp till ingångna överenskommelser. Man ingår överenskommelse på överenskommelse, och sedan havererar man när frågan kommer till riksdagen. Det är inte en seriös hantering.

I min soffa på departementet hade jag Håkan Juholt, Björn von Sydow och Anders Karlsson för att diskutera inriktningspropositionen. Ingen av dem hade mandat att diskutera. Ingen av dem hade mandat att förhandla. Ingen av dem hade några förslag eller kunde lyfta fram några ståndpunkter som ansågs viktiga för Socialdemokraterna. Jag frågade också flera socialdemokrater om ni står fast vid de överenskommelser som är gjorda i Försvarsberedningen. Svaret var ja. Sedan kom frågan till riksdagen, och då blev svaret nej.

Om de överenskommelser man har ingått i Försvarsberedningen under ett par års förberedelsearbete inte anses gälla, och några andra synpunkter inte framförs, hur ska det då gå till att komma överens? Jag mötte också hela Försvarsberedningen för att tacka för väl utfört arbete och berätta att propositionen skulle tillvarata beredningens rapporter i arbetet. Det gjorde vi. Sedan gick Socialdemokraterna emot.

Nu är vi i det läget att både riksdagen och regeringen har fattat alla nödvändiga beslut för de kommande fem åren för försvarets inriktning till och med utgången av 2014. Folkpartiet står självklart bakom dem. Det gjorde de, tvärt emot vad Juholt säger, också i försvarsberedningsrapporten.

Beredningen arbetar på grundval av de uppdrag som beredningen får av försvarsministern. Hittills under perioden har Försvarsberedningen fått två uppdrag av departementet. Jag är helt öppen för att lämna nya uppdrag till beredningen eftersom jag gillar Försvarsberedningen som arbetsform. Men det bygger på att Försvarsberedningen trovärdigt kan fullgöra de uppdrag som motiverar dess arbete.

För det första gäller det förmågan till framåtsyftande och förnyande förslag. Där hyser jag ingen tveksamhet, inte minst på grund av Håkan Juholts person. Han tillhör dem som verkligen förmår leverera förnyelse. För det andra handlar det om att åstadkomma breda överenskommelser som också förankras och levereras i respektive riksdagsgrupp. Annars

blir varje överenskommelse meningslös om man inte kan lita på dem och hur bra de än är. Jag tror inte att Håkan Juholt har svängt, men jag tror att andra har gjort det.

Så snart jag ser att förutsättningarna finns på plats för detta kommer också ett nytt uppdrag att ges. Jag kan nu konstatera att Juholt och Juholts parti har röstat emot alla delar av inriktningspropositionen som kommer från Försvarsberedningen – allt punkt för punkt. Jag har till och med tagit fram ett särskilt pm som visar likheterna mellan beredningens rapporter som Juholt står bakom och den proposition som han röstat nej till i riksdagen. Då är beredningen inte längre lika relevant.

Det vore fullständigt fel att stänga ned Försvarsberedningen, att avfärda den som metod och form. Tvärtom. Jag tror på den. Men vi måste också se att det finns politiska förutsättningar för den att leverera både förnyelse och breda överenskommelser. Jag lastar inte Juholt för detta men jag lastar hans parti. Man har röstat nej till allt som beredningen föreslog. Jag utgår från att Håkan Juholt vinnlade sig under sin tid i beredningens aktiva arbete med rapporten om att förankra ståndpunkterna på ett sådant sätt i egen riksdagsgrupp att han hade förutsättningar att tro att man också skulle stå bakom honom när det kom till omröstning här i riksdagen.

Anf. 80 HÅKAN JUHOLT (s):

Herr talman! Statsrådet ska vara försiktig med historieskrivningen. Jag upprepar en gång till att de principer som slås fast i beredningens rapport som levererades i juni står socialdemokratiska partiet bakom. Sedan kidnappade statsrådet rapporten, trots att han var väl medveten om att beredningen inte hade pratat färdigt – av den enkla anledningen att man inte gav ordföranden rimliga möjligheter att sköta detta. Vi hade sådan tidspress på oss att det fanns många saker kvar att reda ut, bland annat hur fördelningen skulle vara med antalet anställda soldater, kontraktsanställda och hela personalförsörjningen. Det står i rapporten, och vi sade det vid överlämnandet.

Alla sju partier tog för givet att det skulle komma någon form av uppföljningsuppdrag att se på hur detta ska se ut. Vi fick inte jobba färdigt. Det berodde inte på oss, vi slet dygnet runt, men för att ni inte gav styrorder till ordföranden om hur arbetet skulle skötas. Det var bekymret.

Vi ska vara rädda om historieskrivningen. Vi kom i en tidspress så att vi fick nöja oss med att presentera principer. Sedan stängdes dörren. Sedan låste Sten Tolgfors och regeringen in sig och tolkade dessa principer precis som man ville. Sedan gjorde man det roligt genom att utnyttja debatten i socialdemokratiska partiet, och sedan kom man in i en situation där man säkert med kortsiktiga poäng hade kul en stund med att citera tidningsartiklar och liknande. Det var jätteroligt, men det är inte vuxet eller ansvarsfullt för fem öre.

Nu står du där, Sten Tolgfors. Nu har ett parti i regeringen lämnat dig. Du har ett öppet krig med Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna. Du är det första statsråd som inte levererar blocköverskridande överenskommelser om försvars- och säkerhetspolitiken därför att din kan-själv-attityd har hunnit i fatt dig.

*Svar på
interpellationer*

Folkpartiledaren säger: Jag står inte bakom regeringens försvarspolitik. I Svenska Dagbladet säger folkpartiledaren Jan Björklund: Försvarsministern och jag har olika syn på försvarspolitik.

Ditt bekymmer, Sten, är inte att Björn von Sydow och jag debatterade. Ditt bekymmer är att regeringen har lämnat dig i försvarspolitik. Som man bäddar får man ligga, och där ligger du.

Anf. 81 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Jag tycker inte att det är det minsta kul att se det försvarspolitiska haveriet inom Socialdemokraterna. Jag tror i grunden att Håkan Juholt ville rätt och hade rätt, men man har sedan i riksdagen röstat emot inte genomförandet i detalj utan varje princip som Juholt gjorde upp med mig och de andra partierna om i Försvarsberedningen.

Ökade internationella insatser: Nu har man återfallit i endast en nationalistisk syn på försvaret. Övergången till frivillig rekrytering, stående förband, kontrakterade förband, hemvärnets utveckling – varenda princip har Socialdemokraterna gått emot som Juholt stod bakom i beredningen. Han hade rätt, och hans parti hade fel.

Dessutom – jag har verkligen sett att Socialdemokraterna inte förstår det – representerar jag en majoritetsregering. Det har inte Socialdemokraterna gjort i regeringsställning på länge.

Breda överenskommelser är jättebra när man kan träffa dem och när partierna står för ingångna överenskommelser. Jag hade gärna sett det. Vi hade två sjupartiöverenskommelser i beredningen och ytterligare en i Pliktutredningen. Socialdemokraterna har lämnat dem alla.

Då är jag i ett sådant läge att jag levererar resultat i alla fall. Jag har fått igenom vartenda förslag jag har lagt på riksdagens bord i den mest omfattande försvarsreformen på många decennier därför att vi är en majoritetsregering. Titta på hur partierna har tryckt på knapparna så ser Håkan Juholt det! Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centern har hållit ihop och levererat rakt igenom.

Socialdemokraterna har fallit tillbaka, tyvärr. Ett tag pratade Björn von Sydow om ökade försvarsutgifter, kanske 10–12 miljarder per år, och hävdade att han hade förankrat det hos Sahlin. Det havererade. Vi har Anders Karlsson, som går emot frivillig rekrytering och röstar emot inriktningspropositionen, övriga internationella insatser och internationell solidaritet. Och vi har Håkan Juholt, som i grunden vill sunda saker, dessutom samma saker som regeringen. Jag beklagar att han inte tagits bättre till vara, för jag delar hans grundläggande inställning.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2009/10:484 om översvämningshoten mot Stockholmsregionen och Mälardalen

Anf. 82 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Christina Axelsson har frågat mig om strategin för att klara ett högt flöde in i Mälaren från Östersjön, vad som planeras för att säkra nybyggen och ny infrastruktur för den hotbild vi ser riktad mot

Mälaren och vilken beredskap som finns för att säkra färskvattentillgången för de boende i Mälardalen.

Regeringen har vidtagit en mängd åtgärder när det gäller översvämningensrisker och har skapat förutsättningar för att bedriva ett bättre förebyggande arbete med skydd mot olyckor och krisberedskap. I januari 2009 bildades den nya Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Ansvarsprincipen har betonats. Den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar även under krissituationer.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har regeringens uppdrag att driva en nationell plattform för arbete med naturolyckor i samverkan med berörda myndigheter och organisationer. Syftet är att verka för att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor genom att förbättra samordningen på lokal, regional och nationell nivå.

Regeringen beslutade den 8 oktober 2009 om en förordning som innebär att Europaparlamentets och rådets direktiv om bedömning och hantering av översvämningensrisker genomförs i svensk lagstiftning (SFS 2009:956). Syftet med förordningen är att minska ogynnsamma följder av översvämningar för människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet. Av förordningen framgår bland annat att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt vissa länsstyrelser ska utarbeta kartor relaterade till risker för översvämningar. Samtliga länsstyrelser ska utarbeta riskhanteringsplaner.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har även fått i uppdrag att analysera och bedöma vilka konsekvenser en översvämning i Mälaren skulle kunna få för olika samhällssektorer (Fö2010/560/SSK).

I enlighet med klimat- och energipropositionen (prop. 2008/09:162) har regeringen bland annat uppdragit åt Länsstyrelsen i Stockholms län att kartlägga riskerna för översvämningshot på centrala funktioner i systemet med trafik- och försörjningstunnlar under Stockholm samt att upprätta ett förslag om åtgärder för höjd säkerhet i dessa system (Fö2010/559/SSK).

Vidare har Lantmäteriet fått i uppdrag att inleda uppbyggnaden av en ny förtätad höjdmödel som underlag för att förutse, hantera och förebygga översvämningar, skred, ras etcetera (prop. 2008/09:162). De mest känsliga områdena ur översvämningssynpunkt är prioriterade, däribland Mälardalen. Uppbyggnaden påbörjades 2009 och ska pågå till 2015.

I propositionen *En enklare plan- och bygglag* (prop. 2009/10:170) som beslutades den 18 mars 2010 föreslår regeringen bland annat att det införs nya bestämmelser som innebär att miljöaspekter och klimatanpassningsåtgärder ska beaktas vid planläggning och byggande. Vid detaljplanläggning och i ärenden om bygglov och förhandsbesked ska hänsyn tas till risken för olyckor, översvämningar och erosion. Även länsstyrelsen ska bevaka att kommunens planläggning av bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Den nya plan- och bygglagen föreslås träda i kraft den 2 maj 2011.

Klimat- och sårbarhetsutredningen tog i ett delbetänkande (SOU 2006:94) upp frågan om vattenförsörjning vid låga nivåer i Mälaren som skulle resultera i att saltvatten från havet tränger in i Mälaren. Utredningen konstaterade att effekterna skulle kunna bli betydande men att en

framtida utökad utskovskapacitet från Mälaren tillsammans med ytterligare åtgärder för att täta utskoven skulle bidra till att minska risken för de lägsta vattenstånden och därmed minska risken för saltvatteninträngning.

I samband med planeringen av den nya Slussen görs en omfattande miljökonsekvensbeskrivning av Stockholms stad, SMHI och experter inom miljö- och vattenverksamhet. För att minska framtida risker för översvämningar och saltvatteninträngning behöver regleringen av Mälarens vattennivåer ses över. Miljökonsekvensbeskrivningen kommer att utgöra en del av den ansökan till miljödomstolen som krävs för att ändra Mälarens reglering. Stockholms stad arbetar utifrån förutsättningen att Mälarens planerade nya reglering ska ge hög säkerhet mot översvämningssrisker och säkra framtida tillgång på vatten.

Anf. 83 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret. Det kan väl sammanfattas med att det är mycket nu.

Många uppdrag har getts till olika myndigheter under olika departement. Det jag är orolig för är att det kanske är för många, att riskhantering i Mälardalen blir något som alla ska ta men ingen tar ansvar för.

Ministern säger i sitt svar: ”Den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar även under krissituationer.”

Men det är viktigt att det finns någon som håller ihop det här, för det kan hända så mycket. Det var därför jag ställde frågan i min interpellation: Vilken samlad strategi har regeringen och försvarsminister Tolgfors? Vem har huvudansvaret? Vem ska komma med förslag om hur man ska göra för att minska effekterna om det blir en översvämning i Sveriges tredje största sjö Mälaren? Vem har huvudansvaret för att tillse att vattentäkter för över två miljoner människor inte riskeras om nivån i Östersjön stiger och vi skulle få en saltvatteninträngning i Mälaren?

Det är bra att man gör utredningar, men det måste också komma fram vem som sedan ska ta hand om det.

Jag vill med min interpellation peka på vikten av både miljöfrågor och säkerhetsfrågor vad gäller risken med Mälarens vatten. Frågor kring Mälaren är egentligen en typisk fråga för en region att behandla, men den frågan diskuterades tidigare i dag. Även nu när vi diskuterar frågor om Mälaren måste jag beklaga och säga att det är en stor besvikelse att regeringen inte har tagit tag i regionfrågan utan i stället dragit den i långbänk, att Moderaterna hårdnackat motsätter sig en regionbildning i Stockholm som skulle kunna vara den som ansvarar just för miljö- och säkerhetsfrågor kring Mälaren.

Herr talman! Svaret från försvarsministern innehåller ett smörgåsbord om vad som pågår men inte just det jag frågade, den strategi som regeringen har för att det inte ska hända.

Ministern talade om ombyggnad av Karl Johan-slussen vid Söderström i Stockholm. Men för att öka avtappningen så mycket behöver det kosta mer än vad som egentligen är stadens behov för att bygga om Slussen. Regeringen påpekar i klimatpropositionen att berörd part ska vara med och ta kostnaderna, fast det finns inget svar på vem denna berörda part är. Men det får vi kanske i ministrarnas nästa inlägg.

Den här frågan var också uppe i Mälartinget, som hade sitt möte för bara någon vecka sedan. Man pratade då om att vatten är liv. Vatten är attraktivt och vatten är gränslöst, men vatten är också en sårbar resurs. Men Mälardalsrådet kan inte göra mycket mer än att lyfta upp frågorna, precis som jag gör i dag. Mälardalsrådet säger då att offentliga aktörer bör prioritera vattenfrågan tydligare i sin samhällsplanering. Själva tänker man lösa det genom att ordna seminarier och debatter för att lyfta fram denna viktiga fråga.

Men det är också viktigt att regeringen gör något för att lyfta fram frågan. Nu, herr minister, är det väl bra om jag får höra lite mer om regeringens strategi.

Anf. 84 Forsvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Först vill jag tacka Christina Axelsson för en angelägen interpellation. Det var ingen slump att det svar som hon fick var ett av de längsta svar jag har levererat i kammaren. Det fanns ett stort antal åtgärder som regeringen har vidtagit att redovisa för interpellanten.

En viktig poäng är att samverkan är avgörande. Det är inte bara en aktör som måste hantera och lösa detta. Tvärtom krävs det samverkan mellan ett antal olika aktörer på olika nivåer i vårt samhälle. Det är ansvarsprincipen som gäller. Detta är det extremt viktigt att betona. När vi ser ett nytt problem ska vi inte ändra alla principer. Den som i vardagen bär ansvar för en fråga bär också ansvar i kris. Ansvaret bär man med sig. Vi har också från regeringens sida vidgat ansvarsprincipen till att inkludera också kravet på samarbete med andra aktörer, så att vi undviker ett stuprörstänkande.

Den här regeringen har under våren redogjort för riksdagen om det samlade arbetet vad gäller olyckor och kriser. Händelser som skyfall, stormar, översvämningar, erosion och jordskred är naturliga fenomen som alltid har förekommit och som vi har varit relativt förskonade från i jämförelse med andra. Men vi har också under åren drabbats av ett antal extrema naturhändelser som gett stora effekter på samhällets funktion och miljön. Jag tänker exempelvis på stormen Gudrun och vissa översvämningar. Vi ser också att mycket av våra städer och vår infrastruktur finns utmed kusten. Det gör även den privata infrastrukturen – industrianläggningar och liknande.

Regeringens skrivelse utlöste motionsrätt i riksdagen. Där hade Christina Axelsson och andra ledamöter och partier möjlighet att motionera om sin syn på hur detta ska se ut. Jag kan dock notera att det inte var någon större flod av motioner som inkom. Snarare var det tvärtom, vilket förvånar mig med tanke på frågans vikt.

Ett framtida hot som vi alla ser är att vattenståndet i sjöar, vattendrag och hav kan komma att stiga, och att det kan komma att ge konsekvenser, inte minst för kuststäder, i form av översvämningar. Vi pratade här i dag särskilt om risken för saltvattensinträngning i Mälaren, vilket är något som har diskuterats förhållandevis lite, tycker jag. Vi måste ligga steget före här. Då är det förebyggande arbetet grundläggande.

Vem bär då ansvar? Talar vi om effekterna av naturhändelser generellt sätt ligger det både på enskilda aktörer och på det allmänna. När det gäller skyddet mot översvämningar är det inte minst de som äger infrastruktur och fastigheter, oavsett om de är offentliga eller enskilda, som

bär ansvar. Men det finns självfallet också ett betydande offentligt ansvar. Det är bättre att förebygga olyckor än att låta dem inträffa.

Vi har också bildat Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att bli bättre på att både förebygga och mildra effekterna av bland annat översvämningar och att anpassa samhället bättre till ett förändrat klimat. Vi har haft mycket diskussioner gällande klimatförändringar i stort men än så länge ganska lite diskussioner om effekterna på våra lokalsamhällen. Jag vill därför gärna lyfta fram MSB:s bildande som väldigt viktigt, men jag noterade när den propositionen hanterades att Socialdemokraterna tyvärr var emot bildandet av denna myndighet som skulle ge oss bättre krisberedskap i vårt land. Jag vill därför fråga Christina Axelsson om hon fortfarande är emot Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Har hon annars någon tanke om hur det förebyggande arbetet mot olyckor och för krisberedskap skulle se ut om den myndigheten inte fanns?

Anf. 85 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Vi måste ju utgå från den verklighet vi är i. Nu finns myndigheten. Så är det även om vi reserverade oss till förmån för att den inte skulle finnas. Vad jag tycker i den frågan är ganska oväsentligt.

Jag vill dock säga att Statens geotekniska institut redan 2006 presenterade en handlingsplan för att förutse och förebygga naturolyckor i Sverige. Då tog man också upp risken för Mälardalen. Den har också Klimatutredningen lyft fram.

Men detta kommer också att kosta. Det var också därför jag frågade ministern. Avrinningen från Mälaren måste ju öka, och det går inte att öka den vid Norrström, där vi står just nu, för då finns det en risk för förödande effekter i och med att man då skulle undergräva den rullstensås som bland annat Kungliga slottet är byggt på. Då måste man öka den någon annanstans. I Södertälje finns risken för att kvicksilver skulle rinna ut i Östersjön om avrinningen skulle öka där. Då finns det bara Karl Johan-slussen vid Söderström i Stockholm. Avrinningen där behöver ökas mer än vad som annars skulle bli fallet när man bygger om Slussen, och det kostar pengar.

Enligt klimatpropositionen, som också ministern står bakom, är det den berörda parten som ska vara med och ta de kostnaderna. Då undrar jag: Vem är denna berörda part?

SMHI har räknat ut att översvämningsrisken i Mälaren är så hög som 63 procent. När denna översvämning ska inträffa vet man inte, men den kommer att inträffa. Det kan man vara ganska säker på. Det är viktigt att man arbetar förebyggande, precis som ministern säger, men när det har hänt blir det också kostnader. Hur ska vi tackla dem?

Ministerns eget departement har författat en departementsskrivelse angående detta som man har skickat ut, och man har fått in remissvar på den. Den kom väl till efter ett tillkännagivande från riksdagen. Men man har ännu inte kommit med några förslag på hur frågan ska hanteras. Då undrar jag om ministern nu kan säga att det ska komma förslag om hur vi ska hantera kostnaden för både det förebyggande arbetet och det arbete som kan tänkas komma om man inte har kunnat jobba tillräckligt med det som är förebyggande.

Anf. 86 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Först kan jag konstatera att Socialdemokraterna inte har lagt fram några sådana förslag med anledning av den skrivelse jag nämnde, om samhällets krisberedskap och sårbarhet.

Stockholms kommun tog i oktober 2008 i samråd med flera andra kommuner ett initiativ till att bilda en arbetsgrupp i form av ett kommunforum, där åtgärder för att öka avtappningen i Mälaren diskuterades. Kommunforumet har vidare diskuterat finansieringen av detta. Jag tycker att det är jättebra att lokala aktörer tar initiativ till att samverka med varandra för att lösa den sortens problem.

Mälarens medelvattenstånd är ju 0,66 meter över havsytan. Därför ser vi en speciell situation. Det blir problem med översvämningar och liknande om vattenståndet stiger, men det blir också problem om vattenståndet är för lågt i förhållande till Östersjön, för då kan det bli saltvatteninträngning från havet. Vi har också sett en situation tidigare – jag vill minnas att det var 2000–2001 – då man bara var några centimeter från att höga vattennivåer skulle ta sig in i tunnelbanan. Därför tycker jag att det är bra att den här interpellationen kommer upp. Det är en väldigt viktig fråga.

SMHI har studerat hur översvämningensriskerna kan förändras i framtiden och har gjort klimatscenarier som visar på ett varmare klimat. Men när det gäller nederbörden tror man att skillnaderna över landet kan bli betydande. Det kan bli ökat regn i Västsverige, som bland annat berör Vänern. Men det kan bli mindre förändringar för Mälaren, där det i stället tvärtom kan bli torrare somrar. Och om detta blir fallet finns det risk för lägre lägsta vattennivåer, eftersom avdunstningen stiger vid varmare väder. Det är extremt komplicerade sammanhang och faktorer när det gäller att försöka förutse hur framtiden ser ut.

Med tanke på risken för saltvatteninträngning är det viktigt att de konstruktioner vi gör, till exempel slussar, kan stå emot att vattnet backar in i Mälaren. Det finns reservsjöar i närheten som kan användas vid behov. Det skedde till exempel när en båt sjönk utanför Norsborg, vid vattenverket där. Det fanns oljeutsläpp som gjorde att man var tvungen att stoppa det normala vattenintaget. Men det är så klart ingen långsiktig lösning. Det är en begränsad kapacitet under en övergång.

Jag tror att vi behöver se en stärkt beredskap och ett förstärkt samarbete mellan alla berörda kommuner, länsstyrelser, myndigheter, till exempel MSB, och verksamhetsutövare. Det gäller då de stora sjöarna generellt, alltså inte bara Mälaren. Det gäller även Vänern, där man har betydande diskussioner liknande dem som Christina Axelsson och jag har i dag. Det handlar om Mälaren och Hjälmaren.

Det handlar också om att kommunerna i sitt plan- och byggarbete tar hänsyn till att man behöver ha en marginal för stigande vattennivåer. För det finns en sådan motsättning i vårt land. Alla vill bo sjönära, men alla är ändå rädda för stigande vattennivåer. Där behöver man i politiken göra goda avdömmingar.

När det gäller det Christina Axelsson tar upp om Stockholm och Slussen är det viktigt att man i samband med ombyggnationen av Slussen tar hänsyn till behovet av ökad avtappningskapacitet. I det sammanhanget välkomnar jag återigen att man redan tagit initiativ till en arbets-

grupp som är bredare, eftersom det är en fråga som rör långt många fler än endast en kommun. Den rör många kommuner kring Mälaren.

Anf. 87 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Jag får tacka för de synpunkter som ministern har lämnat. Men jag kan väl säga en sak. Vi kan gå några meter härifrån och smaka på vattnet. Under evenemanget Smaka på Stockholm! har Stockholm Vatten en monter dit man kan gå och dricka vattnet och känna hur gott det faktiskt smakar. Då är det oerhört viktigt att ministern faktiskt tar tag i de här frågorna, som försvarsminister. För det handlar om säkerhet. Det handlar om sårbarhet. Men det handlar också om miljön runt omkring oss.

Lotta Håkansson Harju från Järfälla var med på Mälartinget, och det står på Mälardalsrådets hemsida att hon just har sagt att vi måste värna vårt friska dricksvatten som vi tar för givet. Många gånger är det så. Alla tror att det här ska vara och att det alltid är. Då måste vi faktiskt titta efter hur vi använder vårt vatten. Vi måste också se till att vi har en bra rening men också att vi har säkra slussar som kan både stängas och öppnas, så att vi kan få både tillrinning och avrinning. Mälaren har ju varit reglerad sedan 40-talet.

Därför är det angeläget att man, när man pratar om samverkan, också diskuterar vem som ska leda samverkan. För om ingen leder en samverkan kommer den bara att försvinna. Då kommer det att bli så som jag kan befara att det blir. Om alla har ansvar är det ingen som känner ansvaret.

Jag hoppas att ministern i och med den här interpellationen tar med sig att vi socialdemokrater från Stockholms län tycker att det här är en oerhört viktig fråga. Det tycker naturligtvis också andra socialdemokrater. Men det gäller just runt Mälaren. Jag hoppas att ministern kan ta med sig detta för att öka samverkan och också se till att någon ansvarar för att samverkan sker.

Anf. 88 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Ja, just samverkan är en väldigt viktig del i all krisberedskap. Det har vi också understrukit med en proposition till riksdagen, då vi bildade MSB och förtydligade ansvarsprincipen, att den också inkluderar samverkan. Där var det tyvärr igen så att Socialdemokraterna inte var med på det utan gick emot.

Jag vill också nämna att denna nya myndighet har fått i uppdrag att arbeta med översvämningskartering, dels för hundraårsflödet, dels för ett beräknat högsta flöde ur ett värsta-fall-scenario.

Tanken med de här översvämningskarteringarna är att de kan vara ett översiktligt underlag vid kommunernas fysiska planering. Man får en indikation på eventuella översvämningsproblem. Sedan krävs det för detaljplanering på lokal nivå att de här karteringarna uppdateras med bättre höjddata, höjder på vägbankar och vallar och liknande.

Det står då kommunerna fritt att låna de hydrauliska modeller som finns för att göra egna mer detaljerade karteringar.

MSB har hittills karterat 850 mil strand efter prioriteringar som är gjorda i samråd med länsstyrelser och SMHI. Det är en väldigt viktig sak för att kommunerna sedan ska kunna se till att klimatsäkra sig själva, så att säga.

Jag vill också fästa kammarens uppmärksamhet på att det finns en översvämningsförordning från 2009 som implementerar EU:s översvämningsdirektiv i svensk lag. Syftet är att skapa en ram för bedömning och hantering av översvämningsrisker, och det är ett arbete som ska genomföras i tre steg: en preliminär riskbedömning, en kartering av hotade områden och framtagande av riskhanteringsplaner.

MSB gör den preliminära bedömningen av översvämningsrisker för landet och gör sedan karteringar. Sedan kommer i nästa led en viktig roll för länsstyrelser i vårt land. Men man måste naturligtvis också understryka det kommunala ansvaret för den egna kommunen och risken för översvämningsrisker.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2009/10:224 till civilutskottet

Skrivelser
2009/10:221 till näringsutskottet
2009/10:229 till kulturutskottet

Motioner
2009/10: MJ14 och MJ15 till miljö- och jordbruksutskottet

15 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2009/10:FPM85 Kommissionens årsrapport om humanitärt bistånd
KOM(2010)138 till utrikesutskottet
2009/10:FPM86 Grönbok om den kulturella och den kreativa sektorn
KOM(2010)183 till kulturutskottet
2009/10:FPM87 Millennieutvecklingsmålen – Kommissionens 12-punktsprogram *KOM(2010)159* till utrikesutskottet

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 3 juni

2009/10:871 Flytt av punktskatteenhet

Prot. 2009/10:132
4 juni

av *Lena Olsson* (v)

till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:872 Bostadsförsörjning som grundlagsskyddad rättighet

av *Egon Frid* (v)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:873 Bostadsförsörjning som en tjänst av allmänt intresse

av *Egon Frid* (v)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:874 EU:s kritik mot Sveriges tullkontroller

av *Britta Rådström* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:875 Omställningsarbete inom tullen och brottsbekämpningen vid våra gränser

av *Britta Rådström* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

den 4 juni

2009/10:876 Hemkallande av militärattaché och översyn av militärt utbyte

av *Ameer Sachet* (s)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2009/10:877 Oljeolyckor till havs och avtal med andra länder

av *Åsa Lindestam* (s)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2009/10:878 Hemvärnets utrustning

av *Åsa Lindestam* (s)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2009/10:879 Avbrott i kulturella och idrottsliga kontakter mellan EU och Israel

av *Ameer Sachet* (s)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2009/10:880 Handelsavtalet med Israel

av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet Ewa Björling (m)

2009/10:881 Kommuners ökande kostnad för socialbidrag

av *Eva-Lena Jansson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:882 Översyn av insiderlagstiftningen

av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 juni.

17 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 4 juni

2009/10:837 Sverige, EPA och Afrikas krav

av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet Ewa Björling (m)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 juni.

Prot. 2009/10:132 18 § Kammaren åtskildes kl. 13.46.
4 juni

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till och med 7 §
anf. 36 (delvis),
av talmannen därefter till och med 12 § anf. 75 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Eva-Lena Ekman

1 § Meddelande om aktuell debatt	1
2 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott	2
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
4 § Svar på interpellation 2009/10:351 om upprustning av miljonprogrammet	6
Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd)	6
Anf. 2 SYLVIA LINDGREN (s)	7
Anf. 3 BÖRJE VESTLUND (s)	8
Anf. 4 Statsrådet MATS ODELL (kd)	9
Anf. 5 SYLVIA LINDGREN (s)	10
Anf. 6 BÖRJE VESTLUND (s)	10
Anf. 7 Statsrådet MATS ODELL (kd)	11
Anf. 8 SYLVIA LINDGREN (s)	12
Anf. 9 Statsrådet MATS ODELL (kd)	12
5 § Svar på interpellation 2009/10:414 om regionförstoring	13
Anf. 10 Statsrådet MATS ODELL (kd)	13
Anf. 11 MIKAEL DAMBERG (s)	14
Anf. 12 HANS WALLMARK (m)	15
Anf. 13 Statsrådet MATS ODELL (kd)	16
Anf. 14 MIKAEL DAMBERG (s)	17
Anf. 15 HANS WALLMARK (m)	18
Anf. 16 BÖRJE VESTLUND (s)	19
Anf. 17 Statsrådet MATS ODELL (kd)	19
Anf. 18 MIKAEL DAMBERG (s)	20
Anf. 19 BÖRJE VESTLUND (s)	21
Anf. 20 Statsrådet MATS ODELL (kd)	21
6 § Svar på interpellation 2009/10:424 om svensk-dansk satsning på Kastrup	22
Anf. 21 Statsrådet MATS ODELL (kd)	22
Anf. 22 LUCIANO ASTUDILLO (s)	23
Anf. 23 HANS WALLMARK (m)	24
Anf. 24 Statsrådet MATS ODELL (kd)	25
Anf. 25 LUCIANO ASTUDILLO (s)	25
Anf. 26 HANS WALLMARK (m)	26
Anf. 27 Statsrådet MATS ODELL (kd)	27
Anf. 28 LUCIANO ASTUDILLO (s)	28
Anf. 29 Statsrådet MATS ODELL (kd)	28
7 § Svar på interpellation 2009/10:421 om starkt ökat socialbidragsberoende	29
Anf. 30 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	29
Anf. 31 BÖRJE VESTLUND (s)	30
Anf. 32 SYLVIA LINDGREN (s)	31
Anf. 33 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	32
Anf. 34 BÖRJE VESTLUND (s)	33
Anf. 35 SYLVIA LINDGREN (s)	34

Anf. 36 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	34
Anf. 37 BÖRJE VESTLUND (s)	35
Anf. 38 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	36
8 § Svar på interpellation 2009/10:488 om Sis verksamhet	36
Anf. 39 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	36
Anf. 40 MARYAM YAZDANFAR (s)	37
Anf. 41 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	38
Anf. 42 MARYAM YAZDANFAR (s)	39
Anf. 43 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	39
Anf. 44 MARYAM YAZDANFAR (s)	40
Anf. 45 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	41
9 § Svar på interpellationerna 2009/10:380, 407 och 417 om brist på tillgänglighet som diskrimineringsgrund	42
Anf. 46 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	42
Anf. 47 RONNY OLANDER (s)	43
Anf. 48 LARS U GRANBERG (s)	43
Anf. 49 GUNVOR G ERICSON (mp)	44
Anf. 50 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	45
Anf. 51 RONNY OLANDER (s)	46
Anf. 52 LARS U GRANBERG (s)	47
Anf. 53 GUNVOR G ERICSON (mp)	48
Anf. 54 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	49
Anf. 55 RONNY OLANDER (s)	50
Anf. 56 LARS U GRANBERG (s)	50
Anf. 57 GUNVOR G ERICSON (mp)	51
Anf. 58 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	51
10 § Svar på interpellation 2009/10:386 om jämställda arbetsplatser	52
Anf. 59 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	52
Anf. 60 LUCIANO ASTUDILLO (s)	53
Anf. 61 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	53
Anf. 62 LUCIANO ASTUDILLO (s)	54
Anf. 63 VERONICA PALM (s)	55
Anf. 64 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	56
Anf. 65 LUCIANO ASTUDILLO (s)	57
Anf. 66 VERONICA PALM (s)	57
Anf. 67 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	58
11 § Svar på interpellation 2009/10:423 om barnens bästa i migrationspolitiken	58
Anf. 68 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	58

Anf. 69	VERONICA PALM (s)	60
Anf. 70	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	61
Anf. 71	VERONICA PALM (s)	62
Anf. 72	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	63
Anf. 73	VERONICA PALM (s)	64
Anf. 74	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	64
12 §	Svar på interpellation 2009/10:428 om	
	Försvarsberedningen	65
Anf. 75	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	65
Anf. 76	HÅKAN JUHOLT (s)	66
Anf. 77	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	67
Anf. 78	HÅKAN JUHOLT (s)	68
Anf. 79	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	70
Anf. 80	HÅKAN JUHOLT (s)	71
Anf. 81	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	72
13 §	Svar på interpellation 2009/10:484 om	
	översvämningshoten mot Stockholmsregionen och	
	Mälardalen	72
Anf. 82	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	72
Anf. 83	CHRISTINA AXELSSON (s)	74
Anf. 84	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	75
Anf. 85	CHRISTINA AXELSSON (s)	76
Anf. 86	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	76
Anf. 87	CHRISTINA AXELSSON (s)	77
Anf. 88	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	78
14 §	Hänvisning av ärenden till utskott	79
15 §	Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag	
	från Europeiska kommissionen	79
16 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	79
17 §	Anmälan om skriftligt svar på fråga	80
18 §	Kammaren åtskildes kl. 13.46	81

Prot. 2009/10:132
4 juni

Tryck: Elanders, Vällingby 2010